

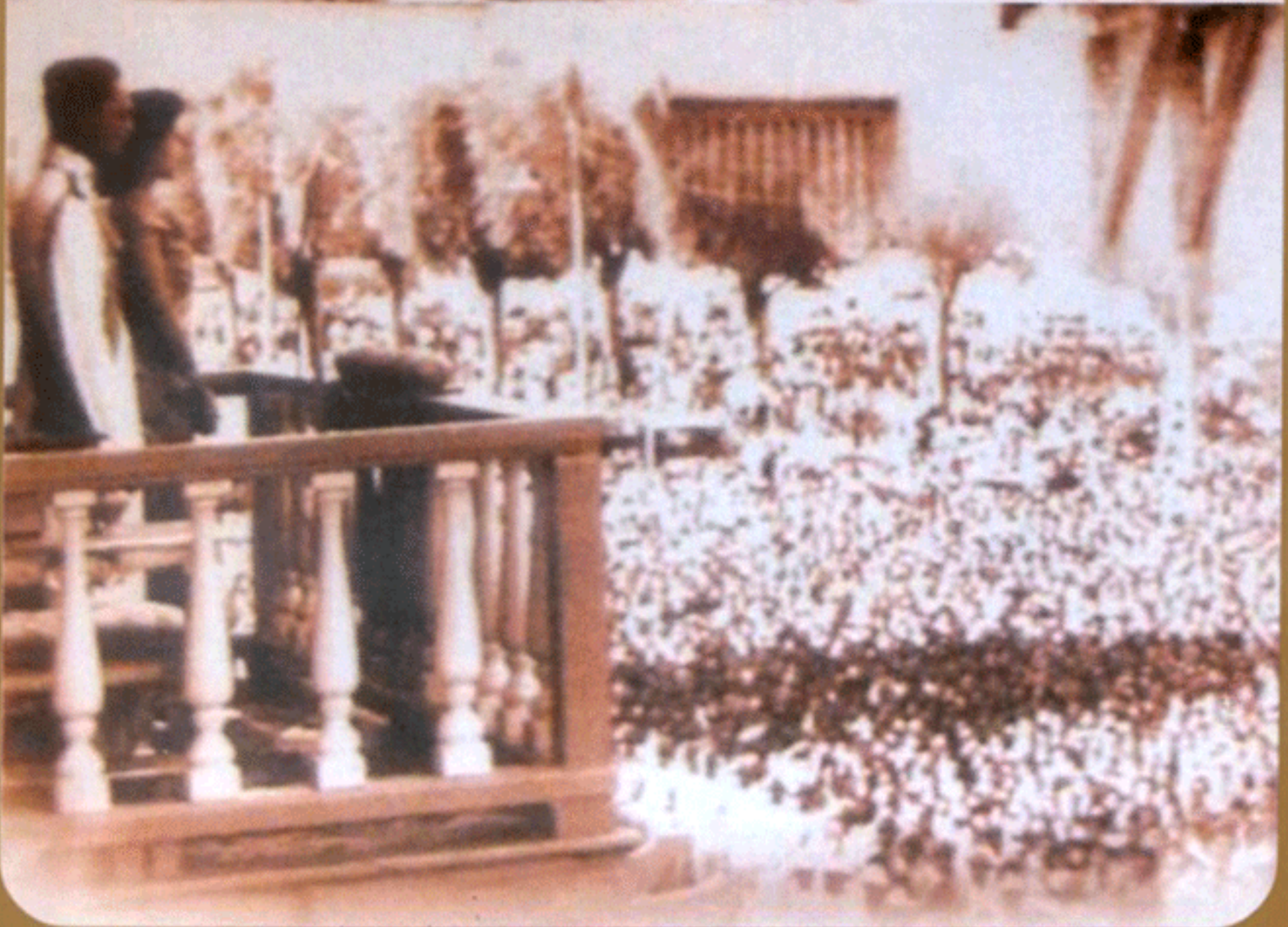
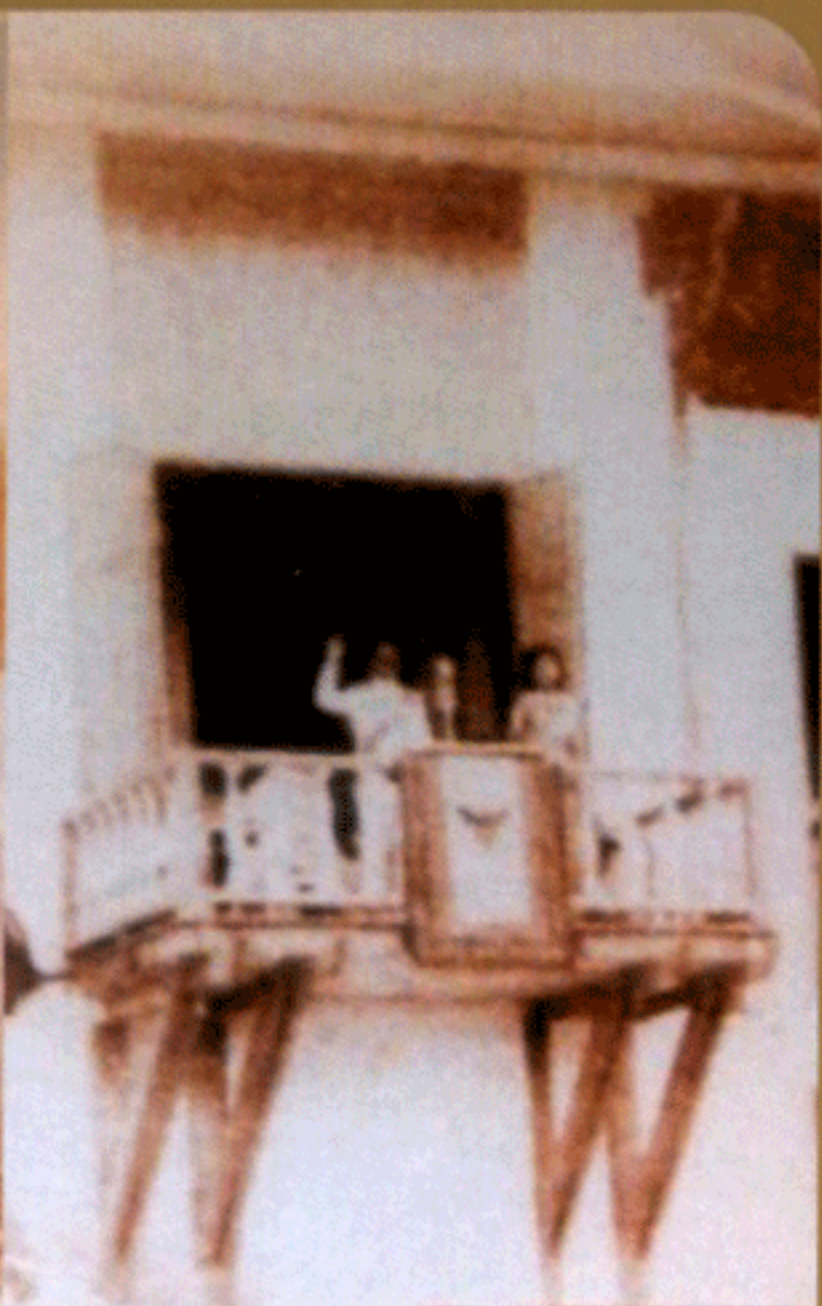
สารานุกรม

ฉบับที่ 8 ฉบับที่ 32 กรกฎาคม-กันยายน 2549 ISBN 1513-105X

สารานุกรม

ฉบับที่ 8 ฉบับที่ 32 กรกฎาคม-กันยายน 2549 ISBN 1513-105X

หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร

คืนหนึ่งในช่วงเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปเสวยพระกระยาหารค่ำ ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีส และได้ทรงพบกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ธิดาวัย ๑๕ ปีของหม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีสในขณะนั้น กับหม่อมหลวงบัว (สนิทวงศ์) กิติยากร

ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยด้านดนตรีเป็นพิเศษ และหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ก็สนใจดนตรีเช่นเดียวกันกับพระองค์ จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้พระองค์ทรงรู้สึกพอพระราชหฤทัยหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร

หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากรถวายการรักษาพยาบาล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ ได้รับบาดเจ็บสาหัสบนถนนในประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ในระหว่างที่ประทับรักษาพระองค์อยู่นั้น ผู้เฝ้าพระอาการ นอกจากสมเด็จพระบรมราชชนนี พระเชษฐภคินี และมหาดเล็กแล้ว ยังมีหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชกระแสรับสั่งว่า เมื่อทรงฟื้นคืนพระสติครั้งแรก ทรงระลึกถึงบุคคลเพียงสองคน คือ สมเด็จพระบรมราชชนนี และหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร

หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ได้แสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเข้าเฝ้าฯ ถวายการดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดตลอดเวลา จึงเป็นผลให้ความสัมพันธ์ที่มีมาแต่เดิม แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

ทะเบียนการสมรส

รายการ	ชาย	หญิง
๑. นาม	สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ	หม่อมราชวงศ์ สิริกิติ์ กิติยากร
๒. เชื้อชาติ สัญชาติ	ไทย - ไทย	ไทย - ไทย
๓. ดินที่อยู่	ในพระบาทสมเด็จพระ	วังหม่อมเจ้าภรณภพ กิติยากร
๔. อายุ เกิด วัน. เดือน. ปี.	๖๓ ๕ ธันวาคม ๒๔๗๖	๑๘ ๑๖ สิงหาคม ๒๔๗๕
๕. ที่เกิด	รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา	วังหัวทิพย์นคร
๖. อาชีพ	—	—
๗. นามบิดา	สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์วงศา กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์	หม่อมเจ้าภรณภพ กิติยากร
๘. ประเทศที่เกิดของบิดา	ประเทศไทย	ประเทศไทย
๙. นามมารดา	สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์	หม่อมหลวงบัว กิติยากร
๑๐. ประเทศที่เกิดของมารดา	ประเทศไทย	ประเทศไทย
๑๑. ตามมีชื่อผู้ร้องขอจดทะเบียน	ภูมินทร อภิลักขิต	ศิริกิติ์
๑๒. ตามมีชื่อผู้ให้ความยินยอม	—	หม่อมราชวงศ์ สิริกิติ์ หม่อมหลวงบัว กิติยากร
๑๓. ขานมีชื่อทะเบียน	๑. วังสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร ๒. จอมพล.ป. พิบูลสงคราม	
๑๔. จดทะเบียน	เลขทะเบียน	ก. ๑/๒๕๓๓
	วัน. เดือน. ปี	๒๘ เมษายน ๒๕๓๓
	ตามมีชื่อจดทะเบียน	พิน. มหเศรษฐ์

ความสัมพันธ์และระยะทาง

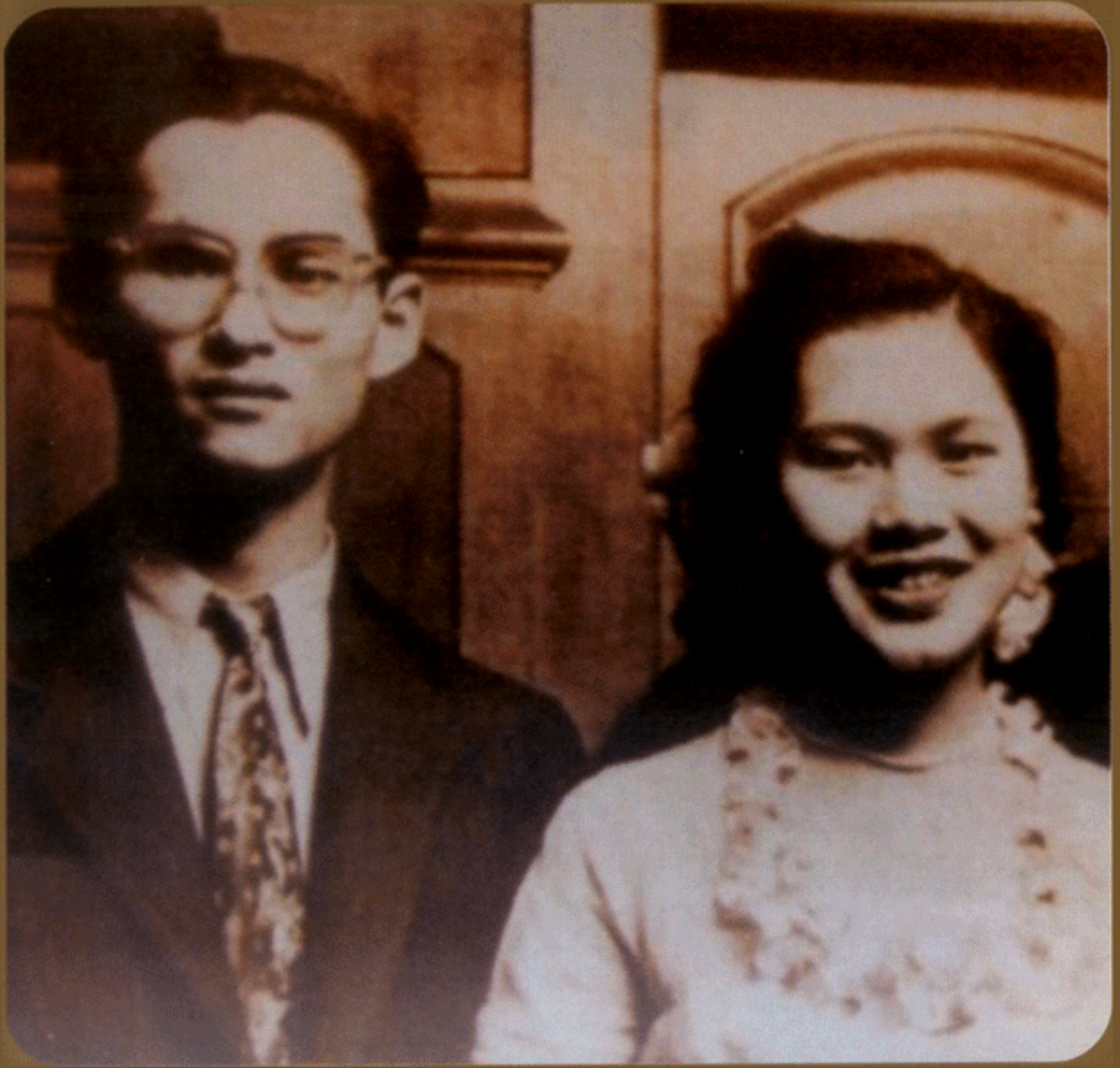
ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร กำลังก่อตัวและเพิ่มความแน่นแฟ้นขึ้นนั้น ใน พุทธศักราช ๒๔๙๑ หม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร ทรงย้ายจากปารีสไปดำรง ตำแหน่งอัครราชทูตไทยประจำราชสำนักเซนต์เยมส์ ประเทศอังกฤษ

และถึงแม้ว่าระยะทางจากโลซานน์อันเป็นที่ประทับและกรุง ลอนดอนจะเพิ่มความยาวออกไปอีกหลายร้อยไมล์ แต่พระองค์ก็ได้ทรงย่อท้อ พระราชหฤทัยต่อระยะทางและเวลาที่สูญเสียบไป แม้ไม่อาจทรงขับรถยนต์ พระที่นั่งไปจนถึงเกาะอังกฤษได้ เพราะมีช่องแคบขวางหน้าอยู่ แต่พระองค์ ก็ทรงขับรถยนต์พระที่นั่งไปจนสุดทางที่คาลีย์ แล้วเสด็จฯ ทางชลมารคข้ามไป ยังเมืองโดเวอร์ ประเทศอังกฤษ แล้วจึงเสด็จฯ ต่อยังกรุงลอนดอนด้วย รถยนต์ หรือมิฉะนั้น พระองค์ก็เสด็จฯ ประทับเครื่องบินจากสวิตเซอร์แลนด์ ข้ามมายังประเทศอังกฤษ

ทรงหมั้นหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร

เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงหมั้นกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร โดยพิธีหมั้นจัดเป็น การภายใน ณ โรงแรมวินเซอร์ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำพระธำมรงค์เพชรที่มีลักษณะเป็นรูปหัวใจ พระราชทานให้หม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร เป็นการหมั้นหม่อมราชวงศ์ สิริกิติ์ กิติยากร ไว้ชั้นหนึ่งก่อน พระธำมรงค์องค์นี้เป็นพระธำมรงค์ที่สมเด็จพระราชชนกทรงหมั้นสมเด็จพระบรมราชชนนีนั่นเอง เนื่องในโอกาสสำคัญนี้ ราชเลขานุการในพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้แจ้งข่าวมายังรัฐบาล ไทย ก่อให้เกิดความปลื้มปิติยินดีแก่ปวงชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ในปีเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวเสด็จฯ ไปกรุงลอนดอนเป็นการส่วนพระองค์ เพื่อทรงร่วมฉลองวันเกิดของ หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ซึ่งจัดขึ้นที่สถานเอกอัครราชทูตไทย ในโอกาสนี้ หม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร ได้นำพระธำมรงค์ที่ทรงหมั้นหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ทูลเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อพระราชทานให้ หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ด้วยพระหัตถ์ของพระองค์เอง ได้มีพระราชดำรัส ขณะพระราชทานพระธำมรงค์ว่า "เป็นของมีค่ายิ่งและเป็นทีระลึกด้วย"

เสด็จนิวัติประเทศไทย

พุทธศักราช ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังมีพระพลานามัยไม่เป็นปกตินัก และแพทย์ที่ถวายการรักษาได้กราบบังคมทูลมิให้เสด็จพระราชดำเนินหนทางไกลๆ แต่พระองค์ก็ทรงตัดสินพระราชหฤทัยเสด็จนิวัติประเทศไทย เนื่องด้วยพระองค์มีพระราชภารกิจสำคัญที่ต้องทรงปฏิบัติถึง ๓ ประการ คือ

๑. พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช
๒. พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส
๓. พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส

หลังจากเสด็จการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลสยามมินทรราชธิราช รัชกาลที่ ๘ แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสขึ้น นับว่าเป็นข่าวที่ยังความปิติยินดีแก่ราษฎรชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง หมายกำหนดการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสตรงกับวันศุกร์ที่ ๒๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๓ พระราชพิธีราชาภิเษกสมรสครั้งนี้ นับเป็นปรากฏการณ์ครั้งแรกสำหรับพระมหากษัตริย์ไทยในยุคประชาธิปไตยที่ได้ทรงจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์เช่นเดียวกับประชาชนชาวไทยทั้งปวง ต่อมา ในวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ ขึ้นเป็นสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ในวันที่ ๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีเสด็จออกสืบทอดพระที่นั่งสุทไธสวรรย์

(คัดจาก นิทรรศการพระราชประวัติ จัดแสดงในนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ณ อิมแพ็ค เมืองทองธานี)

วิทยุสารานุกรม AM 1575 kHz
ผังรายการ
(ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549)

วัน/เวลา	05:30-06:00	06:00-06:30	06:30-07:00	17:30-18:00	18:00-18:30	19:00-19:30	22:00-22:30
จันทร์	สารานุกรม ยามเช้า	รอบบ้านเรา	สารานุกรม สนทนา	อังกฤษ อินเทอร์เน็ต	คุยกัน วันจันทร์	ดาวดวงน้อย	หน้าต่าง โลกกว้าง
อังคาร	ท่องเที่ยวไทย	รอบบ้านเรา	ปกิณกะจาก สำนักราชเลขาธิการ	เปิดโลก ยามเย็น	หลายคน อยากรู้	ดาวดวงน้อย	หน้าต่าง โลกกว้าง
พุธ	เล่าสู่กันฟัง	รอบบ้านเรา	รู้รอบโลก	ของฝาก จากอังกฤษ	คุยกัน วันพุธ	ดาวดวงน้อย	หน้าต่าง โลกกว้าง
พฤหัสบดี	สุขภาพ รับอรุณ	รอบบ้านเรา	นานาสาระ	เปิดโลก ยามเย็น	รักษ์ สิ่งแวดล้อม	ดาวดวงน้อย	หน้าต่าง โลกกว้าง
ศุกร์	ช่องทาง ธุรกิจไทย	รอบบ้านเรา	กงสุล สัมพันธ์	รู้กฎหมาย สบายใจ	คุยกัน วันศุกร์	ดาวดวงน้อย	หน้าต่าง โลกกว้าง

ขอเชิญฟังวิทยุออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ www.mfa.go.th/radio_saranrom
 หนังสือวิทยุสารานุกรมออนไลน์ที่ www.mfa.go.th/saranrom_journal
 E-mail : radio__saranrom@mfa.go.th

ถ้อยแถลง

สวัสดิ์ท่านผู้อ่านและแฟนรายการของสถานีวิทยุสุราษฎร์ทุกท่าน หนังสือสุราษฎร์เล่มนี้เป็นปีที่ 8 ฉบับที่ 32 สำหรับเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2549 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวที่ผ่านมา มีความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญอย่างมากเกิดขึ้นในบ้านเมืองของเราเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

ในด้านความรู้สึกของต่างประเทศ โดยเฉพาะจากตะวันตกมองว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งนี้ค่อนข้างแปลก เพราะการปฏิวัติยึดอำนาจในความหมายของชาวตะวันตกเป็นเรื่องใหญ่และรุนแรง แต่สำหรับในบ้านเรา กลับไม่มีความรุนแรงและการเสียเลือดเนื้อเกิดขึ้น ตรงกันข้าม กลับมีภาพประชาชนและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติขอถ่ายรูปกับรถหุ้มเกราะจนสื่อหลายแห่งนำไปเปรียบเปรยว่าเป็นภาพเดียวกับที่พบเห็นทั่วไปในช่วงการจัดงานวันเด็กหรืองานเฉลิมฉลองภาพเหตุการณ์ครั้งนี้เป็นประวัติศาสตร์ที่จะต้องมีการกล่าวถึงกันไปอีกนาน

สำหรับฉบับนี้ ทีมงานได้อัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ “พระคู่พระบารมี” มาจัดพิมพ์เผยแพร่ หลังจากนั้น มีบทความที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่เพิ่งเกิดขึ้นและภารกิจของกระทรวงการต่างประเทศต่อเหตุการณ์ดังกล่าว

นอกจากนั้น ในช่วงเวลาที่ผ่านมาก็มีเหตุการณ์ที่สำคัญเกิดขึ้นในต่างประเทศด้วย ก็คือการสู้รบกันระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มฮิซบอลเลาะห์ซึ่งท่านสามารถหาอ่านได้จากบทความในหนังสือฉบับนี้เช่นกัน ส่วนเรื่องราวอื่นๆในต่างประเทศ ก็ยังคงมีให้อ่านกันอย่างเช่นเคย สำหรับในเล่มนี้จะมีเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของประเทศในทวีปยุโรปที่มาจากประสบการณ์ของผู้ที่เคยใช้ชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้าท่านสนใจก็ไม่ควรพลาดบทความเกี่ยวกับประเทศสาธารณรัฐเช็กและประเทศฝรั่งเศส

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณท่านผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุสุราษฎร์ AM1575 ที่ได้มีจดหมายและไปรษณียบัตรเข้ามาติชมรายการ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการปรับปรุงรายการให้ตอบสนองความต้องการของท่านผู้ฟังให้ได้มากที่สุด และก็ต้องขอฝากความชื่นชมถึงพี่น้องมุสลิมที่อยู่ในระหว่างพิธีถือศีลอด (24 ก.ย. – 24 ต.ค. 2549) ที่ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาอย่างเคร่งครัด

ด้วยความปรารถนาดี

(นายณฤมิตร วิทยุธีระนันท์)

นายสถานีวิทยุสุราษฎร์

คติธรรม :

ธรรมโอวาทของหลวงปู่ศรี มหาวิโร
วัดประชาคมวนาราม (วัดป่ากุ่ง) จังหวัดร้อยเอ็ด

- เดินตามธรรมะ พุทธะตรัสไว้ ไม่ให้แก่ไกล แก่ใจของตน
บางคนเกิดมากังวล ไม่วางไม่สร้างสักที ตายแล้วว่หาหนี ออกจากกังวล
บางคนเข้าใจ ไม่ใช่ทั้งนั้น เรื่องเล็กเรื่องใหญ่ ต้องแก้ต้องไข ได้ในชาตินี้

- เหตุน้อย.....ผลน้อย เหตุมาก.....ผลมาก เหตุพิเศษ.....ผลก็พิเศษ
.....ตามหลักพุทธศาสนา ธรรมทั้งหลายเกิดขึ้นต้องมาจากเหตุ เหตุในที่นี้คือ
การกระทำ ทางกาย วาจา ใจ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่อ่อนวอนเอาได้ หรือปรารถนาเอา
ได้ หรือหยาบยี้มของคนอื่นให้มาเกิดขึ้นในตัวเราได้ หรือวิงวอนให้เทวดา อินทร์
พรหม มาดลบันดาลประสิทธิ์ประสาทเนรมิตให้ ทำอย่างนั้นเราจะไม่ได้ ต้อง
อาศัยการกระทำ แม้แต่พระพุทธเจ้าหรือมนุษย์ทุกคนต้องมาจากการกระทำ
เมื่อมีการกระทำ จึงจะมีผลปรากฏเกิดขึ้น ร่างกายจิตใจที่เราเห็นกัน สูงต่ำ
สังขารอย่างไร สติปัญญาขนาดไหน ฐานะความเป็นอยู่อย่างไร ล้วนเป็นผลของ
การกระทำแต่ปางก่อนให้เราได้เห็นกันชัดๆ....ถ้าเราก็อยากได้ที่สุดของที่สุด จึง
ต้องอาศัยการบำรุงเหตุ อาศัยการกระทำ ถ้าเหตุน้อยผลก็ออกมาน้อย เหตุ
ใหญ่ ผลก็ใหญ่ไปด้วย
.....พูดถึงการปฏิบัติที่จะเกิดเป็นอริยทรัพย์ขึ้นในจิตใจนั้น เราทราบกันดีอยู่แล้ว
ถึงหลักของการปฏิบัติ แต่จะปฏิบัติกันถึงขนาดไหน บางคนเหน้อย มีเหตุแห่ง
การทำถ้อย แต่ของดียอมต้องอยู่ไกลกว่าของไม่ดี แต่อยู่ด้วยกันทั้งสองอย่าง
ให้เราได้เห็น เราจึงต้องมีความอดทน มีสติ มีความระลึก มีความเพียร ฝ่าฟัน
อุปสรรค จึงจะได้พบสิ่งที่ดี ยิ่งปฏิบัติธรรมไปสู่ธรรมะขั้นสูงก็ยิ่งมีอุปสรรคมาก
อย่าเข้าใจว่าอุปสรรคที่มาขัดขวางเป็นของไม่ดี ต้องคิดว่าเป็นของดี เหมือน
นักมวยที่ต้องได้เต้าขึ้นมาเรื่อยๆ จนได้เป็นแชมป์ ถ้ามีอุปสรรค ให้เราวิ่งเข้าหา
ยิ่งต่อสู้เราก็ยิ่งมีโอกาสชนะ.....

แสนยานุภาพทางการทหารในโลกมุสลิม

ภาณุทัต ยอดแก้ว

การแข่งขันในการสะสมอาวุธในโลกนั้นีผลทำให้เสถียรภาพ ความมั่นคง และสันติภาพของโลกนั้นได้อ่อนแอหรือลดลงอย่างมากมาย แต่การที่ไม่มีอาวุธที่ทันสมัยต่างก็เปิดโอกาสให้เกิดการถูกคุกคามและข่มขู่ในรูปแบบต่างๆ ที่แยบยลมากขึ้น ในบรรดาภูมิภาคต่างๆของโลก โลกอาหรับได้กลายเป็นดินแดนที่มีการสะสมอาวุธ การขยายกำลังทหาร และการถ่ายโอนอาวุธที่นำกลัวมากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก ยิ่งกว่านั้น ปัจจัยที่กำหนดหรือผลักดันให้ผู้นำในโลกอาหรับยังต้องสะสมอาวุธต่อไปนั้นมีความหลากหลายและสลับซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งผู้ที่ได้รับผลดีในการแข่งขันอาวุธล้วนเป็นบริษัทผลิตอาวุธในบรรดาประเทศมหาอำนาจที่คุมเสี่ยงในสหประชาชาติทั้งสิ้น

ผู้นำในโลกมุสลิมได้ประจักษ์ตลอดเวลากว่า การรุกรานจากประเทศเพื่อนบ้านมุสลิมด้วยกัน (ดังในกรณีอิรักบุกอิหร่าน และในกรณีอิรักบุกคูเวต หรือในกรณีอื่นๆ) ได้สร้างความน่ากังวลใจพอๆ กับโอกาสที่ตนเองอาจเจอการรุกรานจากศัตรูถาวรในประวัติศาสตร์ ดังเช่นในกรณีที่ รัฐอิสราเอลได้ทำสงครามกับบรรดาชาติอาหรับในสงครามหกวัน และการบุกเลบานอนในเดือนกรกฎาคม 2006 ซึ่งในขณะนี้อาจรวมถึงภาวะคุกคามของรัฐอิสราเอลต่อโลกอาหรับด้วยจรวดขีปนาวุธที่ทำลายล้างสูง

น่าสังเกตว่า ถึงแม้ว่าสหรัฐอเมริกาได้ถูกมองจากหลายรัฐในโลกอาหรับว่าเป็นภัยคุกคามในทางวัฒนธรรม แต่สำหรับผู้นำหรือกษัตริย์ในหลายประเทศมุสลิมกลับเห็นว่า ภัยแท้จริงมักมาจากเพื่อนบ้านมุสลิมด้วยกันเอง ซึ่งมักรุนแรงและเกิดขึ้นอย่างฉับพลันในรูปแบบของการปะทะต่อสู้ทางการทหาร การก่อการร้าย หรือแม้แต่ในรูปแบบสงครามเต็มรูปแบบ ยิ่งกว่านั้น ภัยจากบุคคลรอบตัวต่างเป็นภัยที่น่ากังวลใจลึกๆ โดยเฉพาะสำหรับหลายประเทศที่ความมั่นคงทางการเมืองยังไม่ลงตัวแน่นอน หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ภัยจากภายนอกมักรุนแรงพอๆ กับภัยจากคนของตนเองที่อยู่ภายในประเทศ ด้วยเหตุนี้ หลายรัฐในโลกมุสลิมจึงยังวนเวียนอยู่ในระบอบกึ่งเผด็จการและในหลายกรณียังต้องเข้าสู่วงจรการแข่งขันในการสะสมอาวุธและการพัฒนากองทัพให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในทีนี้ขอยกตัวอย่างประเทศที่ถือว่ามีแสนยานุภาพทางการทหารในโลกมุสลิม

หากเปรียบเทียบขนาดของกำลังทหารในกองทัพของรัฐต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับโลกอาหรับก็อาจจะพอเปรียบเทียบกันได้ แต่หากพิจารณาในเรื่องจำนวนและระดับของอาวุธ

ยุคโทรปรกรณ์นั้น คงจะไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้เลย การแข่งขันในเรื่องการสะสมอาวุธในโลกอาหรับ นั้นรุนแรงกว่าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากนัก ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงไม่ขออธิบาย รายละเอียดหรือพัฒนาการของการสะสมอาวุธของประเทศมุสลิมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่จะ เน้นประเทศมุสลิมที่มีศักยภาพทางทหารขนาดใหญ่ ซึ่งมักอยู่ในดินแดนตะวันออกเฉียงและภูมิภาค เอเชียใต้

อียิปต์ นอกจากมีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกอาหรับ อียิปต์ยังดำรงตำแหน่งเป็น ประเทศที่มีแสนยานุภาพทางทหารมากที่สุดในโลกมุสลิมในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะอียิปต์ต้องพยายาม พึ่งตนเองในเรื่องการป้องกันประเทศเป็นอย่างมาก แม้ว่าตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา อียิปต์ได้รับความช่วยเหลือในด้านการซื้ออาวุธจากสหรัฐอเมริกาพอสมควร นอกจากนั้น อียิปต์ยังสามารถผลิตอาวุธหลายชนิดด้วยตนเอง

เนื่องจากผู้นำอียิปต์ยังมีความระแวงกังวลเกี่ยวกับภัยจากสงครามที่อาจเกิดขึ้นได้รอบ ด้านทุกเมื่อ โดยเฉพาะกับดินแดนสำคัญในทั้งสองฝั่ง คือ ฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือของ ประเทศอียิปต์ ฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือ คือพรมแดนที่อียิปต์มีร่วมกับอิสราเอล กับอีกฝั่งคือพรม แดนที่อียิปต์มีร่วมกับกบิลิเบีย น่าสังเกตว่า ถึงแม้ว่าลิเบียได้ถูกลดทอนกำลังจากการสู้รบที่ยาวนาน กับประเทศชาติ แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าโอกาสของการลวงล้ำพรมแดนที่อาจจะเกิดขึ้นได้นั้นไม่มี

อียิปต์ในปัจจุบันมีบุคลากรของกองทัพเกือบสี่แสนคน และมีเครื่องบินรบมากถึง 579 ลำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเครื่องบินที่ได้มาทั้งจากการซื้อจากยุโรปตะวันตก และที่อื่นๆ อียิปต์ยังมีกองทัพรถถังใหญ่เป็นอันดับสอง รองจากประเทศซีเรีย คือมีจำนวนรถถังมากถึง 3,655 คัน (หากเปรียบเทียบ กับขนาดของกองทัพไทย เราจะพบว่าอียิปต์มีกองทัพรถถังที่ใหญ่กว่าของไทยถึงสิบเท่า)

น่าสังเกตว่า นับจากการลงนามข้อตกลงที่แคมป์เดวิดในปี ค.ศ. 1978 อียิปต์ได้ถูก ขอร้องจากตะวันตก โดยเฉพาะจากสหรัฐอเมริกาให้เลิกซื้ออาวุธจากรัสเซีย ยิ่งกว่านั้น อียิปต์ยังมี ศักยภาพพอที่จะผลิตปืนไรเฟิลขายให้แก่โลกกำลังพัฒนา ซึ่งหลายคนวิจารณ์ว่าเป็นไรเฟิลที่ทำโดย อียิปต์เป็นเทคโนโลยีของรัสเซียและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ทวีปแอฟริกายังต้องเต็มไปด้วยการชนฆ่า กันเพราะปืนไรเฟิลที่ทะลักเข้ามาจากประเทศอียิปต์เป็นจำนวนมาก

ซีเรีย แม้ว่าซีเรียเป็นประเทศที่มีประชากรเพียง 18 ล้านคน แต่ซีเรียเป็นประเทศที่ มีแสนยานุภาพทางทหารในระดับแนวหน้าของโลกอาหรับ หากพิจารณาในเรื่องขนาดของกองทัพนั้น ซีเรียอาจถูกจัดอยู่ในอันดับสี่ของโลกอาหรับ คือรองจาก อียิปต์ ตุรกี และอิหร่าน แต่หากพิจารณา ในเรื่องอาวุธยุคโทรปรกรณ์ ซีเรียมีกองทัพบกและกองทัพอากาศที่ไม่น่าเป็นรองใคร

ปัจจัยที่ทำให้ซีเรียต้องสร้างกองทัพที่ใหญ่ขนาดนี้ เนื่องจากซีเรียมีความจำเป็นที่
จะต้องพึ่งพิงกองกำลังทหารจำนวนมหาศาลเพื่อคอยต้านทานหรือคานอำนาจทางทหารของประเทศ
เพื่อนบ้านที่ตนไม่เคยไว้วางใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **อิสราเอล**

น่าสังเกตว่าซีเรียได้รับอาวุธส่วนใหญ่จากสหภาพโซเวียตในช่วงสงครามเย็น ซึ่งภาวะ
เช่นนี้ได้เคยสร้างความกังวลใจอย่างมากต่อรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในเรื่องสมดุลทางการทหารใน
ภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นผลทำให้สหรัฐอเมริกายังต้องช่วยอิสราเอลในเรื่องการขายหรือพัฒนา
อาวุธที่ทันสมัยพอที่จะสามารถสกัดอาวุธรัสเซียที่ล้นไหลเข้ามาในตะวันออกกลาง ในปัจจุบัน ซีเรีย
ยังคงซื้ออาวุธจากรัสเซียอย่างต่อเนื่อง

น่าสังเกตว่าซีเรียมีเครื่องบินรบประเภท Su 22/24 และ MIG 21/23/25/29 เป็นจำนวน
มากมายถึง 548 ลำเพื่อใช้ในการต่อสู้พิทักษ์น่านฟ้าของตนเอง นอกจากนี้ ซีเรียยังมีกองทัพรถถังที่
มีจำนวนมากถึง 4,500 คัน ซึ่งซีเรียจำเป็นต้องสะสมให้มากกว่าอิสราเอลที่มีเกือบ 4 พันคัน

การที่ซีเรียมีป้อมนำมันเป็นของตนเองเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลซีเรียสามารถ
เดินหน้าในการซื้ออาวุธจากภายนอก และคงไม่มีใครสามารถหยุดยั้งซีเรียได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
สถานการณ์ความมั่นคงในตะวันออกกลางมีสภาพที่ผันผวนในปัจจุบัน

ซาอุดีอาระเบีย นับเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีแสนยานุภาพทางทหารเพราะซาอุดี
อาระเบียมีกองทัพขนาดใหญ่ แต่จุดเด่นที่เราเห็นได้ชัดมากที่สุดของกองทัพซาอุดีอาระเบียคือการที่
กองทัพซาอุดีอาระเบียมีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยกว่าประเทศอื่นๆในโลกอาหรับเป็นจำนวนมาก
เนื่องจากซาอุดีอาระเบียมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสหรัฐอเมริกาจึงได้รับการสนับสนุนจากชาติตะวันตกใน
เรื่องของการซื้ออาวุธ ยิ่งกว่านั้น น่าสังเกตว่า ซาอุดีอาระเบียได้ให้ความช่วยเหลือแก่กองทัพ
สหรัฐอเมริกาในการทำสงครามตอบโต้กับอิรักทั้งสองครั้ง ดังเห็นว่าในสงครามอ่าวเปอร์เซียซึ่งเกิดขึ้น
ในปี ค.ศ. 1991 ซาอุดีอาระเบียยอมเป็นผู้แบกรับค่าใช้จ่ายในการทำสงครามถึง 55 พันล้านเหรียญ
สหรัฐ

หากลองพิจารณาในเรื่องรายละเอียดของอาวุธของกองทัพของประเทศซาอุดีอาระเบีย
เราจะพบว่าซาอุดีอาระเบียมีกองทัพที่ใหญ่และทันสมัย ดังเห็นว่าซาอุดีอาระเบียมีกองทัพรถถังที่
ใหญ่อีกประเทศหนึ่งในโลกอาหรับ คือมีจำนวนรถถังมากถึง 1,055 คัน เนื่องจากซาอุดีอาระเบียต้อง
ใช้รถถังในการป้องกันอาณาเขตที่กว้างใหญ่ไพศาลที่มีพรมแดนต่อกับหลายประเทศ และการที่
ซาอุดีอาระเบียมีจรวดมิสไซล์แบบแพทริออตและระบบเรดาร์เตือนภัยล่วงหน้า AWACS นั้นนับว่าเป็น
สิ่งที่บ่งบอกถึงระดับของความทันสมัยของกองทัพซาอุดีอาระเบีย

ซาอุดีอาระเบียมักนิยมซื้ออาวุธจากสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส โดยล่าสุดในเดือนธันวาคม 2005 ซาอุดีอาระเบียได้ตัดสินใจซื้อเครื่องบินรบจากบริษัท BAE ของสหราชอาณาจักรอีกกว่า 30 ลำ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าซาอุดีอาระเบียสามารถดูแลความมั่นคงทางทหารของตนเองได้มากขึ้น

อิหร่าน เป็นอีกหนึ่งประเทศมุสลิมที่มีกองทัพขนาดใหญ่และน่าสนใจมาก ถึงแม้ว่าอิหร่านมีรถถังพร้อมรบไม่มากเท่าซีเรีย แต่อิหร่านนับว่ามีกองทัพที่ขนาดใหญ่มาก คือ มีทหารมากกว่าครึ่งล้านคนที่พร้อมอาวุธ นอกจากนี้ ยังมีกองทัพอากาศขนาดใหญ่ที่มีเครื่องบินพร้อมรบถึง 306 ลำ อิหร่ายยังมีเรือรบขนาดใหญ่และเรือดำน้ำที่คอยสังเกตการณ์ในบริเวณอ่าวเปอร์เซีย น่าสังเกตว่าอิหร่านมีอาณาเขตที่ใหญ่กว่าหลายประเทศในโลกอาหรับจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องสร้างกองทัพขนาดใหญ่ที่เข้มแข็งพอที่จะไม่ต้องการถูกทำทลายหรือแทรกแซงจากประเทศเพื่อนบ้าน หรือในกรณีที่ต้องถูกกดดันจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศตะวันตก อิหร่านยังมีเป้าหมายจะสร้างระบบดาวเทียมเพื่อใช้ในการทำสงคราม นอกเหนือไปจากความพยายามที่จะพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์จากแร่ยูเรเนียมโดยอาศัยความรู้เทคโนโลยีที่นำเข้ามาจากรัสเซีย

ตุรกี เป็นประเทศเดียวในโลกมุสลิมที่เป็นสมาชิกองค์การนาโต (ซึ่งตุรกีได้เป็นสมาชิกตั้งแต่ปี ค.ศ.1952) และตุรกีมีกองทัพที่ใหญ่เป็นอันดับสองของกลุ่มนาโตอีกด้วย ตุรกีมีเรือดำน้ำมากถึง 13 ลำเพื่อแสดงแสนยานุภาพของตนในช่องแคบบอลซอร์สและในทะเลดำและทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เนื่องจากตุรกียังไม่ไว้วางใจเพื่อนบ้าน เช่น กรีซ และประเทศที่มีแสนยานุภาพในภูมิภาคคือ รัสเซียและยูเครน ยิ่งกว่านั้น การมีกองทัพเรือขนาดใหญ่ยังสามารถส่งสัญญาณทางอ้อมให้แก่ประเทศกรีซถึงภัยที่อาจเกิดขึ้นได้ หากกรีซยังคิดที่จะทำการสนับสนุนกลุ่มแบ่งแยกในไซปรัส ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศนั้นได้พัฒนาดีขึ้นตามลำดับ นับจากที่รัฐบาลกรีซได้แสดงน้ำใจต่อประชาชนตุรกีโดยการส่งความช่วยเหลือให้แก่ตุรกีกรณีเหตุเกิดแผ่นดินไหวที่อิซมิต (Izmit) ในปี ค.ศ. 1999

ปากีสถาน เป็นรัฐมุสลิมที่มีจำนวนทหารมาก แต่เมื่อคิดถึงสัดส่วนของจำนวนประชากรของประเทศปากีสถาน ขนาดกองทัพปากีสถานจึงนับว่ามีความเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากพิจารณาถึงปัญหาชายแดนที่ปากีสถานมีกับอินเดีย ซึ่งเป็นมหาอำนาจทางทหารของเอเชียใต้ ขนาดของกองทัพจึงไม่ถือว่ามากนัก

อย่างไรก็ตาม จุดเด่นของปากีสถานคือ การมีจรวดขีปนาวุธนิวเคลียร์ไว้ครอบครอง ซึ่งตนได้พัฒนาเป็นระยะเวลาหลายทศวรรษเพื่อแข่งขันกับอินเดีย ซึ่งผู้นำปากีสถานยังถือว่าระบบอาวุธนิวเคลียร์ของอินเดียยังคงเป็นภัยต่อความมั่นคงของตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม มีความเป็นไปได้น้อย

มากที่ปากีสถานอาจใช้จรวดขีปนาวุธนิวเคลียร์ในการรุกรานประเทศเพื่อนบ้าน เพราะปากีสถานไม่มีประวัติที่รุกรานรัฐอื่นๆ โดยไม่มีเหตุผล การมีอาวุธนิวเคลียร์ของปากีสถานจึงเป็นเพียงเพื่อวัตถุประสงค์ป้องกันตนเอง และเพื่อส่งสัญญาณให้เพื่อนบ้านที่เป็นมหาอำนาจ เช่น อินเดีย และ อิหร่าน ทราบถึงแสนยานุภาพของตนเอง

นอกจากนั้น ปากีสถานยังสามารถผลิตอาวุธหลายประเภทและยังเป็นผู้ค้าอาวุธที่สำคัญของภูมิภาค กองทัพของปากีสถานมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับสหรัฐอเมริกาและยังได้รับความช่วยเหลือทางการเงินและอาวุธจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนมาก แม้ว่าครั้งหนึ่ง รัฐบาลสหรัฐได้เคยงดการขายอาวุธให้ปากีสถาน

ทั้งนี้ ได้มีการตั้งคำถามว่ามีความเป็นไปได้สูงที่ผู้เชี่ยวชาญนิวเคลียร์ของปากีสถานและอินเดียอาจขายความลับในเรื่องเทคโนโลยีในเรื่องการผลิตอาวุธนิวเคลียร์ให้แก่ประเทศอิหร่าน เกาหลีเหนือ เป็นต้น ซึ่งประเด็นนี้ได้สร้างความกังวลใจให้แก่สหรัฐอเมริกา

สถิติจำนวนทหารและอาวุธยุทโธปกรณ์บางประเภทในโลกมุสลิม

ประเทศ	จำนวนทหาร	จำนวนรถถัง	จำนวนเรือ	จำนวนเครื่องบินรบ
อียิปต์	550,000	3,655	65	579
ซีเรีย	260,000	4,500	20	548
อิหร่าน	500,000	1,565	62	306
ตุรกี	520,000	4,205	80	483
ซาอุดีอาระเบีย	90,000	1,055	34	294
ปากีสถาน	550,000	2,317	27	374
อินโดนีเซีย	302,000	275	55	90
มาเลเซีย	104,000	26	45	95

ระบบพันธมิตร

ซีเรียเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับประเทศมุสลิมในแอฟริกาเหนือ และเป็นที่เข้าใจกันว่า ซีเรียในปัจจุบันได้สร้างระบบพันธมิตรที่แนบแน่นกับอิหร่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้นำซีเรียและอิหร่านได้เห็นพ้องกันว่าอิสราเอลเป็นภัยต่อปาเลสไตน์และภูมิภาคตะวันออกกลางและประจักษ์ว่าอิสราเอลยังได้รับการสนับสนุนอย่างมากและต่อเนื่องจากสหรัฐฯ

ประธานาธิบดี Hafez al-Assad ซึ่งเป็นสายชีอะห์ที่ปกครองประเทศซีเรียที่เต็มไปด้วยพวกสุนี่มานานถึงสามทศวรรษได้พยายามรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับโลกมุสลิม โดยเฉพาะกับเพื่อนบ้านอย่างอียิปต์ เมื่อประธานาธิบดี Bashar al -Assad ซึ่งเป็นบุตรชายนั้นได้ขึ้นสู่อำนาจในปี 2000 ได้เริ่มผูกมิตรกับตุรกี ซึ่งในอดีตทั้งสองเคยมีความขัดแย้งในดินแดนอเล็กซานเดรียตตา

สิ่งที่น่าสังเกตคือ ในอดีตนั้น ซีเรียเคยร่วมกับอียิปต์ในการสู้รบกับรัฐอิสราเอล แต่ทั้งทั้งสองประเทศไม่สามารถที่จะทำให้รัฐอิสราเอลยอมจำนน แต่โอกาสที่อียิปต์จะเสี่ยงทำสงครามดังกล่าวต่อต้านอิสราเอลอีกในอนาคตนั้นคงเป็นไปได้ยาก เพราะอียิปต์ในทุกวันนี้ต่างจากอียิปต์ในอดีตที่เป็นรัฐเผด็จการสังคมนิยม นอกจากนี้ อียิปต์ได้ผลประโยชน์มหาศาลจากภาวะของการที่ตนเป็นตัวกลาง โดยเฉพาะในการค้าขายกับอิสราเอล และยิ่งกว่านั้น อียิปต์ยังเกรงใจรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ซึ่งอียิปต์ได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ จากสหรัฐอเมริกา

ซาอูดิอาระเบียยังพยายามรักษาพันธมิตรกับประเทศในอ่าวเปอร์เซียเพื่อคานอำนาจกับอิหร่าน ซึ่งมีอิทธิพลในภูมิภาคตะวันออกกลางในตอนเหนือ ในขณะที่เดียวกัน ซาอูดิอาระเบียพยายามดึงอียิปต์ให้อยู่ในแกนเดียวกับตนเอง

อย่างไรก็ตาม **อิสราเอลยังคงเป็นประเทศเดียวในดินแดนตะวันออกกลางที่มีชิปนาอูตติดหัวอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งมีฐานที่ตั้งมั่นอยู่ที่เจริโซ 1 และเจริโซ 2** ความจริงอันนี้ได้เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวอาหรับจำนวนมากรู้สึกที่ตนเองถูกข่มขู่จากรัฐอิสราเอล และอาจเกี่ยวข้องไปถึงความรู้สึกที่ขัดต่อสหรัฐอเมริกา เพราะสหรัฐอเมริกาไม่ได้ต่อต้านความพยายามของอิสราเอลแต่อย่างใด

คงไม่ผิดที่จะกล่าวว่าเพราะอิสราเอลมีอาวุธที่ทันสมัย จึงทำให้เกิดกระแสตื่นตัวในการขยายกองทัพและการสะสมอาวุธในวันออกกลางอย่างไม่จำเป็น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้รัฐอื่นๆในโลกอาหรับต้องใช้งบประมาณอย่างมหาศาลในการขยายกองทัพ และในที่สุดได้ส่งผลให้ตนเองต้องพลาดโอกาสในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในการเพิ่มหรือรักษาระดับเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ หรือการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ที่เร่งด่วนและสำคัญเพื่อใช้ในการพัฒนาภาคอื่นๆ ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ระบบการศึกษา และเทคโนโลยีของตนเองให้ก้าวหน้ากว่านี้ เงินจำนวนมหาศาลจากการซื้อขายอาวุธต่างกลับเข้าไปสู่กระเป๋าของบริษัทที่ผลิตอาวุธ ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในโลกตะวันตก

อิหร่านกับจักรวรรดินิยมแอกโกล-แซกซอน

อิหร่าน เป็นรัฐที่มีต้นกำเนิดมาจากเผ่าเปอร์เซีย ซึ่งเป็นจักรวรรดิโบราณที่มีอิทธิพลมากที่สุด ในภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นระยะเวลาสั้นกว่าพันปี (หากไม่นับตุรกีในเอเชียไมเนอร์) และยังสามารถรักษาเอกราชของตนเองได้อย่างดีในช่วงแห่งยุคการล่าอาณานิคมของตะวันตก ชาวอิหร่านในปัจจุบันจึงมีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ เผ่าพันธุ์อารยัน และสถาบันชาติที่ยาวนานของตนเอง ความจริงในข้อนี้เป็นที่รับรู้กันดีในภูมิภาคมาโดยตลอด

อย่างไรก็ตาม อิหร่าน (รวมทั้งซีเรีย ซึ่งสืบสายมาจากกาลีบอุมายด์ ซึ่งในอดีตได้มีอำนาจในการปกครองดินแดนปาเลสไตน์ จอร์แดน และเลบานอน) ในปัจจุบันเป็นประเทศที่ชาติตะวันตกมีความกังวลใจมากที่สุดในภูมิภาคตะวันออกกลาง เนื่องจากชาติตะวันตกเชื่อว่ารัฐบาลอิหร่านและซีเรียได้สนับสนุนการก่อการร้ายสากล โดยเฉพาะกลุ่มที่ปฏิบัติการในอัฟกานิสถาน อิรัก และในอีกหลายประเทศในตะวันออกกลางและแอฟริกา นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรยังมองว่าประธานาธิบดีบาซาร์ อัล อัสซาดแห่งซีเรีย และประธานาธิบดีอมาดีเนจาตแห่งอิหร่านยังมีทัศนคติที่ต้านตะวันตกอย่างมาก อย่างไรก็ตาม หากเรามองจากมุมมองของรัฐบาลอิหร่าน อิหร่านกลับเห็นว่าชาติตะวันตกต่างพยายามแทรกแซงกิจการภายในของอิหร่านและพยายามจัดระบบในตะวันออกกลางเพื่อเอื้อประโยชน์ตนเองมาโดยตลอด ซึ่งผู้เขียนจะกล่าวละเอียดต่อไปในบทนี้

สื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างมากในการนิยามและการสร้างภาพต่างๆ มากมายในเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นมาในโลก อิหร่านในปัจจุบันได้ถูกนิยามในลักษณะที่น่าเกลียดน่ากลัว เช่น แกนแห่งปิศาจ หรือ ดินแดนที่มีดีอีเอ็มครีม ทั้งที่ บางที ผู้นำอิหร่านอาจจะไม่ได้มีความทะเยอทะยานมากเท่ากับผู้นำของบางประเทศในโลก

ในขณะที่สื่อในโลกภาษาอังกฤษได้ตีพิมพ์บทความจำนวนมากเกี่ยวกับภัยร้ายที่มาจากการที่อิหร่านพยายามพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ โดยสนับสนุนความคิดของเจ้าหน้าที่ความมั่นคงสหรัฐและคณะบุคคลในทำเนียบขาวที่ว่าอิหร่านมีความตั้งใจที่จะสร้างอาวุธนิวเคลียร์ที่ทำลายล้างสูงเพื่อนำไปกีดกันหรือทำลายอิสราเอล ด้วยเหตุนี้ ประชาคมโลกควรหยุดโครงการพลังงานนิวเคลียร์ของอิหร่าน แต่ในอีกด้านหนึ่งของโลกตะวันตก สื่อภาษาฝรั่งเศสกลับให้ภาพที่ตรงกันข้าม เปิดเผย และตรงไปตรงมามากกว่าสื่อในโลกภาษาอังกฤษ ดังเห็นว่า นิตยสารชาว Afrique Asie (สื่อภาษาฝรั่งเศสฉบับเดือนพฤษภาคม 2006 หน้า5) ได้ตีพิมพ์ข่าว Verite au Bresil, erreur en Iran ซึ่งมีใจความที่สามารถสรุปได้ว่า ในขณะที่บรรดาประเทศตะวันตกได้ป่วนไปทั่วโลกโดยพยายามห้ามอิหร่านไม่ให้พัฒนายูเรเนียม แต่บราซิลกลับเพิ่งเปิดศูนย์พัฒนายูเรเนียมแห่งใหม่เพื่อใช้ผลิตพลังงานนิวเคลียร์ของตน ซึ่งกิจกรรมของบราซิลนี้กลับได้รับการตอบสนองอย่างเชื่อมั่นจากยุโรป เพราะจะ

ช่วยประหยัดเงินหลายล้านยูโร แต่น่าสังเกตว่าในปี ค.ศ. 2004 เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลบราซิลต่างไม่ยอมให้ผู้ตรวจจากหน่วยงานเอไอไอเอ เข้าตรวจศุลกากร โดยอ้างว่าตนยังกังวลเรื่องที่อาจมีคนลอกเลียนแบบศุลกากร

นอกจากนั้น หากสังเกตให้ดี เราจะพบว่าสื่อมวลชนฝรั่งเศสรายงานความรุนแรงในเลบานอนในลักษณะที่วิพากษ์วิจารณ์การทำให้เกิดกว่าเหตุของกองทัพอิสราเอล ทั้งนี้ เพราะฝรั่งเศสมีความคิดที่ต่างจากสหรัฐอเมริกาในหลายเรื่องเช่น อิรัก และยังมีความสัมพันธ์ที่ยาวนานและลึกซึ้งกับซีเรียและเลบานอนนับตั้งแต่สมัยอาณานิคม

ในขณะที่สื่อภาษาเยอรมันมีความสนใจกับประเด็นตะวันออกกลางอย่างมากเช่นกัน การวิเคราะห์ข่าวทั่วไปไม่มีความเที่ยงตรงและไม่เข้าข้างฝ่ายใดมากเกินไป ดังเช่น นิตยสาร Stern ฉบับที่ 18 ประจำเดือนเมษายน 2006 ได้อุทิศพื้นที่หลักให้กับบทความสำคัญโดยมีชื่อว่า “อิหร่าน : ดินแดนหลังม่านผ้าปิดหน้า” (Iran: Das Land hinter dem Schleier) ซึ่งเปิดเผยสภาพสังคมอิหร่าน โดยเฉพาะผลกระทบต่อจิตใจอันมาจากความรุนแรงและความทารุณโหดร้ายของภาวะสงครามที่อิหร่านต้องเผชิญกับอิรักและการปิดล้อมโดยสหรัฐอเมริกาและชาติตะวันตกที่ยาวนาน ผู้เขียนบทความเชื่อว่า อิหร่านอาจต้องเผชิญความรุนแรงอีกครั้งกับสหรัฐอเมริกาในกรณีโครงการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ เพราะสหรัฐเชื่อว่าอิหร่านอาจใช้นิวเคลียร์ในการทำร้ายอิสราเอล ซึ่งเป็นพันธมิตรถาวรของสหรัฐอเมริกา

หากต้องเปรียบเทียบคุณภาพของข่าวในโลกภาษาอังกฤษ เราจะพบว่า สำนักข่าว BBC และ SKY NEWS ของสหราชอาณาจักรมักรายงานข่าวที่เป็นกลางมากกว่าสำนักข่าว CNN ที่พยายามรายงานข่าวที่มีลักษณะเข้าข้างประเทศอิสราเอลมาโดยตลอด ทั้งนี้ เพราะกลุ่มยิวในสหรัฐอเมริกายังมีอิทธิพลเหนือสื่อสารมวลชนหลายประเภทในประเทศสหรัฐอเมริกา

ดังเห็นชัดว่า สำนักข่าว CNN มักให้เวลาในการรายงานแก่ประเทศอิสราเอลมากกว่าประเทศอื่นๆ ที่เป็นคู่กรณี หรือมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ หากเราเปรียบเทียบการวิเคราะห์ของ CNN กับสำนักข่าวในยุโรปแล้ว เราจะพบว่าสำนักข่าว CNN ตัดต่อข่าวดิบสูงมากโดยพยายามไม่เสนอผลการหารือ หรือ ผลการประชุมของผู้นำต่างๆ ที่มีท่าทีต่อต้านอิสราเอล ดังเช่นในการประชุม G8 ที่นครเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ในเดือนกรกฎาคม 2006 เป็นต้น

ยิ่งกว่านั้น น่าสังเกตว่า สำนักข่าว CNN ยังทำผิดพลาดในการด่วนสรุปว่าการที่ประธานาธิบดีสาธารณรัฐอิสลามอิหร่านได้มีสารไปถึงประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในช่วงเดือนพฤษภาคม 2006 นั้นจะเป็นสัญญาณที่ทำให้ความตึงเครียดระหว่างทั้งสองประเทศนั้นลดลงและคงอาจจะมีผลดีต่อสถานการณ์ในภูมิภาค ทั้งนี้เพราะสำนักข่าว CNN รีบรายงานโดยไม่ได้มีโอกาสได้ดูเนื้อหาสาระ

ที่แท้จริงของสาร ซึ่งผู้เขียนกลับเห็นว่าสารดังกล่าวเต็มไปด้วยถ้อยคำที่แสดงการโต้ตอบอย่างรุนแรงจากผู้นำอิหร่านต่อประธานาธิบดีสหรัฐฯ มากกว่าเป็นการเสนอเปิดช่องทางหรือโอกาสเพื่อการเจรจาทางการทูต (diplomatic overture)

หากเราลองมาพิจารณาเนื้อหาบางส่วนของสารที่ประธานาธิบดีสาธารณรัฐอิสลามอิหร่านได้มีไปถึงประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในเดือนพฤษภาคม 2006 ซึ่งมีข้อความหลายตอนที่ผู้เขียนอยากนำมาแบ่งปันกับผู้อ่าน ซึ่งมีสาระที่สะท้อนว่าผู้นำอิหร่านเชื่อว่าตะวันตกได้สนับสนุนระบอบซัดดัมมาโดยตลอด (และคงมีนัยว่า ตะวันตกจึงสมควรที่จะต้องเผชิญผลอันเลวร้ายของนโยบายที่ตนเองสนับสนุนระบอบซัดดัม)

“On the pretext of the existence of weapons of mass destruction, this great tragedy has come to engulf both the peoples of the occupied and the occupying country. Later it (the war) was not waged to topple him or the announced goal of finding and destroying weapons of mass destruction. He (Suddam) was toppled on the way to another goal; nevertheless the people of the region are happy that Saddam is gone. I point out that throughout the many years of war that were imposed on Iran , Saddam was supported by the West.”

สาระที่นับว่าน่าสนใจมากคือ ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐอิสลามอิหร่านได้ทิ้งปริศนา กับผู้อ่าน (ซึ่งคงไม่ใช่แค่ประธานาธิบดีสหรัฐฯเท่านั้น) หรือได้บอกเป็นนัยว่าอิหร่านรู้ตลอดเวลาว่า สหรัฐอเมริกาต้องการอะไรจากการทำสงครามเพื่อยึดครองอิรัก ซึ่งในที่นี่ ผู้เขียนคิดว่าน่าจะเป็นการ จัดระเบียบตะวันออกกลางโดยสหรัฐฯ โดยการทลายแนวเสนยานุภาพของกลุ่มชีอะห์ ซึ่งคนพวกนี้พร้อมที่จะตายเพื่อรักษาสถานภาพและความเชื่อของตนเอง หากมองจากแผนที่โลก เราจะพบว่า ชุมชนชีอะห์กินอาณาเขตจากศูนย์กลางใหญ่ในอิหร่านและขยายแผ่เข้าไปในเขตอิรัก ซีเรีย และรวมถึงเขตฮีบอบลลาห์ในเลบานอน ทั้งนี้ยังไม่นับชุมชนชีอะห์ขนาดเล็กหลายสิบแห่งที่กระจัดกระจายในประเทศรอบอ่าวเปอร์เซีย การจัดการกับอิรักจะช่วยสหรัฐฯอเมริกาทลายเส้นลำเลียงอาวุธและกลุ่มคน หรืออีกนัยหนึ่ง คงเป็นยุทธวิธีที่จะทำให้เส้นชีวิตที่สำคัญของชีอะห์ต้องอ่อนแอลงไปในที่สุด

อย่างไรก็ตาม การที่รัฐอิหร่านพยายามเข้าถึงเทคโนโลยีนิวเคลียร์นั้นเป็นเรื่องที่สร้างความเสี่ยงให้แก่ภูมิภาคตะวันออกกลางนั้นต่างมีความจริงอยู่ในตัวเองโดยอาศัยตรรกะที่ผู้เขียนได้

กล่าวไปแล้วข้างต้น แต่หลายคนอาจให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า หากจะให้ถูกต้องแล้ว หรือหาก สหรัฐอเมริการักสันติภาพจริง สหรัฐอเมริกาเองควรที่จะหยุดภาคเอกชนของตนเองที่พยายามผลิตอาวุธเพื่อขายให้กับประเทศอื่นๆ ในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สหรัฐอเมริกาสมควรหยุดให้อาวุธแก่ อิสราเอล หรือ สหรัฐอเมริกาสมควรให้อิสราเอลยกเลิกแผนการพัฒนาอาวุธของตนเองด้วย ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าอิสราเอลมักขายเทคโนโลยีที่ตนค้นพบกลับไปให้แก่สหรัฐอเมริกา

การที่สหรัฐอเมริกาเปิดไฟเขียว หรือยอมให้อิสราเอลยิงจรวดถล่มตอมันใต้ของกรุงเบรุต นั้นได้ทำให้ประชาคมโลกกลับรู้สึกว่สหรัฐอเมริกาไม่มีความจริงใจในใจ นั่นคือการทำลายกลุ่มที่อาจสร้างอันตรายให้แก่อิสราเอล แต่สหรัฐอเมริกาไม่มีความจริงใจไปว่าพวกเขาหวังจะรู้สึกอย่างไรเพราะพวกเขาเป็นพี่น้องกัน พวกเขาพูดภาษาที่ใกล้เคียงกัน และที่สำคัญที่สุดพวกเขาเกลียดอิสราเอล เหมือนกันดังในบทความเรื่อง L'Intégrisme vs Démocratie ของนิตยสาร Afrique Asie (หน้า 15) ดังกล่าวได้สรุปเทคนิคบางประการที่ประเทศมหาอำนาจได้ใช้ ในการครอบงำตะวันออกกลาง คือการทำให้ภูมิภาคตะวันออกกลางแตกแยกเพื่อครอบงำหรือชี้นำได้ง่ายขึ้น เช่น การทำให้ประเด็นเลบานอนกลายเป็นประเด็นโลกเพื่อปิดล้อมซีเรีย หรือการกดดันอิหร่านเพื่อก่อให้เกิดความตึงเครียดทางชาติพันธุ์และชุมชน ซึ่งทั้งหมดนี้บทความเชื่อว่าได้ทำขึ้นโดยมหาอำนาจจากภายนอกทั้งสิ้น

ถึงแม้ว่าโดยส่วนตัวแล้ว ผู้เขียนไม่เชื่อบทวิเคราะห์ทั้งหมดของบทความ แต่ทว่ายอมรับว่าบางมุมมองของการวิเคราะห์นั้นมีความเป็นไปได้สูงและเสนอคำตอบทางเลือกที่เปิดหูเปิดตาดีมาก ดังเห็นว่า เหตุการณ์เช่น การระเบิดโบราณสถานที่ยามารานั้น เรายังไม่สามารถพบว่าเป็นฝีมือของกลุ่มใดที่ประสงค์ให้ร่างกายสูญนี้กับซีโอะห์ต้องเผชิญหน้ากันอย่างเข้มข้นขึ้น เพราะกลุ่มที่ได้ประโยชน์อาจเป็นทั้งกลุ่มที่ต้องการเล่นงานสหรัฐอเมริกาเพื่อแสดงให้ชาวโลกรู้ว่าสหรัฐไม่สามารถคุมเกมในอิรักได้ ซึ่งกลุ่มนี้อาจเป็นได้ทั้งกลุ่มอัลไคดาร์ กลุ่มซีเรีย หรือแม้แต่กลุ่มอิหร่าน ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียในสถานการณ์ในประเทศอิรัก ดังเห็นว่าทั้งอิหร่านและซีเรียยังมีพรมแดนธรรมชาติที่ติดต่อกับอิรัก ซึ่งสามารถเข้าออกได้ง่ายมาก อย่างไรก็ตาม สำหรับอิหร่านนั้น การวางระเบิดอาจเป็นการลงทุนที่เข้าเนื้อตนเองมากเกินไปเพราะโบราณสถานแห่งนี้เป็นสัญลักษณ์ทางจิตวิญญาณที่มีความสำคัญต่อชาวมุสลิมนิกายชีอะห์ทั่วโลก

น่าสังเกตว่า รัฐบาลอิหร่านมีความโกรธแค้นสหรัฐอเมริกามากกว่าชาติตะวันตกอื่นๆ ซึ่งในที่นี้คงรวมถึงรัสเซีย เพราะอิหร่านมีความเชื่อว่าสหรัฐอเมริกาพยายามล้มระบอบอิหร่านอย่างทำทนายแบบเผชิญหน้า ดังในเหตุการณ์ของวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 1981 ที่จอร์จทาวน์อิหร่าน ซึ่งเป็นสายให้กับสหรัฐอเมริกาได้ทำการวางระเบิดตึกทำการรัฐบาลอิหร่าน แรงระเบิดในครั้งนั้นได้ทำให้ประธานาธิบดี Rajai และนายกรัฐมนตรี Bahonar ของอิหร่านต้องเสียชีวิตทันที

ยิ่งกว่านั้น ในวันที่ 3 กรกฎาคม ค.ศ. 1988 เครื่องบินโดยสารของสายการบินอิหร่านแอร์ได้ถูกทหารเรือสหรัฐยิงตกในระหว่างมุ่งหน้าไปเมืองดูไบ เหตุการณ์นี้ได้ส่งผลให้ผู้โดยสารเสียชีวิตทันที 290 คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นชาวต่างชาติถึง 38 คน

คนทั่วไปในท้องถิ่นคงมักจำไม่ได้ว่าอะไรเกิดขึ้นในประเทศที่ไม่คุ้นเคย เช่น อิหร่านและซีเรีย คนมักเข้าใจเรื่องต่างๆ ตามที่สื่อหยิบยื่นให้ เพราะคนทั่วไปคงไม่มีเวลามากพอที่จะไปหาความจริงของเหตุการณ์ในแต่ละวัน เพราะฉะนั้นการรับฟังสื่อที่เที่ยงตรงและเป็นธรรมจึงลดอคติและช่วยเปิดแสงแห่งปัญญาได้ในระดับหนึ่ง

บทความภาษาฝรั่งเศสดังกล่าวยังให้ข้อคิดที่น่าสนใจในการยับยั้งการนิยามและการสร้างข่าวในโลกตะวันตกที่มักถูกครอบงำโดยบางสำนักข่าวที่มีอิทธิพลในการกำหนดแนวคิดขึ้นในสังคมโลก ดังในประโยคที่ผู้เขียนขอยกมาบางส่วนข้างล่างนี้

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

เหล่าประเทศล่าอาณานิคมแองโกล แซกซอนในรูปแบบสมัยใหม่กลับถูกเรียกให้ดูดีว่า “ประเทศมหาอำนาจ” ซึ่งเป็นคำที่ไม่บอกคุณสมบัติอะไรและยังฟังดูแล้วสะอาดดี การยึดและครอบครองดินแดนอาหรับโดยอิสราเอลมักถูกเรียกว่า “กระบวนการสันติภาพ” หรือ “ไรด์แมพ” ในขณะที่ การออกมาต่อต้านการยึดครองดินแดนอาหรับกลับถูกเรียกว่า “การก่อการร้าย”

(ลองพิจารณาภาษาต้นฉบับ)

“Le colonialisme anglo-saxon s'appelle désormais “hyper puissance”, terme neutre et hygienique; la colonisation des territoires arabes occupés par Israël s' appelle tres curieusement “processus de paix ”ou “feuille de route”, la resistance a l'occupation est qualifiée de “ terrorisme”

น่าสังเกตว่า นักข่าวฝรั่งเศสเชื่อว่า กลุ่มอิสราเอลละหี่ในเลบานอนเป็นกลุ่มที่ประชาชนเลบานอนกลับเห็นว่าเป็นพวกที่ช่วยเหลือมนุษย์ หรือมีความเป็นมนุษย์สูง แต่ขณะเดียวกัน อิสราเอลและสหรัฐอเมริกากลับนิยมเรียกกลุ่มนี้ว่า ผู้ก่อการร้าย อย่างไรก็ตาม อิสราเอลคงมีความเหนือกว่าซีเรียและเลบานอนหากต้องดำเนินสงครามในระยะยาว แสตนยานุภาพทางการทหารจึงเป็นประเด็นที่สามารถทำให้เราเข้าใจแนวโน้มว่าใครจะชนะในสงครามได้ แต่แสตนยานุภาพทางการทหารอย่างเดียวยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าอนาคตที่เต็มไปด้วยสันติภาพและความมั่นคงนั้นจะเป็นจริงขึ้นมา

ได้ ทั้งนี้ เพราะขนาดและความแข็งแกร่งในเผ่าพันธุ์ การสร้างพันธมิตร ตลอดจนความรู้สึกเกลียดชังยังเป็นประเด็นที่สามารถเปลี่ยนแปลงที่โลกได้เสมอ

แม้แต่กษัตริย์อับดุลละห์ที่ 2 แห่งราชอาณาจักรจอร์แดนซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ดีมากกับทำเนียบขาวยังต้องออกมาประณามรัฐบาลอิสราเอลที่ทำให้เกินกว่าเหตุ และยังทรงเตือนว่าอิสราเอลไม่มีวันที่จะชนะกลุ่มฮิซบอลละห์ด้วยกำลังทหาร แต่ทว่าภาพของประชาชนเลบานอนที่ล้มตายหรือถูกทำร้ายจากปฏิบัติการทางการทหารจะกระพือกระแสของพวกมุสลิมหัวรุนแรง พระองค์ทรงมีนัยว่าสิ่งนี้อาจทำให้สหรัฐอเมริกาอาจต้องสู้รบกับประชาชนจำนวนนับล้านที่สหรัฐอเมริกาไม่เคยคาดคิดมาก่อนโดยไม่จำเป็น

การวิเคราะห์หรืออย่างตรงไปตรงมามักหาไม่ค่อยได้จากสื่อตะวันตกและตะวันออกจำนวนมากในปัจจุบันที่มักมีค่านิยมแอบแฝง นักวิเคราะห์บางกลุ่มมักบอกว่า จงอย่าเชื่อในสิ่งที่ผู้มีอำนาจหรือผู้ที่อ้างว่ามีความรู้บอกทั้งหมด เพราะ แม้แต่ตำราประวัติศาสตร์ก็ยังคงอาจเป็นสิ่งที่สุดท้ายที่เรา น่าเชื่อถือ ที่เป็นเช่นนี้เพราะทุกตำรามักมีค่านิยมที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว การฟังหรือหาข้อมูลโดยการแปลข่าวจากโลกตะวันตกที่มักถูกครอบงำโดยสำนักข่าวอังกฤษและสหรัฐอเมริกานั้นอาจจะง่ายเกินไปเสียแล้วในยุคโลกาภิวัตน์ที่สัญจะของข่าวแทบจะหาไม่เจอ นักประวัติศาสตร์จึงมักสอนเพียงประโยคสั้นๆ คือ เราน่าใช้วิจารณญาณให้มากเพื่อที่จะตัดสินว่าคุณค่าที่แท้จริงของข่าว หรือแม้แต่ตำราหรือความรู้ที่เราอ่านนั้นอยู่ตรงไหน และมีขนาดไหน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เขียนตำรา หรือผู้เขียนข่าวนั้นเป็นใคร และจริงๆ แล้ว เขาผู้นั้นเชื่อในค่านิยมอะไร

การพูดคุยกับบุคคลในประเทศที่ต้องเผชิญปัญหาโดยตรง และการวิเคราะห์สื่อจากหลายฝ่ายหรือจากหลายสำนักข่าวในหลายประเทศได้มีประโยชน์อย่างมากในการทำความเข้าใจต่อเหตุการณ์ที่สลับซับซ้อน

ความขัดแย้งระหว่างอิหร่านกับโลกตะวันตก ระหว่างซีเรียกับโลกตะวันตก ระหว่างอิหร่านกับซาอุดีอาระเบีย และระหว่างโลกอาหรับสายเหยี่ยวกับอิสราเอลและสหรัฐอเมริกายังคงต้องดำเนินต่อไปอีกหลายชั่วอายุคนและคงไม่มีวันที่เราจะได้เห็นแสงสว่างแห่งสันติภาพได้เลย ตราบใดที่มนุษย์ยังคงลุ่มหลงอยู่ในความเชื่อ มายาคติ และการมองเข้าหาแต่วัฒนธรรมของตนเอง การเรียนรู้สิ่งดีๆ จากวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านทั้งใกล้และไกลคงอาจช่วยลดความใจแคบของมนุษย์ลงได้บ้าง แต่การที่จะบรรลุขั้นนั้นในระดับชาติก็คงไม่่ง่ายนัก เพราะมหาชนส่วนมากยังมีข้อจำกัดในเรื่องโอกาสเวลา ภาษาและความเข้าใจ

ดังนั้นการเข้าข้างหนึ่งข้างใดจนมากเกินไปคงไม่เป็นสิ่งที่ดีเสมอไป ดังนั้น การวางตัวเป็นกลางและรักษาหลักปฏิบัติที่ยุติธรรมและสะท้อนแนวคิดทางจริยธรรมสากลน่าจะเป็น

ทางออกที่ดีที่สุดสำหรับบรรดาประเทศขนาดกลางและขนาดเล็กที่ยังคงไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะกลายมาเป็นมหาอำนาจในการจัดระเบียบโลกได้ การหันมาศึกษาและจัดระเบียบสังคมในประเทศขนาดเล็กของตนเองเพื่อให้ประชาชนทุกเผ่าพันธุ์มีความรู้จักกันและเข้าใจปัญหาซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง เพื่อนำไปสู่การปรองดองสมานฉันท์ในระดับชาติน่าจะเป็นความพยายามที่มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม มีต้นทุนที่ราคาถูกลง และยังสามารถทำได้ง่ายกว่ามาก

.

ใครเป็นใครในสถานการณ์นองเลือดระหว่างกลุ่มอิซบอลเลาะห์และอิสราเอล

กลุ่มอิซบอลเลาะห์คือใคร?

กลุ่มอิซบอลเลาะห์ หรือในภาษาอาหรับมีความหมายว่า 'พรรคของพระเจ้าเป็นเจ้าของ' (Party of God) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 1982 เป็นกลุ่มนักรบมุสลิมเชื้อสายชีอะห์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากความสำเร็จในการปฏิวัติอิสลามของ อะฮฺมาตุลเลาะห์ โคไมนี ผู้นำอิหร่านในสมัยนั้น โดยวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งก็เพื่อขจัดอิทธิพลของพวกชาวยิวและตะวันตกให้หมดไปจากเลบานอน และสถาปนารัฐอิสลามขึ้น

ผู้นำของกลุ่มอิซบอลเลาะห์ คือ ฮัสซัน นัสรัลเลาะห์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง เลขาธิการใหญ่ของพรรคอิซบอลเลาะห์ ในช่วงแรกของการก่อตั้ง อิซบอลเลาะห์เป็นเพียงแค่กลุ่มติดอาวุธที่อยู่ในขอบนการใต้ดิน จนกระทั่งในปี 1985 จึงมีการประกาศสถานภาพของกลุ่มอย่างเป็นทางการต่อสาธารณชน

แต่ถึงกระนั้น อิซบอลเลาะห์ก็ยังคงถูกรัฐบาลสหรัฐฯ และรัฐบาลอิสราเอลขึ้นบัญชีดำว่าเป็นกลุ่มก่อการร้ายไม่ต่างจากกลุ่มฮามาสของปาเลสไตน์อยู่วันยันค่ำ แม้ว่าอิซบอลเลาะห์จะมีสถานะอันชอบธรรมถึงขั้นสามารถส่งตัวแทนลงเลือกตั้ง และเข้าร่วมรัฐบาลเลบานอนได้แล้วก็ตาม โดยรัฐบาลสหรัฐฯ เชื่อว่า กลุ่มอิซบอลเลาะห์เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการจับตัวประกันชาวอเมริกันหลายต่อหลายครั้งแม้ว่าจะไม่สามารถหาหลักฐานมายืนยันได้ก็ตาม เช่นเดียวกับรัฐบาลยิวที่เป็นไม้เบื่อไม้เมากับกลุ่มกองกำลังดังกล่าวตลอดเวลา

กลุ่มอิซบอลเลาะห์ได้รับการสนับสนุนจากชาวมุสลิมในเลบานอนเป็นอย่างดี ทำให้ปัจจุบันสมาชิกของกลุ่มสามารถยึดเก้าอี้ในรัฐสภาเลบานอนมาได้ 23 ที่นั่ง จากทั้งหมด 128 ที่นั่ง นโยบายสาธารณะหลักๆ ของกลุ่มอิซบอลเลาะห์ที่ทำให้แก่ประชาชนชาวเลบานอน ได้แก่ การสร้างโรงพยาบาล สร้างสถานศึกษา และให้บริการด้านสังคมอื่นๆ

ผลงานชิ้นสำคัญอย่างหนึ่งของกลุ่มอิซบอลเลาะห์ก็คือ การมีส่วนช่วยทำให้อิสราเอลถอนตัวออกจากพื้นที่ทางตอนใต้ของเลบานอนซึ่งถูกอิสราเอลยึดครองตั้งแต่ปี 1967 โดยกองทัพอิสราเอลได้ถอนตัวออกจากบริเวณดังกล่าวในเดือนพฤษภาคม ปี 2000 และทางสหประชาชาติก็ได้ประกาศให้พื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นของเลบานอน

อย่างไรก็ดี ความบาดหมางระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มอิซบอลเลาะห์หาได้สิ้นสุดลงตามไปด้วยไม่ เพราะกลุ่มอิซบอลเลาะห์ยังคงไม่พอใจที่อิสราเอลไม่ยอมถอนกำลังออกจาก "ซีบาฟาร์ม" ซึ่งทางกลุ่มอ้างว่าเป็นส่วนหนึ่งของเลบานอน ด้วยเหตุนี้ การปะทะกันระหว่างกลุ่ม

อิซราเอลละห้กับกองทัพอิสราเอลจึงเกิดขึ้นเป็นระยะๆ

ในปี 2004 กลุ่มอิซราเอลละห้ได้ทำการแลกเปลี่ยนนักโทษกับอิสราเอลหลังผ่านพ้นการเจรจาอันยาวนานถึง 3 ปี โดยอิสราเอลได้ปล่อยตัวนักโทษมากกว่า 400 คน และคืนศพของนักรบเลบานอน 59 ศพ เพื่อแลกกับนักธุรกิจชาวอิสราเอลที่ถูกลักพาตัวไป 1 คน และศพของนายทหารยิวอีก 3 ศพ

สถานการณ์ความรุนแรงในปี 2549

ชนวนความไม่สงบในตะวันออกกลางร้อนระอุขึ้นอีกครั้งเมื่อวันพุธที่ 12 กรกฎาคม 2549 เมื่อกลุ่มอิซราเอลละห้ได้จับตัวทหารอิสราเอล 2 คน และสังหารทหารยิวอีก 8 คน ทำให้อิสราเอลเปิดปฏิบัติการอย่างหนักหน่วงใส่เลบานอนเพื่อเป็นการตอบโต้ทันที มีการต่อสู้กันโดยจรวดและระเบิดในหลายจุด ทำให้มีเหยื่อผู้เสียชีวิตกว่า 700 คน

จุดยืนของฝ่ายที่เกี่ยวข้องอยู่ที่ไหน?

อิสราเอล

อิสราเอลเชื่อว่า สหรัฐฯ เปิดทางให้มีการโจมตีทางอากาศและการปะทะกองทหารปืนใหญ่ อิสราเอลประสงค์ที่จะทำลายกำลังของกลุ่มอิซราเอลละห้ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ด้วยซีปนาวุธ โดยอ้างว่าการโจมตีจะมุ่งไปสู่เป้าหมายที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอิซราเอลละห้เท่านั้น

อิสราเอลมีท่าทีไม่ยินยอมให้สถานการณ์กลับสู่สภาพเดิมที่กลุ่มอิซราเอลละห้มาประจำอยู่บริเวณชายแดนทางเหนือของอิสราเอลอีก และต้องการให้กองทัพเลบานอนกระจายกำลังพลไปทางตอนใต้ของประเทศ และให้กลุ่มอิซราเอลละห้ปลดกำลังตามมติคณะมนตรีความมั่นคง ค.ศ. 1559 หรืออย่างน้อยก็ต้องมีเขตกันชนแม้ว่าอาจถูกกลุ่มอิซราเอลละห้โจมตีด้วยซีปนาวุธที่ยังคงเหลืออยู่ก็ตาม นอกจากนี้อิสราเอลยังต้องการให้มีการปล่อยตัวทหารสองนายที่ถูกจับอีกด้วย

แต่จากการที่การโจมตีของอิสราเอลได้คร่าชีวิตและทำให้พลเมืองบาดเจ็บหลายรายโดยที่ทางการของอิสราเอลเองก็เคยออกมารับรองจะลดจำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บให้ได้มากที่สุด ทำให้อิสราเอลถูกประณามว่าทำเกินกว่าเหตุ และผิดต่อ Geneva Convention ซึ่งประณามการโจมตีพลเรือนและการคุกคามความมั่นคงต่อรัฐบาลเลบานอนและประเทศฯ

สำหรับซีเรียและอิหร่าน ในที่สุดแล้ว อิสราเอลไม่ประสงค์ที่จะโจมตีทั้งสองประเทศถึงแม้ว่าจะกล่าวหาว่าให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลังกลุ่มอิซราเอลละห้ก็ตาม

กลุ่มฮิซบอลเลาะห์

กลยุทธ์ของกลุ่มฮิซบอลเลาะห์คือการทำให้มีผู้เสียชีวิตมากที่สุดเพื่อก่อให้เกิดความหวาดกลัวและทำให้อิสราเอลได้รับความเสียหายสูงสุด กลุ่มฮิซบอลเลาะห์เคยพูดว่า การจับทหารอิสราเอลเป็นตัวประกันนั้นเป็นการกระทำเพื่อสนองต่อคำสัญญาของกลุ่มฯว่าจะปลดปล่อยนักโทษของพวกเขาที่ถูกจับโดยชาติอิสราเอล

สหรัฐอเมริกา

ประธานาธิบดีสหรัฐฯ กล่าวโทษกลุ่มฮิซบอลเลาะห์และประเทศที่ให้การสนับสนุนซึ่งก็คือซีเรียและอิหร่านในวิกฤตการณ์ครั้งนี้ และสหรัฐฯ เชื่อว่าควรให้เวลาอิสราเอลในการลดอำนาจของกลุ่มฮิซบอลเลาะห์

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สหรัฐฯ พยายามไม่เข้าไปแทรกแซงกับสถานการณ์ความรุนแรง ซึ่งสหรัฐฯ เชื่อว่ากระบวนการทางการทูตควรเข้ามามีบทบาทภายหลังที่การลดทอนอำนาจกลุ่มฮิซบอลเลาะห์เริ่มปรากฏผลสำเร็จ

สหรัฐฯ ยังเห็นด้วยกับอิสราเอลว่าไม่ควรให้สถานการณ์กลับสู่สภาพเก่าที่กลุ่มฮิซบอลเลาะห์ตั้งหอคอยเพื่อเฝ้าดูความเคลื่อนไหวบริเวณชายแดนของอิสราเอลและเลบานอนอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ได้แสดงความกังวลต่อผลกระทบของสงครามทางอากาศที่อาจจะมีขึ้นต่อรัฐบาลเลบานอน

เลบานอน

นาย Fouad Siniora นายกรัฐมนตรีเลบานอนได้ออกโทรทัศน์วอนให้สหประชาชาติป้องกันภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในเลบานอน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากความหวาดเกรงว่ารัฐบาลของเขาจะต้องถึงคราวล่มสลายลง และเลบานอนจะเกิดการแบ่งแยกดินแดนขึ้นอีกครั้งซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายขั้นรุนแรง

สหประชาชาติ

สหประชาชาติต้องการนำมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ 1559 มาใช้กับสถานการณ์นี้ ซึ่งหมายถึงให้มีการปลดประจำการและอาวุธของกองทัพทั้งหมด และให้รัฐบาลเลบานอนขยายอำนาจในการควบคุมกองกำลังของกลุ่มฮิซบอลเลาะห์ อย่างไรก็ตาม มติดังกล่าวยังไม่ได้นำมาใช้ เนื่องจากมีความยุ่งยากที่เกี่ยวข้องหลายข้อ แต่สหประชาชาติได้รับการสนับสนุนจากสหราชอาณาจักรต่อข้อเสนอที่จะให้มีกองกำลังผสมนานาชาติในปฏิบัติการรักษาสันติภาพเข้าไป

ทางตอนใต้ของเลบานอน กองกำลังนี้จะมีอำนาจเหนือกองกำลังของสหประชาชาติที่ประจำการ
อยู่ในเลบานอนในปัจจุบันที่มีบทบาทเพียงสังเกตการณ์เท่านั้น

อิหร่านและซีเรีย

ทั้งสองประเทศได้ให้ความสนับสนุนกับกลุ่มฮิซบอลเลาะห์มาเป็นเวลานานและ
คาดว่าจะได้ให้ความช่วยเหลือต่อคลังอาวุธของกลุ่มฮิซบอลเลาะห์อีกด้วย อย่างไรก็ตามบทบาทของ
ทั้งสองประเทศในวิกฤติการณ์ปัจจุบันยังไม่ชัดเจนนัก ถึงแม้ว่าอิสราเอลเคยกล่าวหาอิหร่านว่าได้
สั่งการให้กลุ่มฮิซบอลเลาะห์จับตัวทหารอิสราเอลเพื่อเป็นชนวนดึงดูดความสนใจของประชาคม
โลกไปจากประเด็นอาวุธนิวเคลียร์ของอิหร่าน อิหร่านและซีเรียยังเป็นหุ้นส่วนในตะวันออกกลาง
ในระยะเวลาที่ยาวนานและทั้งสองก็ยังต่อต้านอดีตผู้นำอิรัก ซัดดัม ฮุซเซนอีกด้วย

ยุโรป

สหราชอาณาจักรเชื่อว่าการที่กลุ่มฮิซบอลเลาะห์ตั้งหลักปักฐานใกล้อิสราเอล
และใช้กำลังต่อต้านอย่างเต็มที่เป็นชนวนก่อให้เกิดความไม่มั่นคงและจะต้องจัดการล้มล้างเพื่อให้
เกิดความสงบสุขในระยะยาว ซึ่งเป็นมุมมองเดียวกันกับสหรัฐอเมริกา

ในขณะเดียวกัน สหภาพยุโรปได้ขอให้อิสราเอลยับยั้งการใช้กำลัง และเห็นว่า
การโจมตีที่ผ่านมาเป็นการกระทำที่รุนแรงเกินเหตุ

แหล่งข้อมูล

สรุปความจาก www.bbc.co.uk

ข้อมูลเรื่องฮิซบอลเลาะห์จาก www.manager.co.th

ไขข้อข้องใจ...เมื่ออยู่ในพื้นที่สู้รบ จะทำอย่างไร ?

เมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา กลุ่มผู้ก่อการร้ายชื่อเฮซบอลเลาะห์ในเลบานอนได้เรียกร้องให้รัฐบาลอิสราเอลปล่อยตัวนักโทษชาวปาเลสไตน์ โดยได้สังหารทหารอิสราเอลจำนวนหนึ่งและลักพาตัวทหารอิสราเอลสองนาย อิสราเอลจึงตอบโต้กลับด้วยการโจมตีเลบานอน ทำให้บ้านเรือนพังพินาศ ผู้คนบาดเจ็บล้มตายมากมาย

งานนี้เป็นเรื่องคนอาหรับทะเลาะกัน แต่เมื่อเสียงระเบิดลูกแรกดังขึ้น ไทยก็สะดุ้งไปด้วย ทั้งที่เราตั้งอยู่คนละสุดปลายข้างของขอบทวีปเอเชีย เพราะพี่น้องไทยทำงานอยู่ที่เลบานอนนับร้อย และที่อิสราเอลอีกกว่า 2 หมื่น 5 พันคน !!

ถ้าคุณอยู่ในประเทศที่เกิดสงครามอย่างพวกเขาละ จะทำอย่างไร ?

1. คิดถึงสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยเป็นอันดับแรก

เมื่อคนไทยเกิดเหตุร้ายตกทุกข์ได้ยากในกรณีใดๆ คุณมีสถานทูตสถานกงสุลไทยเป็นที่พึ่งอันดับแรก และขออย่าไว้ ณ ที่นี้ว่า เจ้าหน้าที่ยินดีช่วยคุณเสมอตราบดีที่คุณเป็นคนไทย ไม่ว่าจะคุณจะไม่มีความสามารถ วิช่าหมดอายุ หรือเข้าเมืองผิดกฎหมายก็ตามเถอะ เรื่องเหล่านี้ค่อยมาว่ากันทีหลัง ความปลอดภัยในชีวิตคุณสำคัญที่สุด ดังนั้น คุณอยู่ในประเทศใดก็ตาม สิ่งแรกที่ต้องจดไว้ติดตัวคือหมายเลขโทรศัพท์และที่อยู่ของสถานทูตสถานกงสุลในประเทศนั้นไว้เผื่อกรณีฉุกเฉิน

2. เกาะกลุ่มไว้ก่อนกับสถานทูต สถานกงสุลไทย และคนไทย

เวลามีภัยพิบัติหรือเกิดเหตุหน้าสีหน้าขวามในประเทศที่คุณอยู่ คุณควรติดต่อกับสถานทูตสถานกงสุลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อติดตามสถานการณ์และเกาะกลุ่มกับคนไทยคนอื่นไว้ จะได้ทราบข่าวความเคลื่อนไหวตลอดเวลา โดยเฉพาะในเวลาคับขันที่ทางการไทยเห็นว่าไม่ไหวแล้ว ต้องอพยพออกจากประเทศนั้นโดยด่วน คุณจะได้รับการทราบทุกระยะทุกชั้นตอนว่ามีการนัดรวมพลกันที่ไหน ก็โมง จะว่าไปแล้ว เวลาคับขันทุกครั้ง คนไทยเราช่วยเหลือกันเต็มที่ทุกคราไป น่าชื่นใจจริงๆ

มีตัวอย่างที่เห็นได้ชัดจะขอเล่าสู่กันฟัง ตอนแรกๆ ที่เกิดการสู้รบระหว่างอิสราเอลและเลบานอน ญาติคนไทยในเลบานอนคนหนึ่งโทรศัพท์มาที่กระทรวงการต่างประเทศ บอกว่าติดต่อญาติของตนไม่ได้ กระทรวงฯ จึงบอกไปที่อุปทูต ณ กรุงริยาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย ซึ่งตอนนั้นได้เข้าไป

ช่วยเหลือคนไทยอยู่ที่บริเวณชายแดน เมื่อทราบดังนั้น อุปทูตฯ พยายามติดต่อกับคนไทยดังกล่าวจนพบตัว ต่อมา อุปทูตฯ ได้ส่งรถเข้าไปรับ เขาก็ได้ชักชวนคนไทยอื่นๆ ออกมาจากเลบานอนอย่างปลอดภัย หลังจากนั้นไม่นาน ถนนเส้นหลักที่ใช้ในการเดินทางออกจากเลบานอนก็ถูกอิสราเอลระเบิดตัดขาด ทำให้การเดินทางออกจากเลบานอนก็ยากลำบากขึ้นอีกหลายเท่าทีเดียว

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า เมื่อคุณอยู่กับคนไทยด้วยกันแล้ว มีข่าวคราวอะไร คุณก็จะได้รับทราบอย่างทันทั่วทั้งที่ เพราะในช่วงอลหม่านเช่นนั้น เจ้าหน้าที่ที่ต้องพยายามแจ้งข่าวต่อคนไทยให้ได้มากที่สุด วิธีที่ง่ายและได้ผลที่สุดคือการติดต่อไปที่แหล่งชุมชนที่คนไทยรวมกลุ่มกันก่อน ถ้าคุณเกาะกลุ่มกันไว้ก็ไม่ถูกทิ้งร้างทำยคนเดียวแน่นอน เหมือนกรณีคนไทยที่เลบานอนข้างต้น

3. จะไปอยู่ที่ไหนนาน ๆ ก็บอกเรากันบ้าง

ถ้าคุณรู้ล่วงหน้าว่าจะไปอยู่ในต่างประเทศเกิน 2 สัปดาห์ ควรแจ้งชื่อที่อยู่และหนทางติดต่อต่างๆ ไว้กับสถานทูตสถานกงสุลในประเทศนั้นๆ ให้ทราบไว้ เพื่อติดต่อคุณได้กรณีฉุกเฉินจำเป็น เช่น เมื่อต้องแจ้งการอพยพ หรือเหตุเดือนภัยต่างๆ เราเรียกกันว่า “การลงทะเบียน”

วิธีการก็ง่ายมาก คุณจะติดต่อไปที่สถานทูตสถานกงสุลนั้นโดยตรง หรือลงทะเบียนทางเว็บไซต์ที่ <http://www.mfa.go.th/web/2274.php> ไว้ก็ได้

แล้วถ้าไปอยู่ในประเทศที่ไม่มีสถานทูตหรือสถานกงสุลล่ะ จะทำอย่างไร?

ประเทศไทยมีสถานทูตสถานกงสุลอยู่ 91 แห่งใน 62 ประเทศ (รวมทั้งได้หวัน) แต่ไม่ว่าคุณอยู่ส่วนไหนของโลก เราก็ให้ความช่วยเหลือดูแลคุณได้ เพราะสถานทูตหลายแห่งดูแลครอบคลุมไปถึงประเทศใกล้เคียงที่ไม่มีสถานทูตสถานกงสุลตั้งอยู่ด้วย

อย่างกรณีเกิดเหตุที่อิสราเอลและเลบานอน เราไม่มีสถานทูตสถานกงสุลตั้งอยู่ในเลบานอนก็จริง แต่ได้ให้สถานทูตไทยที่กรุงริยาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย ดูแลครอบคลุมไปถึงเลบานอนด้วย เมื่อสถานทูตเห็นว่าเหตุการณ์สู้รบชั้กจะบานปลาย คนไทยอยู่แล้วอาจไม่ปลอดภัย จึงเข้าไปช่วยอพยพคนไทยออกจากเลบานอนนั่นเอง

ดังนั้น ในกรณีที่คุณอยู่ในประเทศที่ไม่มีสถานทูตสถานกงสุลตั้งอยู่ คุณเพียงแต่สอบถามไปที่สถานทูตในประเทศใกล้เคียง หรือโทรถามที่กรมการกงสุล หมายเลขโทรศัพท์ **0-2981-7171** ก็ได้เช่นกันว่า “สถานทูตไหนดูแลประเทศ.....ถ้าผม/ดิฉัน เกิดตกทุกข์ได้ยาก จะไปติดต่อใครได้บ้าง”

แล้วญาติที่ประเทศไทยล่ะ จะทำอย่างไรได้บ้าง?

ขอพูดถึงกรณีเลบานอนและอิสราเอลอีกที ในพื้นที่เลบานอนและซีเรีย มีเจ้าหน้าที่จากสถานทูตที่รียาดและเจ้าหน้าที่จากกระทรวงการต่างประเทศที่กรุงเทพฯซึ่งเดินทางเข้าไปในพื้นที่เพื่อช่วยสถานทูตที่รียาดอีกแรงหนึ่ง ทางส่วนกลาง มีการตั้งศูนย์ติดตามสถานการณ์ในตะวันออกกลางขึ้นทำงานตลอด 24 ชั่วโมง และเปิดสายด่วนให้คนไทยได้โทรศัพท์เข้ามาสอบถามหรือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับญาติหรือคนรู้จักที่อยู่ในพื้นที่ ศูนย์ติดตามฯ ยังทำหน้าที่ประสานกับสถานทูตในพื้นที่ตะวันออกกลางหลายแห่ง เช่น สถานทูตที่เทลอาวีฟ ประเทศอิสราเอล และสถานกงสุลใหญ่ที่ดูไบ ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ให้คอยดูแลเวลามีคนไทยเดินทางโดยเครื่องบินพาณิชย์ออกจากซีเรียและมาต่อเครื่องที่ดูไบเพื่อกลับกรุงเทพฯ ด้วย

สำหรับคนทางนี้ที่เป็นห่วงญาติลูกหลานหรือคนรู้จักที่อยู่ต่างประเทศ สามารถติดต่อที่กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ (เรียก “กองคุ้มครองฯ” ก็ได้) กรมการกงสุล หมายเลขโทรศัพท์ 0-25751047 – 9 0-25751051 0-25751053 ให้ช่วยแจ้งสถานทูตสถานกงสุลในต่างประเทศติดตามตรวจสอบญาติของคุณในต่างประเทศได้เช่นกัน

“จีน-รัสเซีย”

เพื่อนสนิท...หรือเป็นมิตรเพราะผลประโยชน์

จีระพร จีระนันท์กิจ

กรมเอเชียตะวันออก

การเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนของประธานาธิบดีวลาดิเมียร์ ปูติน เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเยือนของผู้นำที่ถูกจับตามองจากนานาประเทศมากที่สุดครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ก็เพราะทั้งจีนและรัสเซียต่างเป็นยักษ์ใหญ่ในภูมิภาคเอเชีย และมีศักยภาพทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ อีกทั้งยังมีประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ที่เคยเป็นทั้งมิตรและศัตรูกันมาก่อน

ในยุคปัจจุบัน ความสัมพันธ์จีนและรัสเซียได้พัฒนาขึ้นเป็นลำดับหลังสิ้นสุดยุคสงครามเย็น โดยเฉพาะนับแต่ปูตินเป็นประธานาธิบดี เนื่องจากทั้งสองประเทศตระหนักดีถึงสถานะของตนเองและของอีกฝ่าย รวมถึงผลประโยชน์รวมทั้งในระดับทวิภาคีและระหว่างประเทศ จึงพยายามจะเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ และสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน ฝ่ายรัสเซียได้เรียกความสัมพันธ์ในเวลานี้ว่าอยู่ในจุดสูงสุดของประวัติศาสตร์

ด้านการเมือง การพบกันของผู้นำจีน-รัสเซียครั้งนี้ถือเป็นครั้งที่ 5 ในรอบปี และเป็นการเยือนจีนครั้งที่ 4 ของปูติน แสดงให้เห็นถึงความใกล้ชิดกันอย่างมาก มีการประชาสัมพันธ์การเยือนให้ดูยิ่งใหญ่และมีเนื้อหาเป็นรูปธรรม เพื่อส่งสัญญาณให้โลกเห็นว่าจีนและรัสเซียมีความใกล้ชิดและพร้อมเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์อย่างแท้จริง รวมทั้งมีเป้าหมายให้สหรัฐฯ และญี่ปุ่นตระหนักถึงน้ำหนักของดุลอำนาจที่จะเกิดขึ้นจากความร่วมมือของทั้งสองประเทศ แม้รัสเซียจะมีท่าทีที่ใกล้ชิดกับสหรัฐฯ แต่ก็ต้องการแสดงให้เห็นเช่นกันว่ารัสเซียไม่เพียงไม่ละทิ้งโลกตะวันออกแต่ยังให้ความสำคัญเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการเลือกช่วงเวลาเยือนจีนก่อนการเยือนสหรัฐฯ ของหู จิ้นเทา ในปลายเดือนเมษายน ทั้งสองฝ่ายยังมีจุดยืนร่วมที่ต้องการคานอิทธิพลของสหรัฐฯ บนโลก เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับระบบขั้วอำนาจแบบขั้วเดียว (Unipolarism) ที่สหรัฐฯ เป็นอยู่ และเห็นว่าโลกแบบหลายขั้วอำนาจ (Multilateralism) จะเป็นผลดีต่อประชาคมโลกมากกว่าด้วย

อย่างไรก็ดี รัสเซียยังคงหวาดระแวงอิทธิพลจีนที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะการที่สินค้าจีนเข้าไปยึดครองตลาดไซบีเรีย และมีชาวจีนอพยพเข้าไปกว่าห้าแสนคนแล้ว สถานการณ์ดังกล่าวจึงกลายเป็นปัจจัยกดดันให้รัสเซียต้องพิจารณาดำเนินนโยบายต่อจีนอย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น

ด้านความมั่นคง จีนและรัสเซียเริ่มกระชับความร่วมมือด้านกลาโหมอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในปี 2548 ด้วยการซ้อมรบร่วมในชื่อปฏิบัติการ Peace Mission 2005 โดยจีนเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายหลัก เพื่อเรียนรู้เทคโนโลยีจากรัสเซีย ความร่วมมือด้านการทหารที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นยังจะเปิดช่องให้รัสเซียขายยุทโธปกรณ์ให้แก่จีนได้มากขึ้นด้วย ในการเยือนครั้งนี้ จีนและรัสเซียได้วางแผนซ้อมรบร่วมอีกครั้งในฤดูใบไม้ผลิปี 2550

นอกจากด้านการทหาร จีนและรัสเซียยังมีผลประโยชน์ร่วมในเรื่องการต่อต้านกลุ่มก่อการร้าย โดยเฉพาะกลุ่มมุสลิมแบ่งแยกดินแดน ทั้งในซินเจียงและเชชเนีย ซึ่งมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มอัลกออิดะห์

ด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ทั้งสองยังมีจุดยืนที่คล้ายคลึงกันในปัญหานิวเคลียร์ของอิหร่าน และปัญหาคาบสมุทรเกาหลี ที่ต้องการให้ใช้วิถีทางการทูตมากกว่าการใช้วิธีคว่ำบาตรเช่นที่สหรัฐฯ และโลกตะวันตกเสนอ

ด้านพลังงาน จีน-รัสเซียมีผลประโยชน์ร่วมที่สอดคล้องกันยิ่ง เมื่อจีนมีเศรษฐกิจกำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงมีอุปสงค์ทางพลังงานสูงมาก ขณะที่รัสเซียมีอุปทานด้านพลังงานระดับโลก ปัจจุบันรัสเซียเป็นผู้ส่งออกน้ำมันขนาดใหญ่ให้แก่จีน และเป็นแหล่งพลังงานในอนาคตที่จีนสนใจมาก เพราะนอกจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์จะใกล้กัน ทำให้ต้นทุนการขนส่งถูกแล้ว ยังมีปัจจัยเสี่ยงน้อยกว่าการนำเข้าจากตะวันออกกลาง ซึ่งมีความไร้เสถียรภาพในภูมิภาคสูงและมีอิทธิพลสหรัฐฯ ครอบงำอยู่

ในการเยือนครั้งนี้ ปูตินได้แสดงท่าทีที่ชัดเจนขึ้นที่จะสร้างท่อส่งน้ำมันสายประวัติศาสตร์ East Siberia-Pacific Ocean (ESPO) จากรัสเซียมายังจีนตามที่จีนต้องการ โดยให้ศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างและจะอนุมัติการก่อสร้างหลังการศึกษา ซึ่งจีนให้ความสนใจในการสร้างท่อน้ำมันดังกล่าวอย่างมากและประกาศว่าเต็มใจที่จะสนับสนุนค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ในการก่อสร้างมูลค่า 12,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นอกจากนี้จีนจะได้ประโยชน์จากการบริโภคน้ำมันส่วนใหญ่ที่ผ่านท่อดังกล่าวแล้ว รัสเซียก็ได้ประโยชน์จากการใช้ท่อน้ำมันดังกล่าวมาบุกเบิกตลาดพลังงานในเอเชีย และทำให้รัสเซียไม่ต้องพึ่งพาทดลาคยุโรปมากเท่าที่ผ่านมาด้วย ในทางกลับกัน จะทำให้ประเทศต่างๆ ในเอเชียและยุโรปต้องพึ่งพาแหล่งพลังงานจากรัสเซียมากขึ้นเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม รัสเซียมีความระมัดระวังอย่างมากในความร่วมมือด้านพลังงานกับจีน เพราะตระหนักดีว่าการป้อนอุปทานพลังงานให้จีน จะทำให้เศรษฐกิจจีนเติบโตเร็วอย่างต่อเนื่อง เท่ากับเสริมสร้างความแข็งแกร่งและอิทธิพลของจีน และยุทธศาสตร์พลังงานก็กำลังทวีความสำคัญมากในโลกปัจจุบัน การวางท่อส่งน้ำมันของรัสเซียจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดยุทธศาสตร์พลังงานของโลกและของรัสเซียที่มีต่อโลกด้วย

ด้านเศรษฐกิจ จีนและรัสเซียกำลังเร่งกระชับความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ ในระหว่างการเยือน มีการลงนามในความตกลงการค้าและการลงทุนถึง 15 ฉบับ ทั้งจีนและรัสเซียตระหนักดีว่ายังมีช่องว่างสำหรับพัฒนาความร่วมมือด้านนี้อีกมาก แต่ก็ยอมรับว่าระบบการค้าและกลไกตลาดของตนยังไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้ การค้าทวิภาคีในปี 2548 มีมูลค่า 29,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้น 37% คาดว่าปีนี้มีมูลค่า 36,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ การเยือนครั้งนี้ทั้งสองฝ่ายได้ตั้งเป้าที่จะเพิ่มมูลค่าการค้าให้เป็น 60,000-80,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในปี 2553 และเพิ่มมูลค่าการลงทุนให้เป็น 12,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2563 และมีแนวโน้มที่จะตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันด้วย

ด้านสังคมและวัฒนธรรม รัสเซียจะจัด “ปีแห่งรัสเซีย” ในจีนปี 2549 และจีนจะจัด “ปีแห่งจีน” ขึ้นในรัสเซียปี 2550 โดยจะจัดอย่างยิ่งใหญ่และประชาสัมพันธ์เต็มที่ “ปีแห่งรัสเซีย” จะมีการจัด

กิจกรรมต่างๆ ถึง 260 กว่ากิจกรรม มีเป้าหมายสำคัญคือการแก้ไขสถานการณ์ที่ผู้นำมีความสัมพันธ์
ใกล้ชิด แต่ในระดับประชาชนยังมีความเห็นห่างและไม่มีความรู้สึกที่ดีต่อกันมากเท่าไร จึงหวังว่า
การจัดงานดังกล่าวจะช่วยเพิ่มพูนความเข้าใจ มิตรภาพ และความไว้วางใจระหว่างประชาชน

ในระยะเวลาที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า รัสเซียพยายามดำเนินนโยบายสร้างความสมดุลตัวเอง
กับตะวันตกและตะวันออก เพราะในโลกปัจจุบันที่จีนกำลังผงาดทั้งอำนาจทางเศรษฐกิจและ
การเมืองระหว่างประเทศมากขึ้นเรื่อยๆ รัสเซียคงไม่ละทิ้งผลประโยชน์ที่จะได้จากเพื่อนบ้านอย่าง
จีนเป็นแน่ ซึ่งการที่รัสเซียให้ความสำคัญกับจีน นอกจากจะทำให้ไม่พลาดโอกาสต่างๆ โดยเฉพาะ
เศรษฐกิจของจีนแล้ว ยังสามารถซื้อใจผู้นำฝ่ายจีนในระยะยาวได้ด้วย

การจับมือที่แนบแน่นขึ้นเรื่อยๆ ระหว่างจีนและรัสเซียจะเป็นบริบทระหว่างประเทศใหม่
ที่ทำให้หลายฝ่ายสนใจเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด แต่เมื่อมองลึกลงไปในความร่วมมือที่รอบด้าน
จีน-รัสเซียก็ยังคงมีความหวาดระแวงกันแฝงอยู่ แต่ความร่วมมือที่เข้มข้นขึ้นของทั้งสองมหาอำนาจ
ในภูมิภาคจะสร้างพลังต่อรองได้อย่างสูงต่อการขยายอิทธิพลของสหรัฐฯ ในเอเชียกลางและเอเชีย
ใต้ ตลอดจนการขยายอิทธิพลของอียูสู่กลุ่มประเทศโซเวียตเดิม รวมถึงประเด็นระดับภูมิภาคและ
ระดับโลก อาทิ กรณีสมาชิกใหม่ UNSC ตำแหน่ง UNSG และปัญหาวิกฤติของอิหร่าน เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังอาจทำให้ญี่ปุ่นเพิ่มความหวาดระแวงที่มีต่อทั้งสองประเทศ เนื่องจาก
ญี่ปุ่นมีปัญหาคอมพิวเตอร์กับจีนอยู่แล้ว และยังมีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์หมู่เกาะซัตคาชินกับ
รัสเซีย ประกอบกับญี่ปุ่นมีนโยบายที่โน้มเอียงไปทางสหรัฐฯ ด้วย จึงทำให้เป็นเป้าหมายสำคัญอีก
ประเทศหนึ่งที่จีนและรัสเซียต้องการส่งสัญญาณถึง

อย่างไรก็ตาม หากมองในแง่นโยบายการทูตของจีน ก็เห็นชั้นเชิงที่แพรวพราว เพราะ
หลังจากที่ได้ตกลงสร้างสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับรัสเซีย โดยเฉพาะได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากร
น้ำมันจากรัสเซียเพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่โตวันโตคืนของจีนแล้ว หนุ่ จีนเทา ก็เดินทางไปเยือน
สหรัฐฯ ต่อ โดยมีเป้าหมายชัดเจนว่าต้องการกระชับมิตรไมตรีกับสหรัฐฯ เช่นกัน ดังนั้น จะเห็นได้
ว่าทั้งจีนและรัสเซีย ต่างก็ดำเนินนโยบายที่ต้องการทั้งแสวงหาผลประโยชน์และคานอำนาจกับ
สหรัฐฯ ในเวลาเดียวกัน

19 กันยายน 2549 ... วันที่การเมืองไทยพลิกผันกับภารกิจของบัวแก้ว

ประวัติศาสตร์การเมืองไทยได้มาถึงวันพลิกผันอีกครั้งในคืนวันที่ 19 กันยายน 2549 เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ได้เข้ายึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลของ พ. ต. ท. ทักษิณ ชินวัตร

เมื่อโทรทัศน์ทุกช่องนำภาพพระราชกรณียกิจออกฉาย คนไทยทั่วประเทศก็ดูจะคาดเดาได้ว่ากำลังเกิดเหตุอะไรขึ้นบ้างที่กรุงเทพฯ และภายในเวลาไม่นานนัก สถานการณ์ก็ปรากฏชัดขึ้นเมื่อมีการอ่านประกาศจาก คปค. ฉบับที่ 1

ฉบับพลันนั่นเอง ประเทศไทยก็อยู่ในความสนใจของประชาคมโลก ทั้งจากรัฐบาลต่างประเทศและสื่อมวลชนต่างชาติ

ภาพของทหารและรถถังกระจายที่ตามจุดต่างๆ ทั่วกรุงเทพฯ ปรากฏในสื่อและหนังสือพิมพ์ของไทยเช่นไร ก็ไปปรากฏในสื่อต่างชาติภายในเวลาอันรวดเร็วเช่นนั้นโดยไม่ผิดเพี้ยน สิ่งที่อยู่ในใจของหลายคนก็รู้จักประเทศไทยมีแต่คำว่า ทำไม?

ท่ามกลางความสับสนในช่วงแรกๆ กระทรวงการต่างประเทศได้เข้าไปมีส่วนร่วมในภารกิจอันสำคัญยิ่ง นั่นคือ การถ่ายทอดเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นให้แก่นานาประเทศได้รับทราบ ตามมาด้วยการจัดบรรยายสรุปแก่คณะทูตานุทูตในประเทศไทยและสื่อมวลชนทั้งไทยและเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนที่สนใจได้เข้ารับฟังคำชี้แจงและสอบถามถึงเหตุผลความเป็นมา และสิ่งที่จะเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา

แน่นอนว่า ภายหลังจากรับฟังบรรยายสรุปจาก คปค. กระทรวงการต่างประเทศได้มีส่วนช่วยทำให้ความจริงกระจ่างมากขึ้น แกไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนให้หมดไป และประคับประคองให้สัมพันธ์ไมตรีของไทยกับมิตรประเทศดำรงอยู่จนกว่าสถานการณ์ทางการเมืองของไทยจะกลับเข้าสู่ภาวะปกติอีกครั้ง

จนถึงวันนี้ สถานการณ์ทางการเมืองได้เข้าสู่ภาวะสงบนิ่ง กรอบการดำเนินการ กรอบเวลา กระบวนการ และกฎกติกามากมายเริ่มมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ขณะที่หลายองค์กรได้เริ่มเคลื่อนไปข้างหน้าตามกลไก ก็มีหลายองค์กรเริ่มถอนตัวออกไปบ้างแล้ว

แต่ภารกิจของข้าราชการบัวแก้วตามคำกล่าวที่ว่า “พระอาทิตย์ไม่เคยตกดินในถิ่นบัวแก้ว” เพื่อจะสื่อว่า ข้าราชการกระทรวงนี้ยังคงทำงานอยู่ ณ มุมใดมุมหนึ่งของโลกเสมอ เพิ่งจะเริ่มขึ้นเท่านั้น

Information on the current situation in Thailand as of 21 September 2006

Situation

- Political change in Thailand was undertaken by the “Council for Democratic Reform under Constitutional Monarchy” without any violence or resistance.
- The incident has caused minimal disruption of normal life. Only one day was declared a public holiday. From 21 September, the people have resumed their normal daily lives.
- There has been general public acceptance to the change, as evidenced in polls conducted by independent agencies, such as the Suan Dusit Poll (83.98 % of respondents agreed with the change and 75.04% felt that its effects will positively impact Thai politics).
- The Council clearly stated their intentions not to take up governmental power, and affirmed their determination to undertake only brief intervention in order to restore peace, unity, and justice in the country.
- The Council has firmly declared that a provisional constitution will be in place within 2 weeks, and a civilian government will be formed.
- The mechanisms for democratic reform will soon be reinstated. A legislative body, responsible for legislation and the drafting of the new constitution, will be established. This process, which will lead to general elections, should be completed within one year.
- The Council undertook this mission for the following reasons :
 - Lack of political confidence in Thailand and impasse of political differences
 - Drastic increase in disunity among Thai people
 - Signs of rampant corruption, malfeasance and widespread nepotism
 - Inability to proceed with the reform process as intended by the Constitution
 - Interference into national independent agencies, crippling their ability to function properly and to effectively solve the nation’s problems
 - Certain substantive democratic elements in the Constitution have been undermined
 - Deterioration of social justice
- Given the aforementioned reasons and the possibility of the deterioration of the situation and further damage, which could not be resolved by the previously existing mechanisms, the Council was compelled to take action.
- The Council’s intervention has no other aim than to strengthen democracy through democratic reforms, including the holding of generally-accepted free and fair elections. Leaving the country under protracted political uncertainty, on the other hand, would eventually erode people’s trust and confidence in the very foundations of democracy.

International Commitment

- Thailand reaffirms adherence to the UN Charter and remains committed to obligations under international treaties and agreements, under the basis of equality of states.
- Thailand's foreign policy will remain unchanged. The existing relationship between Thailand and other countries shall continue to be fostered and enhanced.
- Thailand's international economic policy, including multilateral trade negotiations and free trade agreements, will be continued.

Economic confidence indicators

- Minimal economic impact has been detected. As of 21 September, the Thai Baht has depreciated by only 0.6%. The Stock Exchange of Thailand index retreated 1.42%.
- Thailand's investment policy remains unchanged.
- On-going major projects, including the inauguration of the new Suvarnabhumi International Airport on 28 September, will proceed as scheduled.
- Thailand remains a safe place for tourists.

คำถาม – คำตอบภายหลังการบรรยายสรุปของพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน หัวหน้า คปค.
แก่คณะทูตานุทูตในประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2549

1. Q : In the spirit of frankness and as a good friend of Thailand, I would like to know what made you change your mind and decided to undertake this mission, providing your earlier public announcement that you would not intervene in politics and also the fact that the general elections were going to be held within the next 8 and a half weeks?

A : We have tried our best to uphold our duties as professional army officers but, judging from the way things were going, we felt compelled to undertake this mission in order to bring about substantive democratic elements to Thailand. We want real and concrete democracy for the people, not only in abstract terms.

2. Q : When is Thailand going to become a fully democratic nation? Would it be safe for our people to visit Thailand?

A : I would like to reaffirm that Thailand remains—as always— a democratic state but it simply needs a reform to bring about more substantive democratic elements. As far as tourism in Thailand is concerned, we can assure you that it is completely safe here and we welcome all tourists.

3. Q : You have mentioned that there had been numerous requests for the Council to undertake this mission, Could you please elaborate from whom these requests have been made and why? Also, why do you feel necessary to take action now since it seems to me that the political impasse was already solved with the appointment of the new Election Commission (EC)?

A : As already mentioned, the majority of the Thai people expressed their full support for our mission as this will bring about real democracy which should, after all, be that of the people, by the people and for the people. As for the recent appointment of the new EC, this, I believe, is a separate issue.

4. Q : What will be your course of actions with regards to the caretaker Prime Minister Thaksin?

A : All Thais can live freely in this country under the existing laws.

5. Q : From your earlier briefing, you stated that the caretaker Prime Minister Thaksin made a number of serious mistakes, would be held responsible for these mistakes?

A : He will not face any specific charges, unless evidences proven otherwise. All actions must be carried out in accordance with the Thai laws.

6. Q : When will the interim government be appointed?

A : Within the next two weeks, after the provisional Constitution has been drafted.

7. Q : How do we address you? Who are the members of this Council?

A : The Council for Democratic Reform under the Constitutional Monarchy. The key members of this Council include Head, Deputy Head, the Chair of the Advisory Board, the Advisor and our secretariat

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข (คปค.) ฉบับที่ 9 -- ในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศ

**Announcement of the Council for Democratic Reform under
the Constitutional Monarchy No. 9 : Foreign Policy**

Pursuant to the seizure of control of Thailand's administration by the Council for Democratic Reform under the Constitutional Monarchy since 19 September 2006, the Council wishes to announce that the Council will rigorously uphold the principles of the United Nations and other international organizations for the benefit of the nation and will preserve the rights and comply with obligations under international treaties and international agreements under the principle of equality. The Council will also maintain and promote cordial relations with foreign countries. The council will provide protection to foreign nationals, diplomatic corps, consulates, embassies, and international organizations based in Thailand.

Announced on 20 September B.E. 2549 (2006)
General Sonthi Boonyaratglin
Leader of the Council for Democratic Reform
under the Constitutional Monarchy

การแก้ไขคำแปลชื่อภาษาอังกฤษของ คปค. อันสืบเนื่องมาจากคำแปลเดิมทำให้เกิด
ความเข้าใจคลาดเคลื่อนในต่างประเทศและสื่อมวลชนต่างประเทศบางแห่ง เกี่ยวกับ
บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์

**CLARIFICATION ON THE ENGLISH TRANSLATION OF THE TITLE OF
THE COUNCIL FOR DEMOCRATIC REFORM (CDR)**

September 26, 2006, 8:10 pm

No. 428/2549

As the previous English translation of the Thai title of the Council for Democratic Reform under Constitutional Monarchy had led to misunderstanding and false interpretation in some countries and for some foreign media on the role of the Monarchy, the Council, therefore, deems it appropriate to change the English translation of its title to "**COUNCIL FOR DEMOCRATIC REFORM**" or **CDR**. The Ministry of Foreign Affairs thus requests all media to refer to the Council by this new English translation of its title in their reporting.

สารแสดงความยินดีจากพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน หัวหน้า คปค. ถึงนายชินโซ อาเบะ
นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2549

Excellency,

I have the honour to express to you my sincere congratulations on your appointment as Prime Minister of Japan.

I am sure that Japan under your leadership will continue to be a close friend of Thailand, and that our partnership in all fields will be strengthened further. Looking ahead, 2007 will be another significant year for both our countries as we celebrate the 120th Anniversary of Japan - Thailand Diplomatic Relations. We in Thailand hope that it will provide the opportunity not only for enhancing cooperation at the governmental level but also for promoting people-to-people relations which will help advance the cause of peace and prosperity in the region.

Accept, Excellency, the assurances of my highest consideration.

General Sonthi Boonyaratglin,
Chairman of the Council for Democratic Reform

สารแสดงความยินดีจากนายเกษม กัญจนกูญชร ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ผู้ใช้
อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ถึงนายทาโร อะโซ ในโอกาสได้รับการ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นอีกสมัย เมื่อ
วันที่ 26 กันยายน 2549

Excellency,

I have the honour to extend to Your Excellency my sincere congratulations on your reappointment as Minister for Foreign Affairs of Japan.

Your active role in the previous Government enabled Thailand and Japan to strengthen cooperation in all areas. I am therefore fully convinced that the momentum we have established will continue under your renewed mandate to take our relationships to a higher plane, in particular as we will celebrate the 120th Anniversary of Japan-Thailand Diplomatic Relations in 2007.

Accept, Excellency, the assurances of my highest consideration.

Krit Garnjana-Goonchorn
Acting Minister of Foreign Affairs

ข้อมูลส่วนหนึ่งจัดทำโดยกระทรวงการต่างประเทศ สำหรับท่านที่สนใจ ดูเพิ่มเติมได้ที่ www.mfa.go.th

**Statement by H.E. Khunying Laxanachantorn Laohaphan,
Ambassador and Permanent Representative of Thailand to the
United Nations at the General Debate of the 61st Session of the
United Nations General Assembly 27 September 2006, New York,
USA**

September 28, 2006, 4:57 pm

Madam President, Excellencies, Ladies and Gentleman,

At the outset, allow me to congratulate you, Madam President, and the Kingdom of Bahrain, upon your assumption of the office of the President of the 61st Session of the General Assembly. As a woman myself, I welcome your election with great pride and wish to assure you of my delegation's full support in any possible way.

I also wish to express my delegation's profound appreciation to President Jan Eliasson, your predecessor, for his hard work and dedication in advancing the United Nations reform agenda over the past year.

I wish to also take this opportunity to welcome the Republic of Montenegro as a new member of the United Nations.

Madam President,

I am speaking at a time when Thailand is going through critical times – a transition, following the military intervention, to a needed reform process to strengthen our democracy in both its form and content.

As a peace-loving country, we are grateful that the political change in our country has taken place peacefully. The situation has returned to normal within hours. On behalf of the Thai people, I wish to thank our friends for their understanding and support.

With the resilience of the Thai society, you can be assured that Thailand will emerge as a stronger and more vibrant democracy. We will ensure a swift return to democracy with a definite timeline. An interim constitution will be promulgated in the coming days, with the military being placed under the constitution once more. This interim constitution will provide full guarantees for civil liberties and rights under the supervision of the National Human Rights Commission. Under this interim constitution, a new civilian government will, again, within the coming days, be put in place, and we can well expect that one of the first tasks of the new civilian government will be to do away with martial law.

Constitutional reform will lead to a new constitution and general elections within one year, if not sooner. It is the hope of the Thai people that as a result of constitutional reform, independent organizations to be reestablished under the new constitution will become more effective in carrying out their tasks in checking and monitoring the work of the executive branch of government. This is the challenge and the promise.

I wish to also assure this General Assembly that Thailand's foreign policy will remain unchanged. The conduct of our foreign policy will continue to be guided by the spirit and principles enshrined in the United Nations Charter and we remain firm in our commitment to obligations under international treaties and agreements which we are party to. Over thriving partnership with other countries shall continue to be fostered and enhanced. Thailand's international economic policy, including multilateral trade negotiations and free trade agreements, will be continued.

We will continue our active role in ASEAN and in the Asia Cooperation Dialogue. We will also continue to promote ACMECS, a sub-regional and self-reliant collective effort at speeding up regional integration, and BIMSTEC, an organization devoted to economic and social cooperation bridging the two sub-continent of South Asia and Southeast Asia. You can therefore be assured of the continuity in our foreign policy at all levels, bilateral, regional and multilateral.

Madam President,

The world today is weakened by misunderstanding and fear.

We judge one another, based on our perceptions, which often times, are not accurate.

Out of fear, we go to war to seek peace.

Instead of waging more wars, we should instead cultivate peace. We should learn to respect one another, starting from within one's own family, community and workplace, and extending it to other societies, peoples of different races, religions and beliefs. Starting from ourselves, we should expand our circle of friendship and peace, and do all that is possible to spread the message of peace within our nation and all over the world.

In this regard, Thailand commends various initiatives to bridge peoples across cultures and civilizations. We welcome and support the Alliance of Civilizations and the Interfaith Dialogue and Cooperation for Peace. We encourage that such initiatives be strengthened and promoted in order to promote peace and lessen the chance for armed conflicts.

Each year, the United Nations spends more than 70% of its 10 billion US dollars annual budget on peacekeeping and other field operations. This trend can only be reserved if the United Nations is to work more on creating a culture of prevention.

Prevention is, in the long run, less costly than peacekeeping operations. In this regard, it is particularly encouraging to see that two new important bodies have been put in place and will contribute to strengthening the role of the United Nations in prevention.

The Peacebuilding Commission is expected to enable countries to emerge back from conflicts and to sustain durable peace. The Human Rights Council, also in its first year of inception, is hoped to promote a culture of human rights for all. The Council should play a role to help prevent situations of human rights violation from deteriorating and turning into armed conflicts. The Council's success will be measured, not by the number of resolution it adopts, but by the real impacts on the grounds.

Madam President,

One of the most effective measures for prevention of armed conflicts is development. Thailand is encouraged that the theme of the general debate this year "Implementing a Global Partnership for Development" echoes the immediate need to ensure that development goals are achieved and that this achievement rests firmly on a global partnership. Developed countries need to honour their commitments, particularly in their official development assistance to developing countries and least developed countries.

Sustainable development is, however, not about aid. In fact, it is about trade and opportunity. Developing countries must not be denied an opportunity to trade themselves out of poverty. The suspension of the Doha Round dealt a serious setback to hopes for a true partnership between the developed and developing worlds. A global partnership for development must ensure win-win conditions for the rich and the poor alike. We must redouble our efforts to ensure that development does not become a casualty of domestic interests.

Global partnership is also not limited to relationship among States. The United Nations' work can never be at its best, if it does not reflect the voices of grassroots peoples. The United Nations must ensure a global partnership for development. It must engage partners at all levels. In this regard, Thailand commends the work of the United Nations Partnership Fund and encourages it to carry out more good work in assisting developing countries, especially those in Africa, in attaining sustainable development. We also thank Secretary-General Kofi Annan for having explored the possibility to engage the civil society and the private sector in the work of the United Nations. My delegation looks forward to more work being undertaken in this regard during this session of the General Assembly.

Madam President,

As the Secretary-General pointed out in his report to the General Assembly this year, the United Nations is a network of capacities and a source of operational capacity. In order to maximize this potential, there is an urgent need to reform the United Nations Secretariat.

Discussion on the Secretariat and Management reform has been occupying a large part of our time since the World Summit. I do encourage Member States to work closely together with a common goal of ensuring that this Organization works to serve the peoples in all corners of the world, in a transparent and most effective manner.

To enable the United Nations to deliver its best potential as a network of capacities, we also need to ensure that the work of the United Nations at its headquarters and in the fields are coherent and well coordinated. In this regard, Thailand looks forward enthusiastically to studying the report and recommendations of the High-Level Panel on System-Wide Coherence. We need to ensure that work at national, regional and international levels are coordinated and respond to the needs on the grounds. The work of regional commissions and organizations should feed into the work of the United Nations at its Headquarters in such a way that maximize their synergies.

Madam President,

2005 was a year for vision and commitments. Our leaders met the World Summit and laid out their visions for a better world, underpinned by effective multilateralism and a more effective United Nations.

We spent most of the year 2006 in mapping out details of the commitments laid out by our leaders. In addition to the Peacebuilding Commission and the Human Rights Council, another welcoming effort undertaken by the General Assembly this year is the recent adoption of the global counter-terrorism strategy. This reflects a good example of when political will is at work. Thailand also wishes to encourage Member States to exert an even greater political will to enable a speedy conclusion of a comprehensive anti-terrorism convention. Moreover, the importance of prevention in the fight against terrorism can also never be overstressed. Causes for marginalization and extremism, including particularly lack of development, definitely need world's priority attention and must be properly addressed.

The General Assembly also adopted in June a strong political declaration as a follow-up to the 2001 Declaration of Commitment on HIV/AIDS, in order to scale up significantly towards the universal access to comprehensive prevention programme, care, treatment and support for all those who need it by the year 2010. As AIDS has killed more than 25 million people and orphaned 15 million children since the first cases of AIDS were reported 25 years ago, and close to 40 million people worldwide are living with HIV/AIDS, Member States must take these commitments seriously and translate them into concrete actions at the national level.

Though much has been accomplished since the World Summit, this is simply just a beginning. Much more needs to be done. 2007 must be a year for action and implementation.

When the United Nations was founded sixty years ago, it was our forefathers' aspiration that men would be living free from want and fear, and living in dignity. Today, the United Nations continues to strive to attain that noble goal. To maintain peace and security, to promote development, and to promote and protect human rights of people worldwide is not a responsibility of any single nation. It is our "shared responsibility." Each and every one of us must serve as a change agent. We must serve as an instrument for peace.

Madam President,

Finally, it would not be completed to end this statement without paying a tribute to Secretary-General Kofi Annan for his decade of hard work and dedication serving in this most impossible job in the world and for his

entire career of serving the humanity. This Secretary-General's shoes will be enormously large to fill in. Anyone who is elected to serve in this seat will have full agenda on his hands in ensuring that multilateralism works effectively and that the United Nations remains relevant.

The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) comprising Brunei Darussalam, Cambodia, Indonesia, Lao PDR, Malaysia, Myanmar, the Philippines, Singapore, Thailand and Vietnam, has endorsed and supported the candidature of Dr. Surakiart Sathirathai, from Thailand, to carry on the work of Secretary-General Kofi Annan. Dr. Surakiart's vast backgrounds in government, business as well as in the academic world, will enrich the work of the Organization. As someone from a developing country, Dr. Surakiart can serve as a bridge builder to link the North and the South and be a voice of moderation for the world community. Apart from his being an Asian candidate, Dr. Surakiart possesses outstanding personal qualifications. If elected, his experiences can become of great use to the work of the United Nations in the challenging time ahead.

I thank you for your attention.

จุลินทรีย์ประจำถิ่น

ณรงค์ กิ่งแก้ว

นันทณรงค์ฟาร์ม มวกเหล็ก สระบุรี

จุลินทรีย์เป็นสิ่งมีชีวิต ไม่ใช่สัตว์หรือพืช แต่ทางวิชาการเรียกว่า สัตว์เซลล์เดียว อาศัยอยู่ในทุกแหล่งที่มีความชื้น ตั้งแต่ระดับความชื้น 1% ถึง 100% ตลอดชีวิตของจุลินทรีย์ดำรงอยู่ได้ด้วยการกินและถ่ายเทกัน และขยายพันธุ์ด้วยการแบ่งเซลล์หรือแบ่งตัวเองแบบทวีคูณ คุณลักษณะพิเศษอีกอย่างหนึ่งของจุลินทรีย์คือ พวกมันจะฆ่าพวกที่น้อยกว่าและกินเป็นอาหาร

จุลินทรีย์ในโลกนี้แบ่งเป็น 2 พวกใหญ่ๆ คือ 1. พวกที่มีประโยชน์ กับ 2. พวกที่มีโทษ ถ้าอย่างไหนมากกว่ากันก็จะเข้าทำลายกัน ฉะนั้น ฟันธงเกษตรกรที่ทำการเกษตรครับ ในสวน ไร่ นา ของเราล้วนแล้วแต่มีจุลินทรีย์อาศัยอยู่ทั้งสิ้น เราเรียกว่า จุลินทรีย์ประจำท้องถิ่น เราสามารถบำรุงให้เขาแข็งแรงมีปริมาณมากๆ จุลินทรีย์พวกที่มีประโยชน์จะกินสารความหวานและรำละเอียด จะทำหน้าที่ช่วยย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ เช่น เศษหญ้าแห้ง/สด หรือซากสัตว์ ฯลฯ ให้เน่าเปื่อยผุพังกลายเป็นปุ๋ย ที่เราเรียกว่า ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น

ทางกรมพัฒนาที่ดินก็ได้ผลิตสารเร่ง พ.ด. ขึ้นมาหลายตัวด้วยกัน มีตั้งแต่ พ.ด.1 ถึง พ.ด. 7 สารเร่งพวกนี้ก็คือ จุลินทรีย์ซึ่งอยู่ในรูปแห้งนั่นเอง ท่านทราบไหมจุลินทรีย์ที่ดีที่สุดสำหรับไร่นาของท่าน ก็คือ จุลินทรีย์ที่มีอยู่ในไร่นาของท่านนั่นเอง วิธีการจะนำมาใช้ไม่ยาก ถ้าจะทำแบบให้เป็นรูปของเหลว มีวิธีการทำพอสรุปได้ ดังนี้

วัสดุและวิธีทำ

1. นำขยายเชื้อหรือหมักเชื้อจุลินทรีย์ ทำได้โดยการใช้น้ำเปล่า 10 ลิตร ต้มให้เดือดจัดเพื่อฆ่าเชื้อโรคให้หมด แล้วปล่อยให้เย็น เมื่อเย็นดีแล้วให้ใส่สารความหวาน ในที่นี้ใช้กากน้ำตาล 1 ลิตร คนให้เข้ากัน สำหรับใช้เป็นอาหารขยายเชื้อหรือต่อเชื้อจุลินทรีย์
2. สร้างหัวเชื้อจุลินทรีย์ดิน โดยเลือกดินจากบริเวณที่ขึ้นจัด แสงแดดส่องน้อยๆ สายลมพัดผ่านเบาๆ ไม่มีปุ๋ยเคมี ไม่มีสารกำจัดวัชพืช ไม่มีปุ๋ยคอก มีเศษพืชแห้งปิดทับมาไม่น้อยกว่า 6 เดือน นำเศษพืชแห้งที่คลุมหน้าดินออกให้หมดจนเห็นผิวหน้าดิน ใช้รำละเอียดโรยบางๆ ลงบนผิวดิน พรึมด้วยน้ำกากน้ำตาลเจือจาง (น้ำต้มฆ่าเชื้อปล่อยให้เย็น 10 ส่วน + กากน้ำตาล 1 ส่วน) โดยใส่น้ำในกระบอกฉีดน้ำรดผ้า ฉีดพ่นทับรำละเอียด ฉีดซ้ำๆ อย่าให้น้ำไหลพาราไปกองเป็นกระจุก ให้ฉีดน้ำจนกระทั่งดินแฉะ ขณะฉีดน้ำๆ ควรไหลซึมลงดินอย่างรวดเร็ว เสร็จแล้วโกยเศษพืชแห้งคลุมไว้อย่างเดิม ปล่อยให้ทิ้งไว้ 3 วัน เปิดเศษพืชแห้งที่คลุมออกดูจะเป็นฝ้าสีขาวๆ ติดอยู่ที่ผิวดิน นั่นคือซากจุลินทรีย์ที่ตายแล้ว แสดงว่าได้ผิวดินบริเวณนั้นมีจุลินทรีย์

แต่ถ้ามีฝ้าขาวเกิดขึ้นไม่มากตามต้องการ ก็ให้โรยรำละเอียดแล้วพรมด้วยกาน้ำตาลเจือจาง แล้วปิดด้วยเศษหญ้าแห้งเหมือนเดิมครบ 3 วัน แล้วตรวจดูอีกครั้ง ถ้าเห็นว่ามีจุลินทรีย์มาก โดยสังเกตจากซากที่ตาย ให้ใช้ปลายนิ้วเขี่ยดินบริเวณหน้าดินลึก 1 เซนติเมตร นำไปใส่หม้อขยายเชื้อที่เตรียมไว้ ในสัดส่วน หัวเชื้อ : น้ำขยายเชื้อ = 1:10 แล้วทำการคนให้เข้ากันกับน้ำ แล้วหมักปิดฝาให้สนิทอย่าให้อากาศและสิ่งปลอมปนเข้าในช่วงการหมัก 24 ชั่วโมงแรก หลังจากผ่าน 24 ชั่วโมงไปแล้ว ให้คลายฝาเป็นปิดหลวมๆ แทน

หมักหัวเชื้อจุลินทรีย์ 5-7-10 วัน ระหว่างการหมัก ให้คนหรือเขย่าบ่อยๆ ถ้าไม่มีเวลาคน ให้ติดปั๊มออกซิเจน (แบบของตู้ปลา) ในช่วงที่หมักนี้ จะเกิดฟองจำนวนมาก หรือถึงกับเดือด เมื่อหมดฟองหรือน้ำหยุดนิ่ง ก็ให้นำไปใช้งาน ไม่ต้องเก็บไว้นาน

จุลินทรีย์ที่ดี แข็งแรง ไม่มีจุลินทรีย์กลุ่มอื่นปนเปื้อน ต้องเป็นจุลินทรีย์ที่ผ่านการหมัก หรือขยายเชื้อใหม่ๆ (เป็นใหม่ๆ) หรือนำออกใช้ทันทีในวันรุ่งขึ้นหลังจากหมดฟองหรือหยุดนิ่ง ถ้าปล่อยทิ้งไว้นานๆ จนน้ำนิ่งไม่มีฟองอากาศให้เห็นเลย ก็แสดงว่าจุลินทรีย์ที่เราต่อเชื้อตายหมดแล้ว แต่จะมีจุลินทรีย์กลุ่มอื่นเกิดขึ้นแทน จะทำให้ผลิตภัณฑ์ประสงคืในการใช้ได้

ข้อสังเกต บริเวณดินที่มีความชื้นจัดที่น่าพิจารณา คือ กลางดงกล้วย ให้สังเกตดูว่า กล้วยทุกต้นเจริญเติบโตดีสมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีโรค แสดงว่าดินบริเวณนั้นไม่มีเชื้อโรค จุลินทรีย์ที่ได้จากการขยายเชื้อนี้ เป็นจุลินทรีย์ที่จะกลับไปยังพื้นที่เดิม ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันจึงสามารถอยู่ร่วมกันได้

จุลินทรีย์ไม่ใช่ปุ๋ย แต่จุลินทรีย์เป็นตัวผลิตปุ๋ย (สารอาหารพืช) ซึ่งเกิดจากขบวนการย่อยสลายของอินทรีย์วัตถุ หรือพูดให้เข้าใจง่ายๆ จุลินทรีย์กินเศษซากพืช ซากสัตว์ แล้วถ่ายออกมาเป็นอาหารพืชในรูปของของเหลว (ฮิวมิคแอซิด) ให้รากพืชดูดซับนำไปใช้ได้ต่อไป

จะเห็นว่าขบวนการจุลินทรีย์นั้น ถ้าเข้าใจเขา เราจะไม่ถูกหลอกเพราะปัจจุบันมีการโฆษณาชวนเชื่อให้ซื้อจุลินทรีย์กันอย่างมากมาย ถ้าใครไม่รู้ก็เสียสตางค์ซื้อโดยรู้ไม่เท่าทัน บางครั้งโฆษณาว่าจุลินทรีย์มาจากต่างประเทศ ดูโก้หรู ผมยกตัวอย่างซื้อจุลินทรีย์จากต่างประเทศแถบเมืองหนาวมา 1 ขวด จะมีตัวจุลินทรีย์หรือไม่ก็ไม่รู้ เสร็จแล้วมาฉีดพ่นในไร่ของเรา จุลินทรีย์ประจำถิ่นเราก็ยังมี เพราะมีอาหารมาให้กินแล้วอย่าลืมคำว่า พวกมันจะกินพวกน้อยเป็นอาหาร ทำให้จุลินทรีย์ท้องถิ่นเราได้อาหารดี ก็เจริญเติบโตขยายพันธุ์มาก ปลดปล่อยธาตุอาหารให้ต้นพืชมาก พืชก็งาม คนที่ซื้อจุลินทรีย์ต่างประเทศก็เข้าใจว่าได้ผล ความจริงแล้วจุลินทรีย์ท้องถิ่นเราเองต่างหากที่มีอาหารกินแล้วขยายพันธุ์ เพราะแค่เปลี่ยนอากาศจากเมืองหนาวมาเมืองร้อนอย่างบ้านเรา จุลินทรีย์ต่างประเทศก็ตายหมดแล้ว นอกเสียจากนำมาปริมาณมากๆ มาปรับสภาพในเมืองไทยก่อน และต้องใช้ปริมาณมากๆ กว่าจุลินทรีย์ท้องถิ่น คงไม่มั่งงะครับ ขอให้ค่อยๆ ทำความเข้าใจ แล้วทำใช้เองจะเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ อนาคตยั่งยืน

จะขอยกตัวอย่างเกี่ยวกับการนำจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ไปใช้ปราบจุลินทรีย์ที่มีโทษโดยอาศัยพวกมากจะฆ่าพวกน้อยหรือ (กิน) นั่นเอง ซึ่งทางกรมพัฒนาที่ดินได้ใช้เชื้อ พ.ด. 3 ซึ่งเป็นเชื้อจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ชื่อ ไตรโครเดออร์มา นำมาขยายพันธุ์ แล้วใส่ลงไปในพื้นที่ที่มีเชื้อโรคไฟทอปเทอรา ซึ่งเป็นจุลินทรีย์ที่มีโทษ ทำให้เกิดโรครากเน่าโคนเน่า ถ้าใช้เชื้อพ.ด. 3 ปริมาณน้อยจะไม่ได้ผล ต้องใส่ปริมาณมากๆ ถึงจะได้ผล คือให้มีพวกมากจะไปฆ่าพวกที่น้อยกว่า นั่นเอง

การทำการเกษตรปัจจุบันนี้จะต้องคำนึงถึงต้นทุนการผลิต จะผลิตอะไรจะต้องหาตลาดก่อนที่จะผลิตว่าจะขายได้หรือไม่ แสงแดด อุณหภูมิ สายพันธุ์ โรค แมลงศัตรูพืช ดิน น้ำ เหมาะสมหรือไม่ ถ้าทุกอย่างเหมาะสม เราจึงพร้อมปลูก

การเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในประเทศไทย

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

อัครสิทธิ์ อมาตยกุล

สู่แนวคิดเรื่องการจัดตั้งโครงการหมู่บ้านตัวอย่าง

สืบเนื่องจากความสนใจของสหประชาชาติข้างต้นและความต้องการของชาวเคนยาในการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ผมได้หารือกับ ดร.สุเมธฯ ถึงการนำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตลอดจนทฤษฎีใหม่มาใช้เป็นโครงการตัวอย่างในเคนยาและแอฟริกา ดร.สุเมธฯ เห็นควรสนับสนุนให้มีโครงการหมู่บ้านตัวอย่าง โดยมีการจัดที่ดินให้กับราษฎรในหมู่บ้าน จัดหาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค ทำนา และเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร นอกจากนี้ ให้มีการจัดตั้งสหกรณ์และกองทุน เป็นต้น โดยมูลนิธิชัยพัฒนาพร้อมจะจัดส่งเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ มาให้คำปรึกษา

โครงการหมู่บ้านตัวอย่างน่าจะเอื้อประโยชน์ให้กับเคนยาและแอฟริกาโดยรวม เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเหล่านี้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต้องพึ่งพาน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูก อย่างไรก็ตาม การจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศเหล่านี้ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และมักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำโดยเฉพาะในฤดูแล้ง ดังนั้น การนำเอารูปแบบในการพัฒนาตามแนวทางของโครงการในพระราชดำริมาใช้ น่าจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อประเทศในภูมิภาคนี้ เพื่อการพัฒนาทรัพยากรน้ำอย่างมีคุณค่าและการดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง อีกทั้งจะมีส่วนเกื้อกูลที่สำคัญต่อการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเหล่านี้ให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

ในส่วน of สถานเอกอัครราชทูตฯ เน้นการให้ความร่วมมือทางด้านวิชาการที่จะนำไปสู่การเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนา โดยได้รับการสนองตอบเป็นอย่างดีจากสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศ (Thailand International Development Cooperation Agency – TICA) จัดสรรทุนฝึกอบรมทางวิชาการให้กับแอฟริกามากยิ่งขึ้น และได้ส่งผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ของไทยไปยังแอฟริกาเพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาแขนงต่างๆ ให้กับเคนยาและชาวแอฟริกาอื่นๆ

นอกจากนี้ สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากบริษัท PAT Drill Africa จำกัด โดยคุณพอล แยมจินดา กรรมการผู้จัดการ ซึ่งมีประสบการณ์การขุดเจาะน้ำบาดาลในแอฟริกามานานกว่า 10 ปี ในการขุดเจาะน้ำบาดาลโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายให้กับสมาคมเนตรนารีแห่งเคนยา (Girl Guide Association of Kenya) ที่ค่าย Girl Guide ตำบล Kemalel ในเขตอำเภอ Boringo จังหวัด Rift Valley ซึ่งเป็นพื้นที่แห้งแล้ง ชาวบ้านในแถบนั้น โดยเฉพาะผู้หญิงจะต้องเดินทางกว่า 20 กิโลเมตรเพื่อไป

หาน้ำทุกวัน บ่อน้ำบาดาลมีความลึกถึง 145 เมตร โดยค่าใช้จ่ายในการขุดเจาะน้ำบาดาลครั้งนี้เป็นมูลค่าประมาณ 1,200,000 เคนยาซิงลิง หรือประมาณ 600,000 บาท หลังจากการขุดเจาะแล้ว ฝ่ายสมาคมเนตรนารีและชาวบ้านไม่สามารถหาเครื่องสูบน้ำได้ ผมจึงได้ของบประมาณในกรณีฉุกเฉิน (Contingency Fund) ซื้อเครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่ มูลค่า 250,000 บาท ให้ 1 เครื่อง สร้างความซาบซึ้งใจให้กับชุมชนในเขตนั้นและสมาคมเนตรนารีแห่งเคนยาเป็นอย่างมาก เพราะบ่อน้ำบาดาลนั้นจะให้เกิดประโยชน์ทันทีและอย่างแท้จริง

มองไปสู่ออนาคต

อนึ่ง จากการสนทนากับดร. สุเมธฯ และคุณพอลฯ ในหลายโอกาส ทำให้ผมพัฒนาแนวความคิดที่จะทำการพัฒนาชนบทในเคนยาโดยอาศัยแนวทางตามพระราชดำริ และใช้เครื่องมือเครื่องมือเครื่องจักรกลต่างๆ ที่ผลิตได้ในประเทศไทยเป็นส่วนประกอบ สถานเอกอัครราชทูตฯ จึงได้เสนอโครงการร่วมมือกับ UNDP ประจำเคนยา และกระทรวงวางแผนและพัฒนากิจการเศรษฐกิจของเคนยา ที่จะจัดตั้งหมู่บ้านตัวอย่างโดยมีผู้เชี่ยวชาญจากประเทศไทยไปให้คำแนะนำแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ตลอดจนใช้แนวทางตามทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางตามโครงการพระราชดำริที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้หมู่บ้านตัวอย่างที่จะจัดตั้งขึ้นที่เคนยาเป็นศูนย์เรียนรู้แก่ประเทศแอฟริกาอื่นๆ โครงการดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือกับ UNDP ในการร่วมเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนาและนำชาวแอฟริกันจากพื้นที่อื่นมาศึกษาดูงาน ในส่วนของฝ่ายไทย อาจส่งเครื่องจักรกล เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการพัฒนาชนบท เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องปั่นไฟ เครื่องขุดเจาะน้ำบาดาล ตลอดจนรถไถนาแบบเดินตาม (Walking Tractor) เข้าไปร่วมสาธิตที่หมู่บ้านตัวอย่าง อันจะเป็นการช่วยเผยแพร่สินค้าของไทยซึ่งจะนำไปสู่การเปิดตลาดทางด้านนี้ในแอฟริกาได้อย่างไม่ยากเย็น

สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า

ณรงค์ บุญเสถียรวงศ์ กรมสารนิเทศ

โดยที่ในปี ๒๕๔๙ เป็นปีมหามงคลและปีดีดิงของชาวไทยทั่วประเทศ เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองราชย์ครบ ๖๐ ปี โดยขณะนี้ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ครองราชย์ยาวนานที่สุดในโลก ซึ่งนับเป็นบุญอันยิ่งใหญ่ของชาวไทยที่มี

พระมหากษัตริย์ซึ่งทรงเป็นพ่อของคนทั้งประเทศ ด้วยพระจริยวัตรที่งดงามยิ่งและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนของพระองค์ ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระราชนัดดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยะมหาราช พระมหากษัตริย์ผู้ทรงวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย จนประเทศไทยหรือสยามในขณะนั้นได้รอดพ้นภัยจากจักรวรรดินิยมเมื่อราวร้อยกว่าปีที่แล้ว

หากท่านผู้อ่านได้ผ่านมายังเฉลี่ยงด้านหน้าชั้น ๒ ทางเข้าห้องประชุมของกระทรวงการต่างประเทศ ท่านจะได้พบเห็นพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เคียงคู่อยู่กับพระสาทิสลักษณ์ของสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า (สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี) ซึ่งทั้งสองพระองค์ทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชชนกและสมเด็จพระบรมราชชนนีของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร์ อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก (สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์) หรือสมเด็จพระราชบิดาในรัชกาลปัจจุบัน โดยก่อนหน้านี้เมื่อปี ๒๕๔๘ เป็นโอกาสสำคัญแห่งการครบรอบ ๕๐ ปี แห่งการสวรรคตของสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวีฯ เจ้านายราชานารี ผู้มีบทบาทสำคัญอย่างสูงต่อพระบรมราชวงศ์จักรีและประเทศไทย ทั้งในฐานะสมเด็จพระอัครมเหสีของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระอัยยิกาเจ้าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดลและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ท่านผู้อ่านอาจเคยได้รับทราบถึงการดำเนินพระจริยวัตรและน้ำพระทัยที่งดงามและเปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาของพระองค์ท่านต่อบุคคลรอบข้าง อาทิ ต่อพระราชสวามี พระราชโอรส พระราชธิดา พระประยูรญาติ ข้าราชการบริพาร เป็นต้น ซึ่งพระจริยวัตรที่งดงามและได้ถ่ายทอดมาสู่พระราชนัดดา คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชด้วยเช่นกัน

สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวีฯ ประสูติเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๐๕ ทรงเป็นพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประสูติแต่เจ้าจอมมารดาเปี่ยม จากสกุลสุจริตกุล (ภายหลังได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระปิยมมาวดี ศรีพัชรินทรมาตา) ทรงมีพระนามว่า พระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าหญิงสว่างวัฒนา โดยทรงเป็นพระธิดาองค์กลางของเจ้าจอมมารดาเปี่ยมทรงมีพระเชษฐา พระเชษฐภคินี พระขนิษฐา และพระอนุชา ประกอบด้วย

๑. พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอุณากรรณอนันตนครไชย

๒. พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าเทวีัญญาไทยวงษ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ) ตันราชสกุล เทวกุล

๓. พระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าหญิงสุนันทากุมารีรัตน์ (สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์พระบรมราชเทวี)

๔. พระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าหญิงสว่างวัฒนา (สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี

พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า)

๕. พระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าหญิงเสาวภาผ่องศรี (สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถพระพันปีหลวง)

๖. พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์) ต้นราชสกุล สวัสดิวัตน์

เมื่อแรกประสูติ สมเด็จพระบรมราชชนกคือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพรและพระนามว่า “ เราได้ตั้งนามของบุตรีในราชตระกูลนี้ว่า "สว่างวัฒนา" ดังนี้ขอบุตรนั้นจงเป็นผู้มีสุข เลี้ยงง่าย ไม่มีโรค ไม่มีอุปัทวันตราย มั่งคั่งสมบูรณ์ มีทรัพย์มาก มีโภคสมบัติมาก ดำรงอิศริยยศ ตั้งอยู่ในพระบรมราชวงศ์ที่ประเสริฐสูงสุดของพระบิดา ยังยืนสืบกาลนานเทอญ “ กล่าวกันว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ได้ทรงตรวจสอบดวงพระชะตา ก่อนพระราชทาน พรพระราชทานจึงสอดคล้องและเหมาะสมกับดวงชะตาของพระราชโอรสและพระราชธิดาแต่ละพระองค์ อย่างพรที่พระราชทานพระเจ้าลูกเธอพระองค์เจ้าสว่างวัฒนา ก็ตรงกับพระชะตา กล่าวคือ “ ทรงมีพระชนมายุยืนยาว ๖ รัชกาล และโดยเฉพาะประการทำย ทรงดำรงอิศริยยศ ตั้งอยู่ในพระบรมราชวงศ์ที่ประเสริฐ” เนื่องจากนับตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงรัชกาลปัจจุบัน ทรงเป็นเจ้านายราชานารีที่ดำรงพระอิศริยยศสูงศักดิ์ของแผ่นดินกล่าวคือ ทรงดำรงตำแหน่งสมเด็จพระอัครมเหสีในรัชกาลที่ ๕ ทรงเป็นสมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า (ป้า) ในรัชกาลที่ ๖ และรัชกาลที่ ๗ ทรงเป็นสมเด็จพระอัยยิกาเจ้า (ย่า) ในรัชกาลที่ ๘ และรัชกาลปัจจุบัน ทรงเป็นเสนาหลักของเจ้านายฝ่ายในและพระราชวงศ์ทั้งปวง นับตั้งแต่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระพันปีหลวง เสด็จสวรรคตในปี ๒๔๖๓

พระองค์เจ้าหญิงสว่างวัฒนาหรือที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเรียกว่า แม่กลาง ได้เข้ารับราชการในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมกับพระองค์เจ้าหญิงสุนันทากุมารีรัตน์ พระเชษฐภคินี (แม่ใหญ่) และพระองค์เจ้าเสาวภาผ่องศรี พระชนิษฐา (แม่เล็ก) โดยทรงเป็นพระภรรยาเจ้าชั้นลูกหลวง (พระราชธิดาของกษัตริย์) ทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชชนนีของพระราชโอรสและพระราชธิดา รวม ๘ พระองค์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรักและความไว้วางพระราชหฤทัยที่พระราชสวามีพระราชทานให้ โดยทรงมีพระราชโอรสและพระราชธิดา ดังนี้

๑. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ (สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมารพระองค์แรก)

๒. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าอิศริยาลงกรณ์

๓. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงวิจิตรจิระประภา

๔. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าสมมติวงศวิโรทัย กรมขุนศรีธรรมราชธำรงฤทธิ์

๕. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร

๖. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงศิริภรณ์โสภณ

๗. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหิตลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก)

จากซ้ายไปขวา : พระองค์เจ้าสว่างวัฒนา (แม่กลาง) พระองค์เจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ (แม่ใหญ่)
และพระองค์เจ้าเสาวภาผ่องศรี (แม่เล็ก)

๘. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิง (สิ้นพระชนม์เมื่อประสูติ)

การที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จขึ้นครองราชย์สืบราชสันตติวงศ์โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ นั้น เมื่อเจ้าจอมมารดา ม.ร.ว.เนือง สนิทวงศ์ และเจ้าจอมมารดาพร้อมในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถึงแก่อนิจกรรม เป็นเหตุให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำพระโอรสและพระธิดา ซึ่งต่างทรงกำพร้าพระมารดาทั้ง ๔ พระองค์ คือ พระองค์เจ้าหญิงเยาวภาพงศ์สนธิ และพระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร ต้นราชสกุล รังสิต) ซึ่งประสูติจากเจ้าจอมมารดา ม.ร.ว.เนืองฯ พระองค์เจ้าหญิงประภาพรรณพิไล และพระองค์เจ้าหญิงวชิราวุธ ซึ่งประสูติจากเจ้าจอมมารดาพร้อม มาพระราชทานแก่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ โดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ทรงเลี้ยงดูพระโอรสและพระธิดาทั้ง ๔ พระองค์เป็นอย่างดีเท่ากับพระโอรสและพระธิดาที่ประสูติในพระอุทร

แม้ว่าจะทรงเป็นเจ้านายราชานารีซึ่งอยู่ในสถานะที่สูงส่งของแผ่นดินในตำแหน่งสมเด็จพระบรมราชินีของพระพุทธเจ้าหลวงและสมเด็จพระราชชนนีของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ แต่เหตุการณ์สำคัญที่ทำให้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ต้องทรงวิปโยคโศกเศร้าแสนสาหัสเกิดขึ้น เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

มหาวชิรุณหิศ พระราชโอรสพระองค์ใหญ่ ประชวรด้วยพระโรคไข้รากสาดน้อยและเสด็จสวรรคตอย่างกระทันหัน ในวันที่ ๔ มกราคม ๒๔๓๗ ขณะมีพระชนมายุเพียง ๑๗ ชันษา เมื่อสมเด็จพระทรงทราบ ก็ทรงล้มทั้งยืนไม่ได้พระสติ เมื่อรู้สึกพระองค์ก็ทรงพระกรรแสงอย่างรุนแรง ไม่ทรงยอมเสด็จกลับพระตำหนัก ทรงกั้นพระฉากบรรทม ที่ประดิษฐานพระศพพระโอรส

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระวิตกว่า จะทรงล้มประชวรและเสด็จสู่สวรรคาลัยไปอีกพระองค์หนึ่ง จึงเสด็จฯ มาทรงเยี่ยมและเฝ้าพระอาการของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ซึ่งทรงกำลังหนุ่มแน่น ทรงเป็นความหวังของพระชนกชนนี ตลอดจนพสกนิกรทั้งปวง โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตั้งพระราชหฤทัยไว้แน่วแน่ที่จะทรงฝึกฝนสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชพระองค์แรกแห่งสยามด้วยพระองค์เองและไม่ทรงส่งไปศึกษาในต่างประเทศดังเช่นการส่งพระเจ้าลูกยาเธอไปต่างประเทศก่อนหน้านี้ ทั้งนี้ ภายหลังจากสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สวรรคตแล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ กรมขุนเทพทวารวดี ขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร พระองค์ที่ ๒ ของสยามประเทศ ดังนั้น ตำแหน่งสมเด็จพระบรมราชินีจึงเปลี่ยนไปสู่สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรีฯ พระชนินุชญา

มีผู้บอกเล่าว่า ด้วยความที่ทรงถ่อมพระองค์ สมเด็จพระทรงหลีกเลี่ยงที่จะเสด็จฯ ออกงานพระราชพิธี เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับพระราชสถานะในตำแหน่งสมเด็จพระบรมราชินี ขณะเดียวกัน เมื่อต้องเสด็จฯ ออกพร้อมกันทั้งสองพระองค์ สมเด็จพระกับพระชนินุชญา ก็ทรงเกรงที่จะเสด็จฯ นำหน้า ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงตรัสให้สมเด็จพระเสด็จฯ นำหน้า โดยทรงมีเหตุผลว่า แม่กลางเป็นพี่ จึงให้เดินนำหน้า

สมเด็จพระทรงมีพระเมตตากับพระชนินุชญาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะครั้งที่สมเด็จพระนางเจ้า

เสาวภาผ่องศรีฯ ทรงสูญเสียสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงพาหุรัตมณีมัย พระราชธิดา พระองค์ใหญ่ ซึ่งสิ้นพระชนม์ขณะมีพระชนมายุเพียง ๑๐ ชันษา สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงวไลยอลงกรณ์ฯ พระราชธิดาแต่พระชนินษฐา ตั้งแต่นั้นมา สมเด็จพระเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ทรงเรียกเสด็จน้าว่าสมเด็จพระแม่ และทรงเรียกสมเด็จพระแม่ว่า สมเด็จพระป้า

นอกจากการสูญเสียสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศแล้ว ในเวลาต่อมา สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศเสด็จสวรรคตด้วยพระอาการอักเสบที่พระบัพผาสะและสิ้นพระชนม์อย่างกะทันหันเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๔๔๑ ขณะมีพระชนมายุเพียง ๑๑ ชันษา สมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ พระสวามีที่พอจะดีขึ้น ก็กลับทรุดลงไปอีก เวลาผ่านไปหนึ่งปี พระสวามีที่ทรุดก็พอจะกระเตื้องขึ้น แพทย์หลวงถวายคำแนะนำให้ไปประทับพักผ่อนแถบชายทะเล แต่แล้วสมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ ก็ต้องทรงประสบกับความวิบัติอีกครั้ง เมื่อสิ้นพระชนม์ เมื่อ ๑๗ มิถุนายน ๒๔๔๒ โดยไม่มีใครคาดฝัน ขณะมีพระชนมายุเพียง ๑๗ ชันษา นับเป็นภาวะที่สุดจะทนทานได้ พระอาการของสมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ ที่ค่อยดีขึ้นก็กลับเพียบลงทันที ถึงกับทรงพระดำเนินไม่ได้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสสั่งให้สมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ ไปประทับรักษาพระองค์ที่ตำบลศรีราชา เพื่อไม่ให้สมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ ทรงเห็นสถานที่ที่พระราชโอรสและพระราชธิดาเคยประทับอยู่ หลังจากนั้น พระอาการประชวรจึงค่อยทุเลาขึ้นเป็นลำดับ โดยในระหว่างที่สมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ ประทับอยู่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมหลายคราว การประทับอยู่ที่ศรีราชาซึ่งอยู่ห่างไกลจากแพทย์และสถานพยาบาล สมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ จึงมีพระราชดำริในการก่อสร้างโรงพยาบาลและมีพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๔๔๕ ซึ่งต่อมามีภายหลัง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จไปศรีราชาเพื่อทรงเยี่ยมสมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ และโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามโรงพยาบาลนี้ว่า “โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ” โดยพระราชทรัพย์อีกเป็นจำนวนมากแก่โรงพยาบาล ต่อมาผู้คนที่พากันเรียกโรงพยาบาลแห่งนี้ว่า “โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ”

อนึ่ง ก่อนหน้านี้ ในปี ๒๔๓๖ ในช่วงการพิพาทกรณีดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงระหว่างสยามกับฝรั่งเศส (ร.ศ. ๑๑๒) ซึ่งได้ทวีความรุนแรงจนถึงมีการสู้รบ เป็นเหตุให้มีทหารบาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก ไม่มีองค์การกุศลทำหน้าที่ช่วยเหลือหรือทำการพยาบาลบรรเทาทุกข์อย่างเหมาะสม สมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ จึงทรงรับเป็นสมัชชาหนึ่งของสภาอุณาโลมแห่งชาติสยาม หรือสภากาชาดไทยในเวลาต่อมา

สมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ ทรงมีพระราชโอรสและพระราชธิดาที่มีพระชนม์ถึงวัยผู้ใหญ่เพียง ๒ พระองค์ คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ และสมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรษาฯ เจ้าฟ้ากรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร นอกเหนือจาก พระราชโอรสและพระราชธิดา (ลูกเลี้ยง) ที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระ

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวอีก ๔ พระองค์ ทั้งนี้ นอกจากสมเด็จพระฯ ทรงมีพระเมตตาต่อพระราชโอรสและพระราชธิดาทุกพระองค์แล้ว การที่สมเด็จพระฯ ทรงไม่ถือพระองค์ จึงทรงอนุญาตให้สมเด็จพระฯ เจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ อภิเษกสมรสกับนางสาวสังวาลย์ ตะละภัฏ (สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี) ตามที่พระราชโอรสทูลขอ แม้ว่าสมเด็จพระฯ จะทรงหมายพระเนตรเลือกหม่อมเจ้าหญิงพระนัดดาเพื่ออภิเษกกับพระราชโอรสด้วยแล้วก็ตาม

ในรัชกาลที่ ๖ สมเด็จพระฯ ทรงได้รับการสถาปนาไว้ในที่ สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า สว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี และยังทรงเป็นผู้อภิบาลสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี พระราชธิดาในรัชกาลที่ ๖ ซึ่งประสูติก่อนสมเด็จพระบรมราชชนกเสด็จสวรรคต

สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี พร้อมด้วยพระราชโอรสและพระราชธิดา สมเด็จพระฯ เจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ และสมเด็จพระฯ เจ้าฟ้ากรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร ในงานถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เพียงวันเดียว ต่อมาในรัชกาลที่ ๗ ได้เฉลิมพระนามาภิไธยว่า สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสามาตุจฉาเจ้า และเมื่อถึงรัชกาลที่ ๘ ทรงมีพระนามาภิไธยเป็นสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ทั้งนี้ มีเรื่องเล่าว่า สมเด็จพระฯ ทรงรำพึงว่า ทรงมีพระชนมายุยืนยาว มีการเปลี่ยนพระนามหลายครั้ง จนทรงจำพระนามของพระองค์เองไม่ได้

โดยที่สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวีฯ ทรงเจริญพระชนมายุยืนไปกว่าเจ้านายอื่นๆ ถึง ๖ แผ่นดิน ตั้งแต่รัชกาลที่ ๔ ถึง รัชกาลที่ ๙ ความที่มีพระชนมายุยืนนี้เอง จึงมีทั้งเรื่องดีและเรื่องร้ายต่อสมเด็จพระฯ กล่าวคือในด้านดี สมเด็จพระฯ ได้ดำรงพระชนม์มาจนถึงสมัยที่พระนัดดาเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ของไทยถึง ๒ พระองค์ นอกจากนี้ ทรงสถิตอยู่ในที่พระกุลเชษฐาของพระบรมราชวงศ์จักรี พระราชทานพระราชูปถัมภ์เฝ้าแม่แก่เจ้านายพระบรมวงศานุวงศ์ ขณะเดียวกัน สมเด็จพระฯ ต้องทรงประสบกับเรื่องร้ายจากเหตุการณ์ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี ๒๔๗๕ เนื่องจากสถานะของพระราชวงศ์เปลี่ยนไป สมเด็จพระฯ ต้องทรงกระทบกระเทือนด้วย ด้วยสถานการณ์ทางการเมืองภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองดังกล่าว

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงสละราชสมบัติและเสด็จฯ ไปประทับที่ประเทศอังกฤษจนสวรรคต เจ้านายชั้นผู้ใหญ่ของพระราชวงศ์ต้องเสด็จลี้ภัยไปประทับในต่างประเทศ อาทิ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิตต้องเสด็จไปประทับที่ชาวาจนสิ้นพระชนม์ ขณะที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพต้องเสด็จไปประทับที่เกาะปีนัง

สมเด็จพระฯ ทรงมีช่วงเวลาแห่งความสุขเมื่อ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล พร้อมด้วยสมเด็จพระฯ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระฯ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา พระราชนัดดาทั้ง ๓ พระองค์ เสด็จฯ นิวัติพระนครเป็นเวลา ๒ เดือน ในปี ๒๔๘๑ โดยพระราชนัดดาได้เสด็จฯ ไปเฝ้าสมเด็จพระฯ ที่วังสระปทุมอยู่เป็นระยะ ทำให้สมเด็จพระฯ ทรงพระเกษมสำราญเป็นที่สุด พระอนามัยแข็งแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว อนึ่ง ก่อนหน้าที่พระราชนัดดาทั้ง ๓ พระองค์จะเสด็จฯ นิวัติพระนคร สมเด็จพระฯ ได้พระราชทานลายพระหัตถ์ถึงคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ว่า

สมเด็จพระฯ เจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร์

และหม่อมสังวาลย์ มหิดล ณ อยุธยา (สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี)

“เรื่องการเชิญเสด็จกลับเมืองไทยชั่วคราวนั้น ถ้ารัฐบาลยังมีความประสงค์จะเชิญเสด็จกลับโดยความจงรักภักดีแล้ว ฉันไม่ขัดข้อง ขออย่าลืมนะว่า ถ้าหลานฉันกลับมาแล้ว จะต้องให้กลับออกไปตามที่สัญญาไว้ เพื่อประโยชน์ที่จะได้ความสุขและความรู้ เวลานี้ยังไม่มีความรู้ ได้แต่ความสุข เพราะการเล่าเรียนยังเรียนอยู่ในชั้นเด็ก”

อย่างไรก็ดี ช่วงเวลาแห่งความสุขก็สิ้นสุดลงอย่างรวดเร็ว เมื่อพระราชนัดดาเสด็จฯ กลับสวีเดนแลนด์ ไม่นานนัก สมเด็จพระฯ ก็ทรงเผชิญเคราะห์กรรมจากเหตุที่รัฐบาลในขณะนั้น

ได้จับกุม พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์ กรมขุนชัยนาทนเรนทร พระราชโอรส ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในข้อหากบฏ ทั้งนี้ สมเด็จพระทรงทำนุบำรุงอภิบาล กรมขุนชัยนาทนเรนทรเสมอด้วยพระราชโอรสของพระองค์เอง โดยรัฐบาลในขณะนั้นได้ส่ง กรมขุนชัยนาทนเรนทร ซึ่งไม่ทรงมีตำแหน่งหน้าที่หรือเกี่ยวข้องกับราชการบ้านเมืองแต่อย่างใด ไปคุมขังไว้ในสถานี่ตำรวจพระราชวัง ในห้องขังผู้ต้องหาสามัญ สมเด็จพระทรงตกพระทัย และโทมัสมาก ทรงพระกัณแสงรำพันว่า “ **ทำไมจึงแก่ออย่างนี้ มันจะเอาชีวิตฉันทำไม ลูกชายฉัน เห็นได้เทียบว่ารังแกฉัน** “ สมเด็จพระได้โปรดให้เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน (เคยเป็น มหาดเล็กในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศฯ) หนึ่งในคณะผู้สำเร็จราชการ เข้าเฝ้าและรับสั่งว่า “ **เธอกับฉันก็เห็นกันมาแต่ไหน ๆ ครั้นนี้ทุกข์ของฉันเป็นที่สุดขอให้เธอ ไปช่วยบอกจอมพลที่ว่า อย่าจับกรมชัชนาทฯ เข้าห้องขัง มีผิดอะไรส่งมาให้ฉัน ฉันจะชัง ไวให้เอง ให้มาอยู่ที่บ้านนี้ ข้างห้องฉันนี้ เพราะฉันเลี้ยงของฉันมาตั้งแต่ ๑๒ วัน พระพุทธเจ้าหลวงอุ้มมาพระราชทานเอง ถ้ากรมชัชนาทฯ หนีหาย ฉันขอประกันด้วย ทรัพย์สมบัติทั้งหมดที่ฉันมีอยู่ ถ้าหนีหาย ฉันก็จะยอมเป็นขอทาน**”

สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า กับพระราชนัดดาทั้ง ๒ พระองค์
ฉายพระรูปโดยกรมขุนชัยนาทนเรนทร

แต่ถึงแม้จะทรงร้องขอเพียงใดก็ไม่เป็นผล ศาลตัดสินประหารชีวิตกรมขุนชัยนาทฯ แล้วลดโทษเป็นจำคุกตลอดชีวิตพร้อมถอนฐานันดรศักดิ์ออกคงให้เรียกแต่ว่า นักโทษชายรังสิต นอกจากนั้น สมเด็จพระยังต้องทรงประสบกับความสูญเสียจากการที่สมเด็จพระ เจ้าฟ้าไอลยอลงกรณ์ฯ ซึ่งเป็นพระราชธิดาพระองค์เดียวที่ยังมีพระชนม์อยู่ ได้ประจวบและสิ้นพระชนม์ขณะพระชนมายุ ๕๔ ชันษา ในช่วงเวลาเดียวกันกับการที่กรมขุนชัยนาทฯ ถูกจองจำ และการที่สมเด็จพระ เจ้าฟ้า กรมขุนสงขลานครินทร์ได้สิ้นพระชนม์ไปก่อนหน้าแล้วเมื่อปี ๒๔๗๒

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ สมเด็จพระไม่ทรงยอมอพยพหนีภัยสงครามไปยังสถานที่

ที่รัฐบาลจัดถวาย ทั้งนี้ เพราะพระสำนักที่ว่า ทรงเป็นพระบรมราชวงศ์ผู้ใหญ่ ต้องทรงคุ้มครอง
ผู้อยู่ใต้ร่มพระบารมีจำนวนมากดังที่ตรัสว่า “ฉันเป็นกุลเชษฐี ฉันยังมีลูกเลี้ยง มีน้องต้องหลบไป
ให้หมด ไปไหนก็ต้องไปด้วยกัน”

อย่างไรก็ดี หลังจากเหตุการณ์กระทบกระเทือนพระราชหฤทัยตลอดพระชนมชีพ การ
สูญเสียพระราชโอรสและพระราชธิดาทุกพระองค์ ส่งผลให้ความทรงจำของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ไปทุกขณะ ทำให้ไม่ต้องทรงรับรู้ทุกขีอกนานัปการที่เข้ามาสู่พระชนมชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
เหตุการณ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จสวรรคตในปี ๒๔๘๙ ซึ่งสมเด็จพระเจ้า
ทรงสามารถรับรู้ความทุกข์ได้อีกต่อไป เนื่องจากประทับอยู่ในโลกส่วนพระองค์ ในเดือนตุลาคม
๒๔๙๔ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จสวรรคตในปี ๒๔๙๔ ซึ่งสมเด็จพระเจ้า
ตามลำดับ และในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๔๙๔ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จสวรรคตอย่างสงบ

กล่าวโดยสรุป สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ทรงดำรง
พระชนมายุถึง ๖ แผ่นดิน นับจากรัชกาลที่ ๔ ถึงรัชกาลที่ ๙ ในปัจจุบัน ที่ผ่านมา ทรงผ่าน
ความทุกข์ ความโศก ความวิปโยค และความอาดูร มาเกือบจะตลอดพระชนมายุของพระองค์
อันนับได้ถึง ๙๓ พรรษาเศษ แต่ก็ทรงประทับระครองพระองค์ไว้ได้ตลอดด้วยพระขันติธรรม

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสา
อัยยิกาเจ้า

มิได้บกพร่องทั้งในฐานะพระเจ้าลูกเธอ พระเจ้าน้องนางเธอ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชเทวี
สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้าฯ สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า และ
สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวีพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ทรงปฏิบัติพระราชภาระด้วยดี

ทรงดำรงพระราชฐานะทรงเป็นกุลเชษฐีแห่งราชสกุลวงศ์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นคุณประโยชน์ต่อพสกนิกรอย่างมากมาหลายทศวรรษ โดยเฉพาะการดำเนินงานสภากาชาดไทย และโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นเจ้านายราชานารี ทรงยึดหลักธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เป็นที่ประจักษ์ว่า พระจริยาวัตรทั้งงดงามและน้ำพระทัยที่เปี่ยมด้วยพระเมตตาและความเข้มแข็งในฐานะผู้นำของพระบรมราชวงศ์ของสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ได้ถ่ายทอดมาสู่พระราชชนัดดา คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จึงกล่าวได้ว่า เป็นบุญของคนไทยที่มีพระมหากษัตริย์ที่ทรงเป็นศูนย์กลางและเป็นที่พึ่งของคนไทยทั้งประเทศ

สำหรับท่านที่สนใจศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม ขอถือโอกาสนี้เรียนให้ทราบว่า ในโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี นับตั้งแต่เสด็จสวรรคตวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ มูลนิธิสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า โดยพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้จัดพิมพ์หนังสือ “ศรีสวรินทิราอนุสรณ์ย์ น้อมรำลึกถึงสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า” เพื่อเผยแพร่พระราชประวัติและเฉลิมพระเกียรติคุณแห่งสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าที่ได้ทรงบำเพ็ญประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองให้มหาชนได้ประจักษ์อย่างกว้างขวาง

หนังสืออ้างอิง

“ในกำแพงแก้ว” โดยธงทอง จันทรางศุ, (พิมพ์ครั้งที่ ๑) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น, ๒๕๓๑

“ไปเมืองนอกครั้งแรก ร.ศ. ๑๑๘ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร” เรียบเรียงโดย ม.ร.ว. ปรียานันทนา รังสิต, (พิมพ์ครั้งที่ ๑) กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์กรุงเทพ (๑๙๘๔), ๒๕๔๘

“พระภรรยาเจ้าและสมเด็จพระเจ้าฟ้าในรัชกาลที่ ๕” โดยจิรวัดณ์ อุตตมะกุล, (พิมพ์ครั้งที่ ๑) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, สิงหาคม ๒๕๔๖

“ราชสกุลวงศ์” พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ม.ร.ว. บุญรับ พิณจินคดี ท.จ., ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๕

“ร้อยเรียงเวียงวัง” โดยกิตติพงษ์ วิโรจน์ธรรมมากร (พิมพ์ครั้งที่ ๔) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๔๓

“ลูกท่านหลานเธอ ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในราชสำนัก” โดยศันสนีย์ วีระศิลป์ชัย, (พิมพ์ครั้งที่ ๑) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, เมษายน ๒๕๔๖

“สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ” โดยวิมลพรรณ ปัตถวิชัย, (พิมพ์ครั้งที่ ๑) กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์กรุงเทพ (๑๙๘๔), พฤศจิกายน ๒๕๔๗

เดอโกลกับค่าเงินฟรังก์

ไชยา จินดาวงษ์

เมื่อกระทรวงการต่างประเทศมีคำสั่งให้ผมไปประจำการที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ผมมีโอกาสได้สัมผัสมือกับประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอโกล ในโอกาสคณะทูตเข้าพบเพื่อแสดงความยินดีในวันขึ้นปีใหม่ ที่ทำเนียบประธานาธิบดีพระราชวังเอลิเซ่ (ELYSEE) เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2512 การพบกันในครั้งนี้ทำให้ผมประทับใจในบุคลิกท่าทางของผู้นำฝรั่งเศสคนนี้ บทบาทท่านทั้งในประเทศและในเวทีโลกน่าสนใจเป็นอย่างมาก ผมจึงใคร่ นำบทบาทของท่านมาปูพรมก่อนจะเข้าเรื่องว่าผู้นำท่านนี้ได้เข้าไปแก้ปัญหาค่าเงินฟรังก์อย่างไร เข้าทำนองการรู้นิสัยใจคอของผู้นำทำให้เข้าใจความคิดของผู้นั้นและคาดคะเนนโยบายของประเทศได้อย่างใกล้เคียงหรือถ้าจะผิดพลาด ก็น้อย นี่เป็นตำราแรกๆ ของวิชาการทูตที่เราๆ ได้ร่ำเรียนกันมา

ชาร์ลส์ เดอโกล นักชาตินิยมผู้ทรง (President Charles De Gaulle (พ.ศ. 2433 - 2513))

เดอโกลเป็นหัวหน้าขบวนการฝรั่งเศสเสรี (Free French Movement) ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นผู้ก่อตั้งสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่ 3 มีชื่อเต็มว่า Charles Andre Joseph Marie de Gaulle เกิดที่เมือง Lille ประเทศฝรั่งเศสเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2433 บิดาเป็นครูสอนปรัชญาและวรรณคดีที่วิทยาลัย Jesuit เดอโกลสนใจการอ่านประวัติศาสตร์และการอุทิศตนให้ประเทศชาติมาตั้งแต่ยังเด็ก

เดอโกลจบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยฝรั่งเศสอันมีชื่อเสียง คือ Ecole Militaire of Saint-Cyr ในปี 2455 เข้าประจำการในกองพลทหารราบ และได้รับบาดเจ็บระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ถูกจับในระหว่างการรบที่มีชื่อว่า Battle of Verdun เมื่อเดือนมีนาคม 2459 ระหว่างเป็นเชลยศึก ได้เขียนหนังสือซึ่งต่อมาได้รับการตีพิมพ์ในปี 2467 ชื่อว่า “La discorde Chez l’ennemi” เดอโกลเคยสอนประวัติศาสตร์ทหารที่โรงเรียนนายร้อย Saint-Cyr ก่อนจะย้ายไปเป็นผู้บังคับหน่วยทหารภายใต้จอมพล Henri Philippe Petain เดอโกลเคยประจำการอยู่ที่ Rhineland และเลบานอน

เมื่อเริ่มสงครามโลกครั้งที่ 2 เดอโกลมีศัพันเอก ได้เลื่อนเป็นพันตรีในปี 2483 ในวันที่ 6 มิถุนายน 2483 นายกรัฐมนตรี Paul Reymond ได้ตั้งเดอโกลเป็นปลัดกระทรวงกลาโหม

เดอโกลเป็นผู้หนึ่งที่คัดค้านการยอมจำนนของฝรั่งเศสต่อเยอรมัน ดังนั้น เมื่อจอมพล Petain ยอมจำนนต่อเยอรมันและได้เป็นนายกรัฐมนตรี เดอโกลจึงหนีไปลอนดอนต่อต้านการยึดครองฝรั่งเศสของเยอรมัน

ในเดือนพฤศจิกายน 2485 สัมพันธมิตรบุกขึ้นแอฟริกาเหนือ เคลี้ยกล่อมให้นายพลเรือ Jean Francois Darlan ตัวแทนของจอมพล Petain เป็นข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศสในแอฟริกาเหนือ แต่ต่อมา นายพล Darlan ถูกฆาตกรรม นายพล Henri Graud ได้รับการแต่งตั้งให้ขึ้นแทน เดอโกลฉวยโอกาสนี้ตั้งกองบัญชาการใต้ดินขึ้นที่ Algiers เมื่อเดือนพฤษภาคม 2486 ได้รับความนิยมนับสนุนจากฝ่ายใต้ดินอย่างกว้างขวาง เปลี่ยนจากหน่วยใต้ดินเป็นรัฐบาลชั่วคราวแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส หลังวัน D-Day สัมพันธมิตรยกพลขึ้นบกที่หาดนอร์ม็องดี 1 สัปดาห้ ก็เดินทางเข้ากรุงปารีสเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2487 ในฐานะวีรบุรุษกู้ชาติ

หลังสงครามยุติลง เดอโกลได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีด้วยเสียงสนับสนุนล้นหลาม เดอโกลต้องการให้ฝรั่งเศสมีรัฐบาลที่เข้มแข็ง จึงต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐที่ 4 แต่ก็ยังทำไม่ได้ จึงลาออกในเดือนมกราคม 2489

ในปี 2490 เดอโกลกระโดดเข้ามาเล่นการเมืองอีกครั้ง โดยก่อตั้งขบวนการประชาชน (Rally of the French People) มีความหมายยิ่งกว่าพรรคการเมือง ขึ้นเป็นฐานอำนาจสาธารณรัฐประชาชนที่ 4 ต้องประสบปัญหาเศรษฐกิจหลายประการ เช่น การฟ่ายแพ้สงครามเดียนเบียนฟูในปี 2497 เริ่มเกิดปัญหาอัลจีเรียขอเป็นเอกราช ถึงปี 2501 ทหารและประชาชนอัลจีเรียเดินขบวนคัดค้านการปล่อยให้อัลจีเรียให้เป็นเอกราช สิ่งเหล่านี้ทำให้บ้านเมืองต้องประสบวิกฤตอย่างหนัก

เดือนมิถุนายน 2501 สภาฝรั่งเศสตั้งเดอโกลเป็นนายกรัฐมนตรี ให้อำนาจเดอโกลอย่างกว้างขวาง รวมถึงการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

เดือนกันยายน 2501 รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้อำนาจประธานาธิบดีตามระบบใหม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนล้นหลาม ทำให้เดอโกลก้าวขึ้นเป็นประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐที่ 5 การเลือกตั้งในเดือนพฤศจิกายนปีนั้นทำให้พรรคเดอโกลครองเสียงข้างมากในสภาฯ

ต่อมา ในเดือนธันวาคมปีเดียวกัน เดอโกลได้เป็นประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐที่ 5 ด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 78 โดยเข้ารับตำแหน่งในเดือนมกราคม 2502

นโยบายสำคัญของเดอโกลในช่วงนี้คือขยายอุตสาหกรรมของฝรั่งเศสที่ทรุดตัวให้กลับฟื้นขึ้นโดยเร็ว การแก้ปัญหาเงินฟรังก์ตกต่ำ การคัดค้านอังกฤษเข้าตลาดร่วมยุโรป การป้องกันไม่ให้ฝรั่งเศสอยู่ภายใต้อิทธิพลสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต โดยการไม่ให้มีทหารฝรั่งเศสในนาโต เป็นต้น

ปี 2505 เดอโกลตกลงปล่อยอัลจีเรียเป็นเอกราช เสนอแก้รัฐธรรมนูญให้ประชาชนลงมติโดยตรง เมื่อรัฐสภาคัดค้าน เดอโกลก็ยุบสภาเสีย (ดูจะเหมือนบางประเทศที่ต้องการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินการเมืองภายในโดยตรง)

ปี 2508 เดอโกลได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ 2 อีก 7 ปี แต่คะแนนนิยมเริ่มลดลงจากการที่เดอโกลใช้นโยบายแข็งกร้าว เช่น ให้นำได้ถอนทหารออกจากดินแดนฝรั่งเศส คัดค้านอังกฤษเข้าตลาดร่วมยุโรป ประณามสหรัฐอเมริกาในสงครามเวียดนาม (เพราะตัวเองก็แพ้เวียดนามในสงครามเวียดนามมาก่อนแล้ว) ทำให้ค่าเงินฟรังก์ตกต่ำ สนับสนุนอาหารับ สนับสนุนการแยกตัวของควีเบคจากแคนาดา

การเลือกตั้งสภา เมื่อเดือนมีนาคม 2509 พรรคของเดอโกลตกต่ำ ได้รับชัยชนะเฉียดฉิว มีการเดินขบวนทางการเมือง การนัดหยุดงานของกรรมการและนักศึกษาเป็นประจำ และรุนแรงขึ้นทุกวัน

เข้าเดือนพฤษภาคม 2511 (วิกฤติเดือนพฤษภาคม – May Crisis) เป็นเดือนที่การเมืองฝรั่งเศสร้อนระอุ นักศึกษาเป็นแกนนำประชาชนและกรรมกรเดินขบวนประท้วงรัฐบาลทุกวัน จนถึงขั้นบุกยึดมหาวิทยาลัยซอร์บอน (Sorbonne) นานนับเป็นสัปดาห์ กรรมกรกว่า 8 ล้านคนร่วมนัดหยุดงาน เศรษฐกิจของประเทศระส่ำระสายหนัก เหตุการณ์ช่วงนี้มีชื่อเรียกกันว่าจลาจลนักศึกษา (Student Riot)

เดอโกลกับปัญหาค่าเงินฟรังก์

ช่วงนี้ เป็นช่วงที่ฝรั่งเศสประสบวิกฤติทางเศรษฐกิจลามเป็นความวุ่นวายทางการเมือง ค่าเงินฟรังก์ตกต่ำเพราะการปล่อยอัลจีเรียเป็นเอกราช ขาดวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมในฝรั่งเศส ผสมโรงจากการนัดหยุดงานของกรรมกรและนักศึกษา การผลิตการส่งออกตกฮวบฮาบ งบประมาณขาดดุล เหล่านี้ล้วนคลอนแคลนฐานะทางการเมืองของเดอโกลเป็นอย่างมาก

ผมยังจำได้ดีว่าวันที่ผมเดินทางไปรับหน้าที่ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส เพียงลำพังโดยไม่ได้พาครอบครัวไปด้วยนั้นตรงกับวันที่ 26 มิถุนายน 2511 เป็นวันที่ฝรั่งเศสวุ่นวายสุดๆ เกิดวิกฤติทางการเมือง มีการเดินขบวนนัดหยุดงานจนเครื่องบินที่กำหนดไปลงที่สนามบินออร์ลีของกรุงปารีสลงไม่ได้ไปตามๆ กัน และได้ย้ายไปลงที่กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์แทน แล้วเปลี่ยนเครื่องเป็นเครื่องบินไอพ่นลำเล็กเพื่อบินกลับมาที่กรุงปารีส โดยมาลงที่สนามบินเล็ก ชื่อ ลาบูเย่ ซึ่งตั้งอยู่ชานกรุงปารีสนั่นเอง

รุ่งขึ้น วันที่ 27 มิถุนายน 2511 ผมเข้าไปรายงานตัวรับหน้าที่ต่อท่าน เอกอัครราชทูตฯ ซึ่งเคยเป็นอาจารย์สอนกฎหมายระหว่างประเทศ (คดีเมือง) ที่คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมในรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์มาก่อนที่จะมาดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตฯ

ผมได้รับมอบหมายให้ทำรายงานด้านการเมืองและงานด้านสารนิเทศเป็นหน้าที่หลัก และทำงานพิเศษคือการติดตามเรื่องการเจรจา 4 ฝ่าย ปัญหาเวียดนามระหว่างสหรัฐอเมริกาและเวียดนามใต้ – เวียดนามเหนือ – เวียดนาม ทานทูตฯ ยังกำชับให้ผมลงสมัครเรียนที่มหาวิทยาลัยซอร์บอนซึ่งผมก็ตั้งใจเช่นนั้น เพียงแต่รอให้เหตุุ่นวายเป็นๆ ยุติลงก่อน

เมื่อผมหาบ้านเช่าได้เป็นที่เรียบร้อยและได้ให้ครอบครัวเดินทางไปสมทบด้วยกันแล้ว ผมก็เริ่มทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย การติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองของฝรั่งเศสและการเจรจา 4 ฝ่ายในปัญหาเวียดนามทำให้ผมต้องเดินปะปนไปกับประชาชนเพื่อสังเกตสถานการณ์การเดินทางขบวนการณ์นัดหยุดงานต่างๆ ไปพร้อมๆ กับการแลกเปลี่ยนความเห็นกับคณะทูตที่ประจำในกรุงปารีส ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญต่างๆ เพื่อมาประมวลเป็นรายงานแจ้งให้กระทรวงการต่างประเทศที่กรุงเทพฯ ทราบ ในช่วงนี้เองที่ผมพอจะเห็นสัญญาณของการลดค่าเงินฟรังก์ซึ่งผู้เชี่ยวชาญต่างคาดการณ์ว่าน่าจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 10

ในคืนวันที่ 23 พฤศจิกายน 2511 มีการประชุมคณะรัฐมนตรีของฝรั่งเศสเพื่อพิจารณาปัญหาค่าเงินฟรังก์ ผลการประชุมมีที่ท่าว่าฝรั่งเศสจะพยายามรักษาค่าเสมอภาค (Parity) ของค่าเงินฟรังก์ โดยแจ้งสาธารณชนแต่เพียงว่า คำตอบสุดท้ายของเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับปราชัยของประธานาธิบดีเดอโกลทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ในคืนวันที่ 24 พฤศจิกายน เวลาประมาณ 20.00 น. ช่วงนี้ทำให้วงการทูตตื่นตื่นและติดตามข่าวชนิดตาไม่กระพริบ

ท่านทูตเรียกผมไปสั่งการให้ไปฟังคำแถลงของเดอโกลด้วยตนเอง และให้เตรียมร่างโทรเลขรายงานกระทรวงฯ ไว้ล่วงหน้า ผมจำได้ว่าท่านทูตแกลังถามผมเล่นๆว่า “ ไชยาละเห็นอย่างไร เดอโกลจะลดค่าเงินฟรังก์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไหม ” ซึ่งผมก็ตอบท่านไปว่า “ ยากที่จะเดาใจเดอโกลได้นะครับ ขนาดไม่ยอมนำเข้าฝรั่งเศสเข้านาได้ ก็ดันอังกฤษไม่ให้เข้าตลาดร่วมยุโรป ปล่อยอัลจีเรียเป็นเอกราช ดูจะเป็นคนขวางโลกพอสมควร ” ท่านทูตหัวเราะและบอกผมว่า “ เชื่อกันเถอะ เดอโกลจะต้องประกาศคำว่า NON (อ่านว่า ‘นี่อง’ แปลว่า ‘ไม่’) ไม่ใช่ OUI (อ่านว่า ‘หวิ’ แปลว่า ‘ใช่’) เพราะใครๆ ก็รู้ว่าเดอโกลมีเมียผู้เฒ่าเด็กดี มีความรู้สึกชาตินิยมรุนแรง อะไรที่เกี่ยวกับเกียรติภูมิของชาติแล้ว เดอโกลจะปกป้องอย่างเต็มที่ ” จากนั้นก็เร่งให้ผมรีบตรงไปที่ทำเนียบประธานาธิบดีเพื่อรอฟังคำปราศรัยของเดอโกล

ที่ทำเนียบประธานาธิบดี มีกองทัพนักข่าวและประชาชนที่สนใจยืนชุมนุมอยู่กลางสนามหน้าทำเนียบแน่นขนัด ผมยืนรออยู่พักใหญ่ก็ได้เวลา เดอโกลออกมาขึ้นที่ระเบียงและ

เริ่มคำปราศรัย โดยกล่าวถึงสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ การเงินที่ประเทศชาติต้อง
ประสบ เนื่องจากนักศึกษากรรมกรเดินขบวนนัดหยุดงาน ทำให้ผลผลิตตกต่ำ การส่งสินค้าออก
ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย แม้ผู้เชี่ยวชาญจะแนะนำให้ลดค่าเงินฟรังก์ แต่เดอโกลเห็นว่ายังมี
มาตรการอื่นที่สามารถแก้ไขค่าเงินฟรังก์ได้โดยไม่ทำให้ฝรั่งเศสเสียเกียรติภูมิด้วยการแบมือขอรับ
ความช่วยเหลือจากผู้อื่น เดอโกลบอกว่าได้พิจารณาโดยรอบคอบแล้ว เห็นว่า ฝรั่งเศสยังไม่
สมควรประกาศลดค่าเงินฟรังก์ และย้ำการตัดสินใจของเดอโกลในครั้งนี้ด้วยการใช้คำว่า NON
(อ่านว่า 'น็อง' แปลว่า 'ไม่') เป็นการยืนยัน

สิ้นคำปราศรัยของเดอโกล ผมรีบกลับไปสถานเอกอัครราชทูตเพื่อรายงานผล
ให้กระทรวงฯ ทราบโดยทันที สิ่งที่ผมระลึกตลอดเวลาที่เขียนรายงานนั้นคือคำสอนของท่านทูตซึ่ง
ผมได้ยึดเป็นหลักของการทำงานในเวลาต่อมา นั่นคือ นอกจากพิจารณาประโยชน์ของประเทศ
ชาติแล้ว จะต้องคำนึงถึงอุปนิสัยของผู้นำประกอบกับทิศทางทางการเมืองของประเทศที่เราอยู่ควบคู่
กันไปให้ถูกต้องหรือใกล้เคียงมากที่สุดด้วย

การตั้งต้นของเดอโกลด้วยการไม่ยอมลดค่าเงินฟรังก์ครั้งนี้ทำให้นักค้าเงินและผู้
เก็งกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนต้องถึงกับล้มละลายหลายคน บางคนถึงกับฆ่าตัวตาย เดอโกล
เกลียดชังคนประเภทนี้เข้ากระดูกดำ เห็นว่านักค้าเงินเหล่านี้ไม่ต่างอะไรกับผู้ทรยศต่อชาติ การ
ล้มละลายหรือตายจากไปก็สมควรแล้ว

การตัดสินใจของเดอโกล ถ้ามองในทางการเมือง เดอโกลถูกเพราะกำจัดนักค้า
เงินคนเห็นแก่ตัวออกไป ทั้งยังรักษาเกียรติภูมิของประเทศเอาไว้ได้อย่างสง่างาม แต่ในทาง
เศรษฐกิจการเงินการคลังของชาติแล้ว คงไม่ถูกนัก ทำให้เศรษฐกิจของประเทศผ่านพ้นวิกฤติไป

ได้ยาก เมื่อเดอโกลพ้นจากอำนาจโดยการลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2512 และ นายปอมปิดูได้เข้ามาเป็นประธานาธิบดีแทน ได้ประกาศลดค่าเงินฟรังก์ลงร้อยละ 12.5 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2512 เป็นผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นโดยลำดับ

ดังนั้น การที่เดอโกลไม่ลดค่าเงิน เป็นการตัดสินใจที่ถูกในแง่การเมือง เมื่อ ปอมปิดูประกาศลดค่าเงินในเวลาต่อมา เป็นการตัดสินใจที่ถูกในแง่เศรษฐกิจ ผู้นำประเทศที่ดี นั้นก่อนตัดสินใจจึงต้องรอบคอบ มองไปที่ไกล ยึดผลประโยชน์ของรัฐเป็นสำคัญ

หลักการนี้เป็นคำอธิบายที่ดีว่า ทำไมรัชกาลที่ 5 จึงยอมเสียดินแดนส่วนน้อยเพื่อ รักษาส่วนใหญ่ ทำไมรัชกาลที่ 6 จึงส่งทหารอาสาไปร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ 1 ในช่วงปี 2457 – 2461 ทำไมจอมพล ป. พิบูลสงครามจึงยอมร่วมมือกับญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และ ทำไมขบวนการเสรีไทยจึงเกิดขึ้น

คำตอบมีเพียงคำตอบเดียว คือ เอกราช อธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ ในการเลือกตั้งเมื่อเดือนมิถุนายน 2511 พรรคเดอโกลได้รับชัยชนะ 358 ที่นั่ง จากทั้งหมด 487 ที่นั่ง และได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญในปีถัดมาโดยให้สภาสูงเป็นสภาที่ปรึกษา แต่ ได้รับการคัดค้าน และพ่ายแพ้ในการลงคะแนนเสียง เดอโกลจึงลาออกจากตำแหน่ง ประธานาธิบดีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2512 การเลือกตั้งประธานาธิบดีมีขึ้นในวันที่ 15 มิถุนายน 2512 โดยนายปอมปิดูชนะนายโปแฮร์และได้เข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของฝรั่งเศส

ส่วนเดอโกล เมื่อลาออกแล้วก็วางมือจากการเมืองโดยเด็ดขาด และใช้ชีวิตอย่างสงบที่บ้านเกิดที่ Colombey-Les-Deux-Eglises เดอโกลถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2513 ขณะมีอายุ 80 ปี

สำหรับผม เป็นความทรงจำที่ผมไม่มีวันลืมว่าได้มีโอกาสสัมผัสมือกับ ประธานาธิบดีฝรั่งเศสถึง 2 คน ในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ที่พระราชวังเอลิเซ่ (ELYSEE) เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2512 กับประธานาธิบดีเดอโกล และในวันที่ 1 มกราคม 2513 กับประธานาธิบดีปอมปิดู ต่อมา ในเดือนพฤษภาคม 2513 ผมได้รับคำสั่งให้ย้ายไปประจำการที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมอสโก ในตำแหน่งเลขานุการเอก แม้วันที่ผมได้พาครอบครัวเดินทางออกจากกรุงปารีสมุ่งหน้าสู่มอสโก สิ่งที่แจ่มชัดอยู่ในความทรงจำของผมเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศสยังคงเป็นภาพของเดอโกล ผู้นำขบวนการกู้ชาติ วีรบุรุษของฝรั่งเศสผู้ซึ่งหยาดเลือดทุกหยดเต็มไปด้วยความรักชาติ บุรุษผู้ยอมหักไม่ยอมงอและทรงงานในศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของแผ่นดินเกิดจนตัวตาย

ผู้เขียนเป็นข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ เคยประจำการในหลายประเทศ อาทิ อินโดนีเซีย สหภาพโซเวียต (ในขณะนั้น) อิหร่าน ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ลาว บังคลาเทศ ภูฏาน สวีเดน และฟินแลนด์ ปัจจุบัน เป็นข้าราชการเกษียณ

ตำนานกรุงปราก

วนิดา คุตตวัส

กรุงปรากเป็นนครหลวงของสาธารณรัฐเช็ก เป็นนครเก่าแก่ที่งดงามน่าหลงใหล เหมือนเมืองในเทพนิยาย ผู้ที่เคยเดินทางไปเยือนครั้งหนึ่งแล้วก็มักอยากจะกลับไปอีก กรุงปรากได้รับฉายาว่าเป็นหัวใจแห่งยุโรปกลาง มีประวัติเก่าแก่ย้อนหลังไปถึงยุคช่วงก่อนประวัติศาสตร์ในฐานะเป็นที่ตั้งหลักแหล่งของมนุษย์หิน และต่อมาในช่วง 200 ปีก่อนคริสตวรรษ ชนชาวเคลท์ (Celts) ได้มาตั้งหลักแหล่งในบริเวณนี้ ต่อด้วยชนชาติเยอรมันและชนชาติสลาฟ ซึ่งเป็นชนชาติส่วนใหญ่ของยุโรปตะวันออก

ตามตำนานเล่าว่า กรุงปรากสร้างโดยเจ้าหญิงลีบูเซ ซึ่งประกาศบนยอดผาเหนือแม่น้ำวัลตาวา (Vltava) ว่าได้แลเห็นนิมิตรของมหานครอันยิ่งใหญ่ที่จะมีชื่อเสียงเลื่องระบือไปทั่ว เจ้าหญิงและสวามี เจ้าชายปริมุสล์ ได้ร่วมกันก่อตั้งราชวงศ์เพรมิสลิดแห่งโบฮีเมียขึ้น และมีการสร้างปราสาทบนเนินเขาในช่วงศตวรรษที่ 9 เป็นศูนย์กลางของนครบนฝั่งขวาของแม่น้ำวัลตาวา และถูกขนานนามว่า ปราสาทสูง (Vysehrad - high castle)

ในปี ค.ศ. 1170 พระเจ้าวลาดีสลาวที่ 2 ได้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำวัลตาวาเป็นสะพานแรก เรียกว่าสะพานจูดิธ แต่สะพานได้พังลงในปี ค.ศ. 1342 และต่อมาสะพานชาร์ลส์ (Charles Bridge) ที่มีชื่อเสียงก็ได้ถูกสร้างขึ้นบนฐานต่อม่อเดิมของสะพานจูดิธ

ในช่วงศตวรรษที่ 14 ภายใต้การปกครองของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 4 แห่งราชวงศ์ลักเซมเบิร์กใหม่ ได้มีการสร้างเมืองใหม่ต่อเนื่องกับเมืองเก่า และมีการก่อสร้างสถานที่สำคัญ อาทิ วิหารเซนต์วิตุส ซึ่งเป็นโบสถ์โกธิกที่เก่าแก่ที่สุดในยุโรปกลาง และมหาวิทยาลัยชาร์ลส์ ที่เป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดของยุโรปกลางเช่นกัน

เรื่องเล่าของเราจะเริ่มที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ...

ในสมัยก่อนโน้นที่คณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยชาร์ลส์อันเก่าแก่ มีโครงกระดูกขนาดยักษ์ยื่นฝักอยู่ที่ประตูทางเข้าตึก โครงกระดูกนี้ถือคทาอยู่ในมือ เล่ากันว่าเจ้าของร่างโครงกระดูกคือคนรับใช้ของศาสตราจารย์วิชากายวิภาคศาสตร์ ท่านศาสตราจารย์สังเกตเห็นว่าถ้าได้โครงกระดูกของเจ้าคนรับใช้ขึ้นมาเก็บไว้ที่คณะแล้วละก็ จะเป็นของมีค่าสำหรับคณะทีเดียว เพราะขนาดกระดูกที่ใหญ่โตแบบนี้ไม่เคยมีที่ไหนมาก่อน ศาสตราจารย์เลยทำความตกลงกับคนรับใช้ว่าจะให้เงินก้อนโต ถ้าคนรับใช้จะยอมเซ็นสัญญายกโครงกระดูกให้หลังจากเสียชีวิต หะแรกเจ้าคนรับใช้ฟังแล้วก็อึ้งไป แต่หลังจากนั้นก็คิดขึ้นมาได้ว่า “เออ ก็น่าจะได้ เพราะท่านอาจารย์ก็แก่มากแล้ว ยังไงท่านอาจารย์อาจจะไปก่อนข้าก็ได้ ถ้าแก่ตายไป สัญญานี้ก็ศูนย์”

คิดได้แล้ว เจ้าคนรับใช้ก็ลงชื่อในสัญญา ท่านศาสตราจารย์จึงให้เงินตอบแทนไป แถมพูดติดตลกว่า “เมื่อแก่ตายไปแล้ว ฉันจะเอากระดูกของแกไปตั้งไว้ที่ประตูทางเข้า แล้วให้ถือไม้คทาของคนเฝ้าประตูเอาไว้ด้วย จะได้ช่วยเฝ้าสมบัติของฉัน”

เจ้าคนรับใช้แน่ใจว่าจะไม่มีวันเกิดอะไรแบบนั้น เมื่อได้เงินก็รีบเผ่นไปที่โรงเหล้า แล้วสั่งเหล้ามาดื่มอย่างครึ้มใจ เพราะตอนนี้มีเงินเหลือเฟือ แต่ว่าโชคร้ายเสียนี้กระไร ยังไม่ทันใช้เงินหมด เจ้าคนรับใช้ก็เกิดหัวใจวายกระทันหัน ท่านศาสตราจารย์เลยได้โครงกระดูกมาตั้งไว้ที่หน้าประตูพร้อมคทาในมือ พวกนักศึกษาตั้งชื่อเล่นโครงกระดูกว่า “คนเฝ้าประตู” เรื่องเล่ายังมีต่อว่า เจ้าคนเฝ้าประตูนี้จะยืนอยู่ที่ประตูจนถึงเวลาไพกาตีสิบสองครั้งตอนเที่ยงคืน แล้วเจ้าโครงกระดูกก็จะออกเดินไปตามท้องถนน เทียวไปหยุดคนที่เดินผ่านไปมา ขอเศษเงินเพื่อรวบรวมเอาไปคืนให้ศาสตราจารย์ เป็นการขอซื้อโครงกระดูกคืน เพื่อจะได้รับการฝังและพักผ่อนอย่างสงบต่อไป...

กรุงปรากมีจัตุรัสเมืองเก่าซึ่งในสมัยก่อนเป็นสถานที่จัดตลาดนัด และเป็นที่ยุมนิยมของพ่อค้าวานิชจากเมืองต่างๆ บริเวณรอบจัตุรัสมีสถานที่สำคัญคือโบสถ์แม่พระ ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับจัดพิธีขึ้นครองราชย์และพิธีแต่งงานของราชวงศ์ โบสถ์แห่งนี้ยังมีบทบาทสำคัญในยุคคลอวิทสกานาคริสต์ โดยเป็นศูนย์กลางการเคลื่อนไหวของกลุ่มซูซไชน์ ที่มีหัวหน้าคือ แจน ซูซ ซึ่งเป็นนักบวชและนักเทววิทยา ผู้พยายามให้มีการเปลี่ยนแปลงศาสนาคริสต์แคธอลิก การเคลื่อนไหวของแจน ซูซ ส่งผลสะท้อนทั้งทางการเมืองและศาสนาจนถูกตัดสินให้เผาทั้งเป็น เมื่อแจน ซูซตายทำให้ชาวบ้านที่ยากจนกอบกู้ขึ้นภายใต้ชื่อซูซไชน์ตามชื่อกลุ่มของเขา กลุ่มกบฏได้ต่อสู้กับฝ่ายปกครองเป็นเวลาถึง 20 ปี และในที่สุดกบฏก็ถูกรปราบปรามลงเนื่องจากเกิดความแตกแยกภายในกลุ่ม ที่จัตุรัสแห่งนี้มีอนุสาวรีย์แจน ซูซ ตั้งอยู่ มีคำจารึกว่า “ความจริงจักได้ชัยชนะ”

ข้างหลังโบสถ์แม่พระมีอาคารหลังหนึ่งชื่อว่า อุงเกลท เป็นอาคารเก่าแก่ตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 11 เป็นที่ที่พ่อค้าต่างด้าวมาพบปะเพื่อค้าขายสินค้า อาคารหลังนี้ประกอบด้วยสำนักงานเก็บภาษี โกดังสำหรับเก็บสินค้า และมีโรงแรมสำหรับพ่อค้าได้พักค้างคืน เรื่องเล่าต่อไปเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นที่โรงแรมแห่งนี้...

ในสมัยก่อนโน้นเมื่อพ่อค้าต่างแดนมาชุมนุมกันที่อุ้งเกลทเพื่อค้าขายแลกเปลี่ยนสิ่งของกันนั้น มีกลุ่มพ่อค้าชาวเดิร์กเดินทางมาพำนักที่โรงแรมแห่งนี้ด้วย พ่อค้าเดิร์กนายหนึ่งเป็นหนุ่มรูปงามและร่ำรวย เขาตกหลุมรักสาวแสนสวยผมทอง ลูกสาวเจ้าของโรงแรมทันทีที่พบเธอ และได้ขอแต่งงานกับเจ้าหล่อน ฝ่ายสาวเจ้าและผู้เป็นพ่อยินดียิ่ง เพียงแต่พ่อได้ขอให้ทั้งคู่แต่งงานและอยู่ด้วยกันในกรุงปราก หลังจากลี้เล็ดเล็กน้อย หนุ่มเดิร์กก็ยอมตกลง และโดยที่เขาเป็นคนต่างศาสนาจึงได้ขอเดินทางกลับไปบ้านเกิดเพื่อขออนุญาตแต่งงาน โดยสัญญาว่าจะรีบกลับมา และได้มอบแหวนหมั้นสาวสวยไว้ก่อนที่จะจากไป

เวลาผ่านไปวันแล้ววันเล่า สาวผมทองเฝ้ารอคอยอย่างอดทน แต่หนุ่มเดิร์กก็ไม่ได้กลับมา แรกๆ สาวเจ้าคิดว่าการเดินทางไกลย่อมต้องใช้เวลา แต่จากวันเปลี่ยนเป็นเดือน เธอเริ่มคิดว่าเขาลืมเลือนเธอไปเสียแล้ว เวลาผ่านไปจนกระทั่งความทรงจำเรื่องการหมายหมั้นนี้เริ่มเลือนลางเป็นเหมือนความฝัน

สาวงามมีคนมาหมายปองหลายคน เป็นเวลานานทีเดียวที่เธอไม่ยินดีกับการเกี้ยวพาราสี แต่เธอยังเยาว์วัยและไม่คิดจะอยู่เป็นโสดตลอดกาล ดังนั้น วันหนึ่งเธอจึงตกลงจะแต่งงานกับหนุ่มบ้านใกล้เรือนเคียง มีการกำหนดวันแต่งงาน แล้วในวันนั้นเอง เดิร์กคนรักเก่าก็เดินทางกลับมา เขาเข้าพักในโรงแรมใกล้กับอุ้งเกิลท์ และรีบไปที่บ้านของสาว เมื่อทราบความจริงว่าคู่หมั้นกำลังจะแต่งงานกับชายอื่น เขาโกรธมากแต่แสร้งทำเป็นว่าทำใจกับข่าวร้ายได้ เขาฝากข้อความไว้ว่าจะออกจากเมืองและต้องการกล่าวคำอำลา与她 เมื่อเธอได้รับข้อความนั้น เธอรู้สึกหัวใจ แต่หลังจากลี้ภัยอยู่ชั่วครู่ เธอก็ตัดสินใจไปพบอดีตคู่หมั้น เธอสวมชุดที่ดีที่สุดเพื่อไปยังจุดนัดหมาย และหลังจากนั้นก็ไม่มีใครเห็นเธออีกเลย เดิร์กหนุ่มเองก็พลอยหายไปอย่างไร้ร่องรอย

วันเดือนปีผ่านไป ณ ห้องเก็บของของโรงแรมใกล้เคียงนั่นเอง มีการขุดพบซากกะโหลกที่มีผมบลอนด์ พร้อมโครงกระดูกสวมชุดสวยงามขาดวิ่น ไม่ต้องสงสัยว่าเป็นฝีมือเดิร์กผู้โกรธแค้นได้สังหารสาวคนรักผู้ทรยศ เล่ากันว่า เมื่อเขาสังหารเธอแล้ว เขาได้ตัดเอาศีรษะของเธอใส่กล่องไม้มีค่า แล้วหอบหิ้วไปด้วยทุกหนแห่ง แต่วิญญาณของเธอเฝ้าหลอกหลอนขอร้องไห้ให้เขาเอาศีรษะกลับไปคืนร่าง ในที่สุดเขาก็ทนไม่ไหว จึงกลับมาที่ปราสาท นำเอากะโหลกศีรษะของหญิงคนรักมาฝังร่วมกับร่าง

เรื่องเล่านี้ถูกลืมนานไปนาน จนกระทั่งคืนวันหนึ่งช่างตัดเสื้อผู้หนึ่งกำลังเดินไปที่ห้องเก็บของ ได้สังเกตเห็นแสงเรืองอยู่ที่บันได ทันใดนั่นเอง ก็มีร่างของบุรุษในเสื้อคลุมยาวปรากฏขึ้น ในความมืดนั้น ดวงตาของปีศาจส่งแสงวาวโรจน์ราวกับถ่านหินติดไฟ ช่างตัดเสื้อตะลึงจ้องมองภาพที่น่ากลัวนั้น เมื่อปีศาจเดิร์กเดินเข้ามาใกล้ มันเปิดเสื้อคลุมออกให้เห็นมือที่กำลังถือศีรษะของหญิงผมบลอนด์ ช่างตัดเสื้อกลัวจนร้องไม่ออก และแล้วปีศาจก็เดินทะลุผ่านกำแพงแล้วหายไป

ภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว เล่ากันว่าแม้เมื่อเดิร์กหนุ่มตายไปแล้ว เขาก็ยังไม่สามารถนอนได้อย่างสงบสุข วิญญาณของเขาถูกสาปให้เดินไปรอบบริเวณอุ้งเกิลท์ของกรุงปรากไปตลอดกาล

.....

บริเวณจัตุรัสเมืองเก่า มีอาคารเทศบาลเมืองที่สร้างเมื่อปี ค.ศ. 1338 มีเรื่องเล่าว่า ในปี ค.ศ. 1410 นายกเทศมนตรีของปรากได้ว่าจ้างช่างนาฬิกาผู้มีชื่อเสียงนาม ฮานูซ ให้มาสร้างนาฬิกาติดไว้ที่หอคอยของอาคาร ในตำนานกล่าวว่าเมื่อนาฬิกาเสร็จเรียบร้อยแล้วนายกเทศมนตรีเกรงว่าจะมีคนมาจ้างฮานูซให้สร้างนาฬิกาที่ดีกว่าในปราก เขาจึงหาคนมาจัดการแท่งตาของฮา

นุชให้บอดด้วยมีดเผาไฟ เมื่อฮานูซทราบความจริง เขาก็บอกให้ผู้ช่วยพาเขาขึ้นไปบนหอคอย และแม้จะตาบอด แต่ช่างผู้เชี่ยวชาญก็ไม่ล้มผลงานของตัวเอง ฮานูซจัดการตั้งลิ้นของเครื่องจักรขึ้นทันทีโดนนั้นเองก็มีเสียงดังสนั่นและเครื่องจักรนาฬิกาก็หยุดลง ในนาทีเดียวกัน ฮานูซก็ล้มลงสิ้นใจ เขาสามารถแก้แค้นนายกเทศมนตรีได้สำเร็จ เพราะเป็นเวลาต่อมาอีกหลายปีกว่าจะหาช่างที่มีฝีมือมาทำให้นาฬิกาเดินได้อีกครั้งหนึ่ง

นาฬิกาที่หอคอยนี้เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวนิยมมาคอยชม ขณะที่มันตีบอกเวลาจะมีตุ๊กตา
รูปต่างๆ เคลื่อนไหวอย่างสวยงาม

.....

สะพานชาร์ลส์เป็นสะพานที่มีชื่อเสียงในเรื่องของความสวยงาม มีตำนานเล่าว่า พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 4 ได้ทรงบัญชาให้สร้างขึ้นโดยใช้หิน เพื่อให้สะพานมีความกว้างและแข็งแรงที่สุดเท่าที่เคยสร้างมาในอดีต โดยวิศวกรผู้สร้างสะพานได้ใช้ปูนขาวผสมกับเหล้าไวน์และไข่เพื่อให้ได้ปูนที่เหนียวทนทาน แต่ปรากฏว่าในปรากฏมีไข่ไม่เพียงพอ ดังนั้น พระเจ้าชาร์ลส์จึงมีรับสั่งให้ทุกเมืองในแคว้นโบฮีเมียช่วยกันจัดส่งไข่มาให้ หลังจากมีพระบัญชาไม่นาน เมืองต่างๆ ก็พากันส่งไข่บรรทุกเกวียนมาให้ ปรากฏว่าพวกชาวนาในเมืองเวลลาวีไม่เข้าใจความต้องการ จึงพากันต้มไข่ให้สุกเพื่อป้องกันไม่ให้ไข่แตกระหว่างทาง เมื่อไข่ต้มถูกส่งมาถึง พวกเวลลาวีจึงกลายเป็นตัวตลกของชาวเมือง และยังมีเรื่องเล่าว่า พวกชาวนาในอันโฮสท์ต้องการเอาใจพระราชามากถึงขนาดไม่เพียงแต่ส่งไข่มาเท่านั้น แต่ยังส่งนม เนย และนมข้นมาถวายด้วย

สองปากของสะพานแห่งนี้ประดับประดาด้วยรูปปั้นบุคคลสำคัญ ปั้นโดยปฏิมากรผู้มีชื่อเสียง สร้างเสร็จสมบูรณ์ในคริสต์ศตวรรษที่ 17 แต่เดิมสะพานที่เพิ่งถูกสร้างในช่วงศตวรรษที่ 14 นั้นจะมีเพียงทางเดินไม้ประดับอยู่เท่านั้น ทางเขื่อนนี้สร้างขึ้นโดยชาวเมืองเพื่อระลึกถึงนักบวชแห่งโบสถ์เซนต์วิตัสที่ถูกสังหารด้วยการถูกจับโยนลงแม่น้ำ และทางเขื่อนนี้จะเป็นที่สักการะสุดท้ายสำหรับนักโทษที่จะเดินข้ามสะพานไปสู่หลักประหาร

รูปปั้นที่สำคัญอยู่ตรงใจกลางสะพาน เป็นรูปปั้นของนักบุญจอห์น เนโปมุก มีเรื่องเล่าว่านักบุญจอห์น เป็นพระผู้ฟังคำสารภาพบาปของราชาซีโซเฟีย มเหสีของพระเจ้าเวนเซสลาสที่ 4 ปรากฏว่าพระราชินีใช้เวลาในห้องสารภาพบาปนานมากผิดปกติ ทำให้พระราชารู้ว่าพระนางทำผิดบาปอะไร และบังคับให้นักบุญจอห์นเล่าให้ฟัง แต่นักบุญจอห์นปฏิเสธ พระราชาจึงนำท่านไปทรมานและจับใส่ถุงโยนลงจากสะพานชาร์ลส์ บริเวณจุดที่นักบุญจอห์นตกลงไปในแม่น้ำนั้นเองปรากฏดาวทองห้าดวงขึ้น ทำให้ท่านได้รับสถาปนาเป็นนักบุญ แต่นักประวัติศาสตร์มีความเห็นว่านักบุญจอห์นถูกสังหารเนื่องจากเป็นสายลับของพระสันตะปาปาที่ถูกส่งให้มาคอยสืบข่าวในราชสำนักของพระเจ้าเวนเซสลาส จึงทำให้กษัตริย์ไม่พอพระทัยและสั่งประหารเสีย ทั้งนี้ มี

เรื่องเล่าเกี่ยวกับพระเจ้าเวนเซสลาสมากมายว่า เป็นกษัตริย์ที่มีอารมณ์ฉุนเฉียวง่าย และมักสั่ง
ประหารผู้คนด้วยความผิดเล็กน้อย

รูปปั้นของนักบุญจอห์นที่อยู่กึ่งกลางสะพานเป็นรูปนักบวชถือกางเขน มีรัศมีประดับด้วย
ดาวทองห้าดวงเป็นวงอยู่รอบศีรษะ และที่ฐานของรูปปั้นมีรูปสลักนูนต่ำแสดงเรื่องราวของท่าน ที่
แห่งนี้เองที่นักท่องเที่ยวจะมาดูบิล่าและอธิษฐานให้ได้เดินทางกลับมาเยือนกรุงปรากอีกครั้ง

ท่านผู้อ่านอ่านแล้วคงนึกอยากไปเยี่ยมชมความสวยงามของกรุงปราก นครหลวงแห่ง
สาธารณรัฐเช็กกันบ้างนะคะ อันที่จริงปรากยังมีตำนานเรื่องราวอีกหลายเรื่องที่น่าสนใจ
น่าสนใจ หากมีโอกาสจะเขียนมาเล่าให้ฟังอีกค่ะ....

วิหารเซนต์วิตุส

โบสถ์แม่พระ

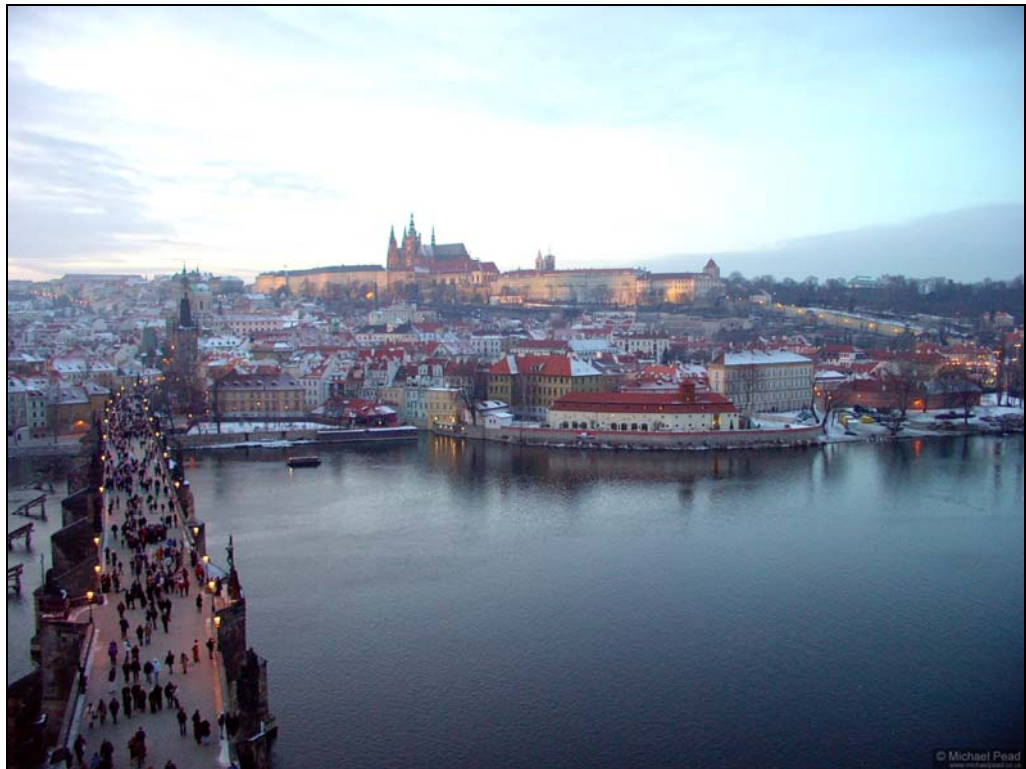
หอนาฬิกาดาราศาสตร์

ปราสาทสูงมองจากแม่น้ำ

คาซาบลังกา

สุภาศิริ อมาตยกุล

“คาซาบลังกา (Casablanca)” เมืองใหญ่อันดับหนึ่งของราชอาณาจักรโมร็อกโก (Kingdom of Morocco) ตั้งอยู่ริมมหาสมุทรแอตแลนติก ทางฝั่งตะวันตกของประเทศ ในขณะที่กรุงราบัต (Rabat) คือ นครหลวงของประเทศโมร็อกโก คาซาบลังกา คือเมืองหลวงทางด้านเศรษฐกิจของประเทศนั่นเอง สำหรับหลายคนอาจเคยได้ยินชื่อของ “คาซาบลังกา” จากภาพยนตร์ในชื่อเดียวกันนี้ (สร้างปีค.ศ.1942) แม้ว่าในความเป็นจริง ภาพยนตร์ดังกล่าวไม่ได้ใช้ฉากที่ถ่ายทำในคาซาบลังกาเลย แต่ทำให้เมืองนี้มีชื่อเสียงไปทั่วโลกได้เช่นกัน

ขอแนะนำประเทศโมร็อกโกก่อนว่า ตั้งอยู่ที่มุมตะวันตกเฉียงเหนือของทวีปแอฟริกา ทิศเหนือติดทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทิศตะวันตกติดมหาสมุทรแอตแลนติก ทิศใต้ติดประเทศมอริเตเนีย และทิศตะวันออกติดประเทศแอลจีเรีย จากที่ตั้งของประเทศนั้น โมร็อกโกมีชายฝั่งทะเลริมฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติกยาว 500 กิโลเมตร และอยู่ใกล้ชิดกับทวีปยุโรปมาก คือ ห่างจากประเทศสเปนที่ตรงช่องแคบยิบรอลตา (Straits of Gibraltar) เพียง 14 กิโลเมตร ชาวอาหรับเรียกโมร็อกโกว่า เอล มาห์กริบ อัล อักซา (El Mahgrib al Aqsa) แปลว่า ดินแดนทางทิศตะวันตกที่ไกลสุด (Land of the Farthest West) โมร็อกโกมีพื้นที่ 446,550 ตารางกิโลเมตร (ไม่รวมพื้นที่ที่ยังเป็นปัญหาทางซาฮาราตะวันตก) มีประชากรประมาณ 32.7 ล้านคน เป็นชาวอาหรับ ร้อยละ 99.1 ชาวยิวร้อยละ 0.2 และเชื้อชาติอื่นๆ ร้อยละ 0.7 ทั้งนี้ ประชากรร้อยละ 98.7 นับถือศาสนาอิสลาม (สุหนี่) ส่วนร้อยละ 1.1 นับถือศาสนาคริสต์ และร้อยละ 0.2 นับถือศาสนาจูดาย (ยิว) โมร็อกโกมีภาษาอาหรับเป็นภาษาราชการ และภาษาต่างประเทศที่ใช้กันทั่วไปคือ ภาษาฝรั่งเศส

โมร็อกโกมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ประมุขของคปัจจุบันคือ สมเด็จพระราชาธิบดีโมฮัมเหม็ดที่ 6 (King Mohammed VI) เป็นกษัตริย์องค์ที่ 18 แห่งราชวงศ์อลาวิต (Alaouite) ประเทศไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับโมร็อกโกเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2528 และจัดตั้งสถานเอกอัครราชทูตประจำประเทศโมร็อกโก เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2537 ต่อมา ในปี พ.ศ. 2543 รัฐบาลไทยได้แต่งตั้งนายยูเนส ลารากี (Mr.Youness Laraqui) เป็นกงสุลกิตติมศักดิ์ไทยประจำเมืองคาซาบลังกา นายลารากีเป็นนักธุรกิจที่มีชื่อเสียง ปัจจุบันยังเป็นวุฒิสมาชิกและได้รับแต่งตั้งจากกษัตริย์โมร็อกโกให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสำคัญๆ ของประเทศ ส่วนฝ่ายโมร็อกโกได้จัดตั้งสถานเอกอัครราชทูตประจำประเทศไทยเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2537 อีกทั้งได้แต่งตั้งกงสุลกิตติมศักดิ์ประจำกรุงเทพฯและภูเก็ตด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับโมร็อกโกเป็นไปอย่างราบรื่น แม้การค้าขายระหว่างกันยังมีไม่มากนัก แต่ก็มีศักยภาพที่จะพัฒนาขึ้นได้อีกมากในหลายๆ ด้าน สำหรับความสัมพันธ์ในระดับราชวงศ์นั้น เป็นไปอย่างใกล้ชิดและมีการเยือนระหว่างกันอยู่เสมอ ล่าสุดคือ ระหว่างวันที่ 12-13 มิถุนายน พ.ศ. 2549 เจ้าหญิงลาลา

ซัลมา (H.R.H. Princess Lalla Salma) พระชายาในสมเด็จพระราชาธิบดีโมฮัมหมัดที่ 6 ได้เสด็จพระราชดำเนินมาประเทศไทยเพื่อทรงร่วมงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ในฐานะผู้แทนพระองค์สมเด็จพระราชาธิบดีฯ ซึ่งเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงราบัต (นายอัครสิทธิ์ อมาตยกุล) ได้ตามเสด็จเจ้าหญิงลาลา ซัลมา เข้าร่วมในพิธีดังกล่าวด้วย ในระหว่างการเสด็จเยือนครั้งนี้ เจ้าหญิงลาลา ซัลมา ได้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีพระราชทานเลี้ยงพระกระยาหารกลางวันแด่เจ้าหญิงลาลา ซัลมาด้วย

ความกว้างใหญ่ของประเทศ ทำให้โมร็อกโกมีภูมิประเทศอันหลากหลายและมีสภาพภูมิอากาศที่แตกต่างกันไปตามพื้นที่ ทั้งที่ราบ ที่ราบสูง ทะเลทราย เทือกเขาสูงที่มีหิมะปกคลุมยอดเขา และชายฝั่งทะเลอันสมบูรณ์ โดยมีลมทะเลจากทางตะวันตก (เรียกว่า กอริบี่ – Gharbi) และลมทะเลทรายซาฮารา (Sahara desert) จากทางใต้ (เรียกว่า เซอร์กี้ – Chergui) ต่างพัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันพัดผ่านประเทศไปตามฤดูกาล โมร็อกโกมีประวัติศาสตร์และอารยธรรมที่เก่าแก่ ชนพื้นเมืองดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในดินแดนแห่งนี้มานานตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ได้แก่ ชนเผ่าเบอร์เบอะ (Berber tribe) โมร็อกโกมีเสน่ห์ความงามที่เป็นเอกลักษณ์ทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และสถาปัตยกรรม อีกทั้งยังมีสถานที่ที่น่าสนใจอยู่ทั่วประเทศ

ดิฉันได้รู้จักและมีโอกาสไปเยือนเมืองคาซาบลังกาหลายครั้งนับตั้งแต่ได้ติดตามเอกอัครราชทูต ณ กรุงราบัต (นายอัครสิทธิ์ อมาตยกุล) ไปรับหน้าที่ที่ประเทศโมร็อกโก เมื่อกลางเดือนเมษายนที่ผ่านมา (พ.ศ. 2549)

เอกอัครราชทูต (นายอัครสิทธิ์ อมาตยกุล) ถวายพระราชสาสน์
แด่สมเด็จพระราชาธิบดีโมฮัมหมัดที่ 6

นายลารากี้ กงสุลกิตติมศักดิ์ไทยประจำเมืองคาซาบลังกา และภริยา

คาซาบลังกาอยู่ใกล้ชายหาดที่ชื่อ อีน เดียบ (Ain Diab) ห่างจากกรุงราบัตไปทางตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณ 97 กิโลเมตร หรือราว 1 ชั่วโมงครึ่งทางรถยนต์ มีสนามบินระหว่างประเทศ สายการบินจากต่างประเทศส่วนใหญ่จะใช้สนามบินแห่งนี้ นอกจากนี้ คาซาบลังกายังเป็นเมืองท่าสำคัญอันดับหนึ่งของประเทศ ดิฉันเคยมีประสบการณ์ในการไปออกของที่ทำเรือคาซาบลังกาเมื่อเดือนมิถุนายน ซึ่งเราได้ส่งข้าวของเครื่องใช้ส่วนตัวจากประเทศเคนยา (เมื่อคราวโยกย้ายประเทศประจำการ) ใส่งูสินค้าส่งทางเรือจากท่าเรือที่เมืองมอมบาซา (Mombasa) ฝั่งตะวันออกของเคนยา ใช้เวลานานเกือบ 2 เดือนกว่าจะถึงคาซาบลังกา ในประเทศโมร็อกโก เพราะต้องมีการเปลี่ยนถ่ายเรือกันอีกหลายจุดที่ทำเรือในตะวันออกกลางและยุโรป ในการไปออกของดังกล่าว ดิฉันได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจากนายลารากี้ กงสุลกิตติมศักดิ์ของไทยและผู้เกี่ยวข้องที่ทำเรือทุกฝ่าย ดิฉันยังได้รับรู้และเห็นกับตาตนเองว่าท่าเรือคาซาบลังกานั้นกว้างใหญ่มาก มีระบบการทำงานที่ทันสมัย สมกับการเป็นเมืองท่าที่ใหญ่ที่สุดและเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางเรือของภูมิภาคแอฟริกาตอนเหนือและตะวันตก

ณ ที่ท่าเรือคาซาบลังกานี้มีเรือสินค้าเข้าออกมากกว่าที่ท่าเรือมาร์แซย์ (Marsailles) ของฝรั่งเศสเสียอีก มีประวัติกล่าวกันว่าเมื่อคราวที่ฝรั่งเศสมีอิทธิพลเหนือโมร็อกโกในปีค.ศ. 1907 และเมืองเฟส (Fes) ยังเป็นศูนย์กลางการค้าของโมร็อกโกอยู่ แต่ฝรั่งเศสได้เลือกคาซาบลังกา ซึ่งขณะนั้นมีประชากรอาศัยอยู่เพียง

2 หมื่นคน ให้เป็นท่าเรือในอาณานิคมใหม่ของฝรั่งเศสแห่งนี้ โดยสร้างเลียนแบบเมืองท่ามาร์แซย์นั่นเอง ปัจจุบันคาซابلังกามีประชากรราว 3.5 ล้านคน นับเป็นเมืองใหญ่อันดับ 4 ของทวีปแอฟริกาทั้งหมด และในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 คาซابلังกายังเป็นสถานที่สำหรับการประชุมของฝ่ายพันธมิตรด้วย

ประวัติศาสตร์ของคาซابلังกาย้อนหลังไปได้กว่า 1 หมื่นปี แต่เดิมนั้น บริเวณนี้มีชื่อที่ว่า อันฟา (Anfa) มาจากคำว่า อันฟ์ (Anf) ซึ่งในภาษาอาหรับแปลว่า จมูก เป็นการเปรียบเทียบลักษณะที่ตั้งที่ยื่นออกไปในทะเลเหมือนจมูกของมนุษย์ ต่อมาได้รับชื่อว่า ดาร์ อัล ไบโดอ์ (Dar Al Beida) แปลว่า บ้านสีขาว (white house) และในที่สุด ได้รับการขนานนามว่า คาซابلังกา “Casablanca” อันเป็นชื่อที่เรียกโดยชาวสเปนที่เข้ามาอาศัยอยู่ ณ ที่แห่งนี้เมื่อศตวรรษที่ 15 และเป็นชื่อที่รู้จักกันทั่วโลกในปัจจุบัน

หลักฐานทางโบราณคดีระบุว่าในยุคก่อนประวัติศาสตร์มีมนุษย์กลุ่มแรกอาศัยอยู่บริเวณนี้ตามถ้ำและไต้ร่มไม้ รู้จักประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ขั้นพื้นฐาน รวมถึงขวานหิน ก้อนหิน และหินสีกัด นักโบราณคดีค้นพบภาพเขียนฝาผนังในถ้ำบนเทือกเขาแอตลาส (Atlas Mountains) และพบซากฟอสซิลต่างๆ เช่น งาช้าง ซี่ฟันแรด กระดูกขากรรไกรฮิปโปโปแตมัส กะโหลกลิง และโครงกระดูกมนุษย์ โดยพบในแต่ละเขตที่มีอายุแตกต่างกัน เช่น เขตอัล ลอห์กัลัม (Ahl Loughlam) อายุ 2 ล้านปี เขตเอาฮลาด ฮามิดะห์ (Oulad Hmida) อายุกว่า 4 แสนปี เขตโทมัส (Thomas) อายุ 7 แสนปี และเขตซิดี อับดุลราห์มัน (Sidi Abderrahman) อายุ 5 แสนปี ทั้งนี้ ในบริเวณคาบสมุทรซิดี อับดุลราห์มัน ยังมีการค้นพบถ้ำต่างๆ ที่ต่อมาได้รับการตั้งชื่อตามซากฟอสซิลของสัตว์ที่ถูกล่า เช่น หมู แรด ช้าง ม้า เป็นต้น ถ้ำที่ใหญ่ที่สุดคือ ถ้ำแอตแลนโทรปัส (Atlantropus grotto) ซึ่งพบชิ้นส่วนขากรรไกรของบรรพบุรุษมนุษย์ยุคโฮโม ซาเปียน (Homo sapiens) ที่นักโบราณคดีให้ชื่อว่า “มนุษย์ซิดี อับดุลราห์มัน” ปัจจุบันชิ้นส่วนดังกล่าวถูกจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์โบราณคดีของกรุงราบัต

การเคลื่อนไหวทางธรณีวิทยาที่เกิดขึ้นในบริเวณนี้อย่างรุนแรงและต่อเนื่อง ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะภูมิประเทศ ตลอดจนความเป็นอยู่ของมนุษย์ พืช และสัตว์ทั้งหลาย มนุษย์ได้เริ่มรู้จักประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือเครื่องใช้ใหม่ๆ และทำติดต่อกับชนกลุ่มต่างๆ ที่เดินทางทางทะเลเข้ามาค้าขาย โดยเฉพาะกับชาวฟินิเซียน (Phoenicians) ชาวคาร์เทจ (Carthaginians) และชาวโรมัน (Romans)

ชนกลุ่มฟินิเซียนเป็นพวกแรกที่ใช้ประโยชน์จากชายฝั่งทะเลที่เต็มไปด้วยปลาและดินที่อุดมสมบูรณ์รอบๆ เนินเขาอันฟา อีกทั้งให้มีการจัดตั้งจุดตรวจบนชายฝั่งสำหรับนักเดินทาง จากจุดนั้นพวกเขาได้เดินทางต่อลงทางใต้ไปถึงเมืองอัสซิวีระอ์ (Essaouira) เพื่อซื้ออัญมณี อาหารการกิน และสัตว์เลี้ยง นำไปขายต่อที่เมืองหลักๆ บนฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนต่อไป

ส่วนชาวคาร์เทจได้เริ่มเดินเรือเข้ามาทางฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติกตั้งแต่ 600 ปีก่อนคริสตกาล นำโดย ฮันโน (Hanno) นักเดินเรือจากอาณาจักรคาร์เทจ เพื่อแสวงหาทองและสินค้าในบริเวณนี้ แต่หลังจากนั้นไม่มีหลักฐานการติดต่อค้าขายเพิ่มเติมระหว่างกัน

สำหรับพวกโรมันได้เดินทางมาถึงชายฝั่งอันฟาเมื่อ 400 ปีก่อนคริสตกาล เห็นได้จากเหรียญเงินโรมัน

69 อันที่ปัจจุบันถูกเก็บไว้ในธนาคารแห่งชาติโมร็อกโก เหรียญเงินเหล่านี้ถูกค้นพบเมื่อปีค.ศ. 1955 จากเรืออัปปางของชาวโรมันที่ล่มลงใกล้ๆ ชายฝั่งเมืองท่าคาซาบลังกาในปัจจุบัน นอกจากนี้มีประวัติระบุว่า ลูกชายของกษัตริย์แห่งชนเผ่าเบอร์เบอะ จูบา ที่ 1 (Juba I) มีชื่อว่าจูบา ที่ 2 (Juba II) ผู้กลายเป็นเด็กกำพร้าตั้งแต่อายุ 5 ขวบ ได้ถูกนำไปเลี้ยงที่กรุงโรมโดยออกเตเวียส (Octavius) ซึ่งต่อมาก็คือ ออกัสตัส (Augustus) เมื่อโตขึ้น จูบา ที่ 2 ได้แต่งงานกับลูกสาวของพระนางคลีโอพัตราที่เกิดกับมาร์ค แอนโทนี นั่นเอง เขาได้เป็นกษัตริย์ดูแล 2 เมืองที่เป็นเขตปกครองของอาณาจักรโรมันคือ ซีซาร์เรีย (Caesarea) ทางตอนกลางของแอฟริกาเหนือ และที่โวลูบิลิส (Volubilis) ในโมร็อกโก

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 8 กองทัพของชาวอาหรับ นำโดย อับบา อิบนู นาฟีย์ (Aqba Ibn Nafii) ได้เดินทางจากตะวันออกเข้ามายึดครองโมร็อกโกและทำให้ชาวพื้นเมืองหันมานับถือศาสนาอิสลาม ยกเว้นชนกลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณอันฟา เบิร์กวาตา (Berghwata) และที่ราบใกล้เคียง ที่สามารถยืนหยัดต่อสู้การยึดครองจากพวกโอมัยยะด (Omeiyads) และอีดริสซิด (Idrissids) ได้จนถึงปีค.ศ. 1068 ซึ่งภายใต้การปกครองของสุลต่านราชวงศ์อัลโมราวิด (Almoravid) นี้เองที่ชุมชนในเขตอันฟายอมรับการนับถือศาสนาอิสลามอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการถูกยึดครองถึงสองครั้ง

ต่อมาในศตวรรษที่ 14 ภายใต้การปกครองของราชวงศ์เมอร์นินิดส์ (Merinids) ได้มีพ่อค้ามาจากมาจอร์กา (Majorca) เจอนัว (Genoa) และโปรตุเกส (Portugal) เดินทางมาสู่ท่าเรือที่อันฟาเพื่อแสวงหาสินค้าประเภทขนสัตว์ หนัง ชำรสาลี และปะศุสต์ร์ อันเป็นสิ่งที่หาได้อย่างอุดมสมบูรณ์ในเขตนี้ แต่ในช่วงเดียวกันนี้ ก็มีโจรสลัดมากมายที่บุกเข้าปล้นทรัพย์สินชาวบ้านและหลบหนีอยู่ตามถ้ำต่างๆ อีกทั้งคอยหลอกลวงผู้คนเพื่อหากินอยู่แถวนั้น จากปัญหาโจรสลัดดังกล่าว ทำให้ชาวโปรตุเกสซึ่งจับชนพื้นเมืองไปค้าขายเป็นทาสด้วยเช่นกันได้พยายามหามาตรการเพื่อลงโทษอย่างเด็ดขาด ในปีค.ศ. 1469 โปรตุเกสส่งกองกำลังมาทางเรือจำนวน 50 ลำ พร้อมคนอีก 1 หมื่นคน เข้าบุก เผา และทำลายเมืองบริเวณนั้นโดยสิ้นเชิง จับไล่ผู้อยู่อาศัยออกทั้งหมด ผู้ถูกจับไล่เหล่านี้ได้ไปหลบหนีอยู่ในบริเวณที่ปัจจุบันเรียกว่า ซาเล (Sale) และราบัต (Rabat) นั่นเอง

จากเหตุการณ์นั้นทำให้บริเวณอันฟาตกอยู่ในสภาพเมืองร้างจนเกือบ 3 ศตวรรษ ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ ยกเว้นการเป็นที่หลบซ่อนและบ่อนปรนการของพวกโจรสลัดที่ยังจับผู้คนไปขายเป็นทาสต่อที่เมืองมารราเกช (Marrakech) ไม่มีหลักฐานอะไรมากนักที่หลงเหลืออยู่ในช่วงเวลานี้ ยกเว้นสุสานของซีดี อัลลัล อัล กอยรอวานี (Sidi Allal Al Kairouani) ซึ่งยังคงมีซากให้เห็นอยู่ในเขตเมืองเก่า เชื่อกันว่าบุคคลผู้นี้คือ นักบุญ (Saint) แห่งเมืองอันฟา ตำนานกล่าวว่าหลังจากที่ซีดี อัลลัล ได้เดินทางออกมาจากกอยรอวาน (Kairouan) เมื่อปีค.ศ. 1350 เรือของเขาได้ล่มลงที่ริมฝั่งอันฟา มีชาวประมงช่วยเหลือขึ้นมาได้ ในเวลาต่อมาลูกสาวของซีดี อัลลัล ได้เดินทางตามมาทีหลัง แต่เรือเกิดอัปปางลงอีกไม่ห่างจากชายฝั่งเท่าไร ชาวบ้านได้ฝังศพซีดี อัลลัล และลูกสาวของเขาที่สุสานตรงชายฝั่ง หันหน้าออกสู่ทะเล อันอาจเป็นที่มาของชื่อดาร์ อัล ไบดอห์ ที่แปลว่า บ้านสีขาว ซึ่งชาวบ้านหมายถึงสีผิวขาวของลูกสาวซีดี อัลลัล อย่างไรก็ตาม มีอีกตำนานหนึ่งกล่าวว่า ชื่อ ดาร์ อัล ไบดอห์ อาจมาจากสิ่งก่อสร้างสีขาวที่ทำไว้เพื่อเป็นเครื่องหมายที่ชายฝั่งสำหรับการเดินเรือ

เมื่อชาวสเปนเข้าไปทำการค้าขายกับเมืองนี้ ได้แปลความหมายของ “คาร์ อัล ไบโดอ์” เป็นคำว่า “คาซา (Casa)” แปลว่า บ้าน และ “บลังกา (Blanca)” แปลว่า สีขาว ชื่อเมืองนี้จึงเรียกติดกันมาว่า คาซาบลังกา นั่นเอง

ในปีค.ศ. 1755 เมืองคาซาบลังกาได้ถูกทำลายอีกครั้งหนึ่งอันเนื่องมาจากแผ่นดินไหวอย่างรุนแรง ต่อมาเมื่อโปรตุเกสถอนตัวออก สุลต่านซิดี โมฮัมเหม็ด บิน อับดุลลาห์ (Sultan Sidi Mohamed Ben Abdellah) เข้าปกครองแทนและสร้างเมืองคาซาบลังกาขึ้นใหม่ ได้ทรงตั้งสร้างกำแพงเมือง ที่อาบน้ำสาธารณะ (เรียกว่า ฮัมมาม – hammam) โรงเรียนสอนศาสนา (Madrasa) สุเหร่าจาเมะ อัล กาบิรร์ (Jamaa Al Kabir) และป้อมปราการที่เรียกว่า สกาลา (Scala – ปัจจุบันกลายเป็นร้านอาหารฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียงของคาซาบลังกา) นอกจากนี้ยังมีสุเหร่าจาเมะ ชะลูล์ (Jamaa Chleuh) ที่สร้างในสมัยเดียวกันนี้ และมีป้อมที่สร้างขึ้นโดยทหารผู้สืบเชื้อสายจาก “กองทัพดำ (Black Army) ของสุลต่านมูไลย์ อิซมาอิล (Sultan Moulay Ismail)” ซึ่งเป็นกองทัพชาวแอฟริกันผิวดำที่สุลต่านมูไลย์ อิซมาอิล จัดตั้งขึ้นเป็นกำลังหลักในการขยายและสร้างความเป็นปึกแผ่นของอาณาจักร เนื่องจากไม่มีความผูกพันกับชนเผ่าพื้นเมืองอื่นๆ ในโมร็อกโก

ในปีค.ศ. 1794 ภายใต้การปกครองของสุลต่านมูไลย์ ยาซิด (Moulay Lyazid) และมูไลย์ สุลไลมาน (Moulay Slimane) บ้านเมืองอยู่ในภาวะที่วุ่นวายและไม่สงบ ชนเผ่าชาเวียะธ์ (Chaouia tribes) ได้บุกรุกเข้าเมือง ทำลายท่าเรือเสียหายจนต้องถูกปิดไปหลายสิบปี จนกระทั่งต่อมาในปีค.ศ. 1836 ท่าเรือที่คาซาบลังกาได้ถูกเปิดขึ้นใช้ใหม่สำหรับการค้าทางทะเลและเป็นด่านศุลกากรด้วย นอกจากนี้ จากความต้องการของยุโรปที่มีต่อสินค้าเกษตรจากแอฟริกาตอนเหนือ ทำให้มีการเปิดการเดินทางอย่างเป็นประจำระหว่างเมืองท่าที่มาร์เซย์ย์ ในฝรั่งเศสกับเมืองท่าคาซาบลังกาในโมร็อกโกตั้งแต่ปีค.ศ. 1862

ในคาซาบลังกามีเขตที่เรียกว่า เมดินา (Medina) คำว่า “เมดินา” แปลว่า “เมือง” มีกำแพงล้อมรอบ สูงราว 10 เมตร ต่อมาเมื่อมีการสร้างเมืองใหม่ที่อยู่อาศัยรอบนอกกำแพงเมือง เมดินาจึงได้รับเรียกกันว่าเป็นเขตเมืองเก่า ซึ่งภายในเขตนี้มีถนนและทางเดินที่แคบ เล็ก และวนไปมา บางจุดเป็นทางตัน และบางจุดก็เชื่อมต่อเนื่องกับทางเดินเล็กเส้นอื่นๆ ต่อไป เป็นเขตที่อยู่อาศัยของชุมชนที่ค่อนข้างแน่นขนัด มีร้านรวงเล็กๆ เหมือนห้องแถวขายเรียงกันไป และมีตลาดขายอาหาร ผักผลไม้ ผู้คนยังเอาของไปวางขายที่ริมถนน ในขณะที่เดียวกันก็มีชาวบ้านจูงลาขนของผ่านไปมาอยู่ตลอดเวลา นับเป็นสัตว์พาหนะที่สามารถพาจูงเดินได้ในทางเดินสายแคบๆ เหล่านั้น

แต่เดิมนั้นภายในเขตเมืองเก่ามีกำแพงที่ล้อมรอบอยู่ที่ถูกสร้างไว้เพื่อป้องกันขโมยและผู้บุกรุก มีทางเข้าออกหลักอยู่ 3 ประตูคือ บาบ อัล มัลสรอห์ (Bab Al Marsa) หันหน้าออกสู่ท่าเรือ, บาบ อัล กาบิรร์ (Bab Al Kebir) หรือ บาบ ชุก (Bab Suk) นำไปสู่จัตุรัสสหประชาชาติ (United Nations Square), และ บาบ มาร์ราเกช (Bab Marrakech) อันเป็นทางเข้าของผู้เดินทางมาจากทิศทางใต้เพื่อเข้าสู่เมือง คำว่า บาบ (Bab) ภาษาอาหรับแปลว่า ประตู นอกเหนือจากประตูหลักทั้งสามนี้แล้ว ยังมีประตูเล็กอื่นๆ ที่สร้างขึ้นตามกำแพงนี้

ด้วย ในปีค.ศ. 1892 สุลต่านมูไลย์ ฮัสซัน (Sultan Moulay Hassan) ทรงสั่งขยายกำแพงเมืองให้ยาวขึ้น และ ส่วนที่ขยายออกไปนี้ได้ชื่อว่า ซูลร์ จาดิด (Sour Jdid)

ภายในเขตเมดินา มีอนุสรณ์สถานเก่าแก่ที่ยังหลงเหลืออยู่หลายแห่ง เช่น สุเหร่าจาเมะ อัล กาบิรร์ (Jamaa Al Kebir) และที่ทำการรัฐบาล (ดาร์ อัล มัคซัน - Dar Al Makhzen) อันเป็นที่ที่เจ้าผู้ครองนคร (Pasha) เคยอาศัยอยู่และใช้เป็นี่ทำงาน ที่ทำการดังกล่าวถูกสร้างขึ้นใหม่เมื่อปีค.ศ. 1952 ในช่วงหลาย ศตวรรษที่ผ่านมาผู้คนที่อาศัยอยู่ในเมดินาหรือเขตเมืองเก่ามีจำนวนเพียงไม่กี่พันคน แต่เมื่อถึงต้นศตวรรษที่ 20 ประชาชนขยายจำนวนมากขึ้น ประกอบกับมีพ่อค้าและแรงงานชาวต่างชาติเข้ามาอาศัยอยู่เพิ่มขึ้นอัน เนื่องมาจากการเริ่มต้นของยุคอุตสาหกรรม แม้แต่ชนเผ่าต่างๆ ก็ได้โยกย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ ซึ่งรวมถึงเผ่าชา เวียะห์ (Chaouia) เผ่าดุกกาละห์ (Doukkala) และเผ่าดราอะ (Draoua) นอกจากนี้ยังมีพ่อค้าต่างเมืองเข้ามา อยู่อีกหลายครอบครัว ทั้งจากราบัต (Rabat) เฟส (Fes) เม็กเนส (Meknes) และมาร์ราเกช (Marrakech) เมื่อ ถึงช่วงกลางศตวรรษที่ 20 จำนวนประชากรได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก มีผลให้เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของชุมชนมี ความซับซ้อนขึ้นอย่างเลี่ยงไม่ได้

การเพิ่มของจำนวนประชากร ทำให้ต้องมีการขยายเมืองไปสู่เขตใหม่และจัดสรรที่ดินกันใหม่ มีการสร้าง เขตเมดินาใหม่เพื่อรองรับธุรกิจการค้าที่ขยายตัวขึ้น รวมทั้งสร้างที่อยู่อาศัย และที่ทำการของฝ่ายบริหารเพิ่มขึ้น เมดินาเขตใหม่ได้ขยายตัวไปทางด้านใต้ของเมือง ปัจจุบันเป็นย่านที่มีชื่อเสียงที่สุดของคาซาลังกา มีร้าน คำขายงานหัตถกรรมพื้นเมืองของโมร็อกโกหลายชนิด ในช่วงทศวรรษ 1930s ได้มีการวางแผนเมืองเพื่อการ เติบโตอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการจัดสรรที่ดิน การสร้างศูนย์กลางธุรกิจและเขตอุตสาหกรรมของเมือง การซื้อ ขายบ้านและที่ดินเติบโตขึ้นมาก คาซาลังกาได้รุดหน้าเป็นเมืองสมัยใหม่ขึ้นอย่างรวดเร็ว ชาวฝรั่งเศสและชน พื้นเมืองที่มีรายได้สูงมีความเป็นอยู่อย่างทันสมัยและหรูหรา มีการสร้างบ้านราคาถูกให้กับชนชั้นกลางและผู้ใช้ แรงงาน นอกจากนี้มีการวางแผนและปรับปรุงเขตต่างๆ ของคาซาลังกาอย่างเป็นระบบระเบียบ บ้านเมือง ตกแต่งด้วยสถาปัตยกรรมและศิลปะคลาสสิกสมัยใหม่ (neo-classicism) ผสมผสานกับศิลปะแบบ Art Nouveau และ Art Deco ในขณะเดียวกันก็ได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปะของมุสลิมผสมกับศิลปะพื้นเมืองของ โมร็อกโก ที่เรียกว่า ศิลปะแบบมัวร์ (Moorish Art) อาทิ ใช้หลังคาโดมกลม (Mihrab dome) ตกแต่งอาคารด้วย โคร่งหรือซุ้มประตูและหน้าต่างโค้ง ทั้งโค้งแบบครึ่งวงกลม โค้งแหลม โค้งรูปปลายดาบ โค้งยอดแหลม โค้งรูป เกือกม้า เป็นต้น อีกทั้งมีการแกะสลักหิน ไม้ และใช้ปูนปั้นตามตัวอาคาร รวมทั้งการใช้แผ่นกระเบื้องเล็กๆ (mosaics) ประดับประดาเป็นลวดลายดอกไม้ เส้นเรขาคณิตและตัวอักษรจากคัมภีร์อัลกุรอาน

หลังจากที่โมร็อกโกได้รับเอกราชเมื่อปีค.ศ. 1956 ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในสังคมของโมร็อกโก อาทิ การปรับวิถีชีวิตใหม่ของคน การปรับเปลี่ยนผังเมืองและการตกแต่งบ้านเรือน โดยเฉพาะใน คาซาลังกานั้น วิถีชีวิตของผู้คนและบ้านเมืองทันสมัยขึ้นอีกมาก นักธุรกิจและอุตสาหกรรมมีโอกาสขยาย กิจการของตนอย่างกว้างขวาง มีศูนย์การค้าและย่านธุรกิจเกิดขึ้นหลายแห่ง ความเปลี่ยนแปลงและการเติบโต ของเมืองยังคงมีอยู่แม้จนทุกวันนี้

คาซาชบลังกามีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำคัญอยู่หลายแห่ง โดยเฉพาะสุเหร่าเก่าแก่ที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตเมืองเก่า อันได้แก่ สุเหร่าจาเมะ อัล กาบิรร์ ที่สร้างในสมัยศตวรรษที่ 18 โดยสุลต่าน ซิดี โมฮัมเหม็ด บิน อับดุลลาห์ ในช่วงศตวรรษที่ 20 ได้มีการสร้างสุเหร่าขึ้นใหม่อีกมาก ที่มีชื่อเสียงคือ สุเหร่ากษัตริย์อับดุลลาซิด บิน ซาอูด (King Abdelaziz Ibn Saoud Mosque) สร้างเมื่อปีค.ศ.1985 ตั้งหันหน้าสู่มหาสมุทรแอตแลนติก มีสถาปัตยกรรมพื้นเมืองและศิลปะแบบมัวร์ ภายในสุเหร่าแห่งนี้ยังมีมูลินีและห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าวิจัยทางด้านสังคมและมนุษยศาสตร์ โดยมีหนังสือและงานเขียนรวมมากกว่า 5 แสนเล่ม

ปัจจุบันสุเหร่าที่ใหญ่และมีชื่อเสียงที่สุดในคาซาชบลังกาและใหญ่เป็นอันดับสองของโลกรองจากสุเหร่าที่เมืองเมกกะ (Mecca) คือ สุเหร่าแห่งกษัตริย์ฮัสซันที่ 2 (The Hassan II Mosque) อยู่ทางด้านใต้ของเมือง เริ่มสร้างเมื่อปีค.ศ. 1988 และเสร็จในปีค.ศ. 1993 สถาปนิกผู้ออกแบบเป็นชาวฝรั่งเศส ชื่อ นายมิเชล แปงโซ (Michel Pinseau)

ประวัติการก่อสร้างสุเหร่าแห่งนี้คือ เมื่อกษัตริย์โมฮัมเหม็ดที่ 5 เสด็จสวรรคตในปีค.ศ. 1961 พระราชโอรสคือ ฮัสซันที่ 2 ได้พิจารณาที่จะก่อสร้างสุสานสำหรับพระราชบิดาขึ้นที่คาซาชบลังกาอันเป็นเมืองที่กษัตริย์โมฮัมเหม็ดที่ 5 เสด็จสวรรคต แต่เมื่อฮัสซันที่ 2 เสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์ทรงเปลี่ยนพระทัยให้มีการก่อสร้างสุสานสำหรับพระราชบิดาขึ้นในนครหลวงที่กรุงราบัตแทนเพื่อพระองค์จะได้อยู่ใกล้ชิดกับสุสานของพระราชบิดามากขึ้น และยังเป็นเปิดโอกาสให้ประมุขของประเทศต่างๆ ที่ไปเยือนโมร็อกโกได้ไปเยี่ยมคารวะสุสานแห่งกษัตริย์โมฮัมเหม็ดที่ 5 ได้ด้วย อย่างไรก็ตาม กษัตริย์ฮัสซันที่ 2 ได้ทรงสั่งให้มีการสร้างสุเหร่าขึ้นที่เมืองคาซาชบลังกาเป็นการทดแทน ในวันที่ 8 กรกฎาคม ค.ศ. 1988 พระองค์ทรงประกาศจัดตั้งกองทุนสาธารณะเพื่อการสร้างสุเหร่าดังกล่าว มีชาวโมร็อกโกประมาณ 13 ล้านคนและต่างชาติอีก 4 หมื่นคนได้ร่วมบริจาคเงินเพื่อช่วยก่อสร้างสุเหร่าแห่งนี้

สุเหร่าแห่งกษัตริย์ฮัสซันที่ 2 หันหน้าสู่เมืองเมกกะ และตั้งอยู่ตรงจุดทิศตะวันตกเฉียงเหนือที่ชาวมุสลิมเรียกว่า “ดาร์ อัล อิสลาม (Dar Al Islam)” แปลว่า ดินแดนแห่งอิสลาม (Land of Islam) เป็นจุดเชื่อมของอารยธรรมอันหลากหลายที่อยู่ล้อมรอบโมร็อกโก อันได้แก่ แอฟริกา ยุโรป เมดิเตอร์เรเนียน และอาหรับ เป็นสัญลักษณ์ของการนำวัฒนธรรมแห่งอิสลามไปสู่การเปิดกว้างและความเข้าใจที่มีต่อวัฒนธรรมอื่นๆ ที่อยู่โดยรอบ คาซาชบลังกาจึงกลายเป็นเมืองที่มีความโดดเด่นทั้งด้านศาสนาและวัฒนธรรมด้วย การก่อสร้างสุเหร่าใช้เวลา 6 ปีจึงแล้วเสร็จ ทั้งนี้ กษัตริย์ฮัสซันที่ 2 ได้ทรงควบคุมดูแลและให้คำแนะนำในระหว่างการก่อสร้างอย่างใกล้ชิด ในวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 1993 ได้มีพระราชพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ สุเหร่าแห่งกษัตริย์ฮัสซันที่ 2 ถือเป็นความภาคภูมิใจของชาวโมร็อกโกอย่างแท้จริง

รูปทรงของสุเหร่าแห่งกษัตริย์ฮัสซันที่ 2 เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 200 เมตร กว้าง 100 เมตร มีหอสูง (minaret) ที่สูงที่สุดในโลก คือสูง 200 เมตร หอดังกล่าวอยู่ทางด้านใต้ของสุเหร่า เป็นองค์ประกอบหลักของสุเหร่าที่ไว้ใช้ประกาศเรียกผู้มาทำละหมาด มีรูปทรงสี่เหลี่ยม สร้างบนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ด้วยความยาว 25 เมตรทั้งสี่ด้าน สร้างด้วยหินอ่อนประดับด้วยกระเบื้องเล็ก (mosaics) สีเขียว รวมแล้วหนักกว่า 4 ตัน

พื้นที่ของสุเหร่าแห่งกษัตริย์ฮัสซันที่ 2 มีอาณาบริเวณกว้างถึง 968,774 ตารางฟุต โดย 2 ใน 3 ของพื้นที่นั้นสร้างบนพื้นดินที่ถมลงไปในมหาสมุทรแอตแลนติก มีฐานรองรับได้มหาสมุทรที่สูงถึง 10 เมตร โครงสร้างของสุเหร่าทนทานต่อลม คลื่นทะเล และแม้แต่การเคลื่อนไหวของแผ่นดิน การก่อสร้างใช้แรงงานที่เป็นชาวโมร็อกโกทั้งหมด 35,000 คน ในจำนวนนี้เป็นช่างฝีมือ 1 หมื่นคน และที่เหลือเป็นแรงงานก่อสร้าง ทำงานเป็นผลัดทั้งกลางวันและกลางคืน การก่อสร้างใช้วัสดุที่หาได้ภายในประเทศโมร็อกโกทั้งหมด ยกเว้นโคมไฟและไฟซอกที่ใช้ประดับภายในสุเหร่าเท่านั้นที่นำเข้ามาจากประเทศอิตาลี

สุเหร่าแห่งกษัตริย์ฮัสซันที่ 2

การตกแต่งทั้งภายในและภายนอกสุเหร่าแห่งกษัตริย์ฮัสซันที่ 2 สวยงาม โดดเด่น เป็นไปตามเอกลักษณ์ของศิลปะมุสลิมที่ผสมผสานงานศิลปะพื้นเมืองของโมร็อกโกได้อย่างกลมกลืน ใช้สีขาวและเขียวอันเป็นสัญลักษณ์ของศาสนาอิสลาม มีความอัจฉริยะในการใช้เทคโนโลยีและวิศวกรรมที่ทันสมัย อาคารทั้งหลังใช้หินอ่อน แผ่นกระเบื้อง (zellij-tilework) ประดับประดาด้วยศิลปะแบบมั้วร์ ประตูดุรอบสุเหร่าสร้างด้วย titanium และ brass สลักเสลางดงาม ภายในสุเหร่ามีบริเวณกว้างใหญ่ แบ่งเป็นหลายส่วน มีห้องโถงกลางยาว และส่วนที่แยกไว้เป็นมิฮรอบหรือสถานที่อิมามนำพิธีละหมาด หลังคาโดมเป็นไม้ซีด้าแกะสลักอย่างละเอียดบรรจง มีเสาดันใหญ่ๆ อยู่รายล้อมรอบห้อง สกัดจากหินอ่อน หินแกรนิต และหิน onyx ทำให้มีสีสันธรรมชาติที่แตกต่างกันออกไป ตามเสาแต่ละต้น มีลำโพงติดอยู่โดยรอบรวม 360 อัน

ในส่วนที่เป็นห้องโถงทำพิธีละหมาด (Prayer Hall) มีหลังคาที่หนักถึง 1,100 ตัน สร้างด้วยโลหะ

ชนิดเบาและตกแต่งด้วยไม้ซีด้า (Cedar wood) จากเทือกเขาแอตลาส (Atlas Mountain) ของโมร็อกโก หลังคา ยาว 3,400 ตารางเมตร แบ่งเป็น 2 ตอน สามารถเลื่อนเปิดออกจากกันได้ภายในเวลาที่น้อยกว่า 5 นาที เมื่อ หลังคาเปิดออก ทำให้กลายเป็นห้องโถงที่เปิดโล่งเห็นท้องฟ้า แต่หากเกิดมีลมแรงเร็วเกิน 85 กิโลเมตรต่อ ชั่วโมง จะมีกลไกอัตโนมัติที่ทำให้หลังคาปิดเข้าหากันได้ทันที ห้องโถงทำพิธีละหมาดจุคนได้ถึง 2 หมื่น 5 พัน คน โดยแยกบริเวณสำหรับผู้ทำละหมาดที่เป็นชายและหญิง ซึ่งผู้หญิงจะถูกจัดไว้อยู่ที่ห้องยกพื้น แยกเป็น 2 ด้านของห้องโถง จุได้ถึง 5 พันคน ส่วนบริเวณภายนอกสุเหร่านั้น ผู้ทำละหมาดสามารถอยู่ได้ถึง 8 หมื่นคน

ชั้นล่างของสุเหร่าแห่งกษัตริย์ฮัสซันที่ 2 คือบริเวณที่จัดเป็นห้องเพื่อชะล้างทำความสะอาดก่อนทำ ละหมาด (purification halls) กว้าง 18,800 ตารางเมตร ตั้งอยู่ตรงใต้ห้องโถงทำพิธีละหมาด แบ่งเป็น 2 ส่วน คือห้องหนึ่งสำหรับผู้ชายและอีกห้องหนึ่งสำหรับผู้หญิง ห้องทั้งสองส่วนมีน้ำพุที่มีน้ำไหลตลอดเวลารวม 41 อัน ในจำนวนนี้มี 4 อันใหญ่ที่สามารถจัดให้คนใช้ได้ถึง 1,400 คนพร้อมๆ กัน มีเสาดันใหญ่ๆ อยู่ภายใน ห้องนี้ ส่วนบนของแต่ละต้นถูกขบไว้ด้วยส่วนผสมพิเศษที่ช่วยป้องกันความชื้นและรักษาอุณหภูมิของห้อง นั่น คือ ส่วนผสมของมะนาว ทราบผสมโคลน ไข่แดง และสบู่ดำ (สกัดจากผล Olive) ส่วนล่างของเสาดันด้วย สีแดง เหลือง และน้ำเงิน

ภายในห้องชั้นล่างยังมีห้องอาบน้ำสาธารณะ เรียกภาษาอาหรับว่า ฮัมมาม (hammam) มีอยู่ 3 ห้อง เนื้อที่รวม 6 พันตารางเมตร น้ำมีอุณหภูมิไม่เกิน 45 องศาเซลเซียส และพื้นถูกควบคุมอุณหภูมิให้อุ่นด้วยระบบ การหมุนเวียนพิเศษ

ผนังด้านนอกของสุเหร่าแห่งกษัตริย์ฮัสซันที่ 2 สร้างด้วยหินอ่อน มีซุ้มประตูที่แกะสลักอย่างประณีต บรรจงราวกับผ้าลูกไม้ที่ถักทออย่างละเอียด นอกจากนี้มีน้ำพุอยู่รายรอบ ตกแต่งด้วยกระเบื้องสีเป็นลวดลาย ดอกไม้และทรงเลขาคณิตอยู่ภายใต้ซุ้มโค้ง ที่บริเวณใกล้สุเหร่ามีหอสมุดใหญ่และพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ โดยเฉพาะหอสมุดนั้นเป็นที่สะสมของงานเขียนและเอกสารเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อิสลามเป็นจำนวนมาก อีกทั้งมีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหอสมุดใหญ่ๆ ของโลกด้วยซึ่งรวมถึงหอสมุดในพิพิธภัณฑ์ของอังกฤษ (British Museum) หอสมุดรัฐสภาสหรัฐฯ (Library of Congress) และหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีส (National Library of Paris) นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยศาสนาอิสลาม (Madrasa – Islamic University) กว้าง 4,200 ตารางเมตร มี 2 ชั้น ประกอบด้วยห้องเรียน ห้องสมุด ห้องประชุมสัมมนา และสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัย ศาสนาอิสลามแห่งแรก ๆ ของแอฟริกาตอนเหนือ สร้างขึ้นเมื่อศตวรรษที่ 13 ในเมืองใหญ่ๆ เช่น ตูนิส (Tunis), เฟส (Fes), และมาร์ราเกช (Marrakech) และนับจากศตวรรษที่ 14 เป็นต้นมา ได้มีโรงเรียนและมหาวิทยาลัย สอนศาสนาอิสลามเปิดขึ้นอีกมากมายหลายแห่ง

แต่ก่อนนี้ผู้ที่ไม่ได้เป็นมุสลิมจะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปข้างในสุเหร่าแห่งกษัตริย์ฮัสซันที่ 2 คงเดินชมได้ เพียงบริเวณรอบนอก แต่ปัจจุบันอนุญาตให้คนทุกศาสนาเข้าไปชมภายในได้ และหากเป็นผู้หญิงก็ควรคลุมผม ให้เรียบร้อยเพื่อให้ความเคารพต่อสถานที่สำคัญของศาสนาอิสลามแห่งนี้

ในคาบลังกายังมี synagogues ของศาสนายิวและโบสถ์ของศาสนาคริสต์ให้เห็นอยู่หลายแห่งด้วย

นอกเหนือจากเรื่องราวของคาซาบลังกาแล้ว ขอเพิ่มเติมสักเล็กน้อยว่า เมื่อเดินทางจากคาซาบลังกา ต่อลงไปทางใต้ ยังมีเมืองชายทะเลริมฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติกที่มีชื่อเสียงอีกหลายแห่ง ซึ่งจะขอกล่าวถึงเพียง เมืองเดียว คือ อัสซุวีระฮ์ (Essaouira) นับเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเลที่มีชื่อเสียงที่สุดแห่งหนึ่งของโมร็อกโก มีหาดทรายกว้างยาว และชายหาดอยู่โดยรอบ คลื่นลมแรงด้วยลมสินค้า (trade wind) ที่พัดผ่านตลอดปี ได้รับความนิยมว่าเป็น “เมืองแห่งลมของแอฟริกา (Wind City, Africa)”

ป้อมปราการที่เมืองอัสซุวีระฮ์

ตามประวัตินั้น เมื่อ 700 ปีก่อนคริสตกาล ชาวฟินิเซียนได้เข้ามาติดต่การค้าขายในบริเวณที่เป็นเมือง อัสซุวีระฮ์ในปัจจุบัน และเมื่อ 100 ปีก่อนคริสตกาล กษัตริย์จูบาที่ 2 ทรงตั้งให้เขตนี้เป็นศูนย์กลางการผลิต สีย้อมผ้าสีม่วง ในสมัยศตวรรษที่ 15 ชาวโปรตุเกสได้จัดตั้งศูนย์กลางการค้าและป้อมปราการริมฝั่งทะเลที่แห่ง นี้และให้ชื่อว่า โมกาโดร์ (Mogador) ซึ่งเชื่อว่าหมายถึงเครื่องหมายที่ใช้สำหรับนำทางเข้าสู่อ่าวทะเล แต่ สำหรับชาวโมร็อกโกรู้จักกันในชื่อว่า เซอูราห์ (Seurah) เป็นภาษาของชนเผ่าเบอร์เบอะที่แปลว่า “ภาพเล็ก ๆ” อย่างไรก็ตาม ตัวเมืองและกำแพงเมืองนั้นได้ถูกสร้างขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1760's โดยสุลต่านซิดี โมฮัมเหม็ด บิน อับดุลลาห์ พระองค์ยังได้ทรงสั่งให้มีการจัดตั้งฐานทัพเรือ ณ ที่เมืองนี้ด้วย การก่อสร้างเมือง ท่าเรือ และ ป้อมปราการเป็นไปตามแบบสถาปัตยกรรมของฝรั่งเศส ออกแบบก่อสร้างโดยสถาปนิกชาวฝรั่งเศสชื่อ ทีโอดอร์ คอร์นุต์ (Theodor Cornut) ผู้เคยทำงานในราชสำนักของพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 ด้วย

เดิมนั้นสุลต่านซิดี โมฮัมเหม็ด บิน อับดุลลาห์ ทรงต้องการให้อัสซุวีระฮ์เป็นป้อมทหาร แต่ต่อมากลับมา ต้องการในเรื่องการค้าขายมีมากขึ้น อัสซุวีระฮ์จึงได้กลายเป็นท่าเรือที่เปิดสำหรับการค้ากับยุโรป ทำให้เมือง มีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาก ทั้งนี้ นับจากศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา ร้อยละ 40 ของการเดินทางในมหาสมุทร

แอตแลนติกต้องผ่านเมืองอัลซุวีเราะห์ทั้งสิ้น จนได้รับฉายาว่าเป็นท่าเรือแห่งทิมบักตู (Port of Timbuctu) เนื่องจากการเป็นจุดหมายของกองคาราวานจากดินแดนทางใต้ของทะเลทรายซาฮารา (sub-Saharan Africa) ที่นำสินค้าไปค้าขายต่อยังยุโรป พ่อค้าชาวอังกฤษและชาวยิวยังได้เข้าไปตั้งหลักแหล่งเป็นชุมชนในเขตต่างๆ ของเมือง อย่างไรก็ตาม หลังจากที่โมร็อกโกตกอยู่ภายใต้การดูแลและอิทธิพลของฝรั่งเศส เมืองอัลซุวีเราะห์ เริ่มหมดความสำคัญลง ขณะที่คาซาลังกาได้รับการขยายให้เป็นเมืองท่าสำคัญไปแทน

แม้ปัจจุบันอัลซุวีเราะห์จะเป็นเพียงเมืองเล็กๆ แต่ก็มีชื่อเสียงในฐานะเมืองสำคัญของการประมง โดยเฉพาะปลาซาดีน (Sadine) และแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล ที่สำคัญคือ เขตเมืองเก่าของอัลซุวีเราะห์ (Medina of Essaouira) ได้รับเลือกให้เป็นมรดกโลกทางด้านวัฒนธรรมแห่งหนึ่งของโมร็อกโกด้วย อัลซุวีเราะห์ยังมีชื่อเสียงในเรื่องความเป็นเมืองแห่งศิลปะพื้นเมืองและงานหัตถกรรมที่ประดิษฐ์จากไม้ตูย่า (Thuya wood) อันเป็นไม้ที่หาพบได้มากในเขตเมืองอากาดีร์ (Agadir) และอัลซุวีเราะห์ ไม้ตูย่าเป็นไม้เนื้อแข็ง เนื้อไม้มีสีเหลืองอ่อนและกลิ่นหอมละมุน สามารถใช้ประโยชน์ได้เกือบทุกส่วนของต้น นำมาแกะสลักและทำเป็นงานประดิษฐ์ในรูปแบบต่างๆ ได้งดงามหลากหลาย ทั้งเครื่องเรือน ภาชนะ และเครื่องมือเครื่องใช้ นับเป็นความโดดเด่นของเมืองนี้เลยทีเดียว

นี่คือเรื่องราวโดยสังเขปของคาซาลังกา และอัลซุวีเราะห์...เมืองท่าและเมืองสำคัญของโมร็อกโกบนฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก ยังมีเรื่องราวของเมืองและสถานที่สำคัญอื่นๆ ในประเทศโมร็อกโกที่จะขอนำมาเสนอกันอีก ขอได้โปรดติดตามกันต่อไป..... สวัสดีค่ะ

หมายเหตุ : ขอขอบคุณ คุณสาเหาะ เจ๊ะแฉะ นักเรียนไทยในโมร็อกโกที่ช่วยให้คำแนะนำเกี่ยวกับคำอ่านในภาษาอาหรับ

หนังสืออ้างอิง

1. Arthaud, B.; and Francois Garrigue. Enchanted Morocco. Bellegarde : S.A.D.A.G. Press. 1967
2. DK Eyewitness Travel Guides : Morocco. London : Dorling Kindersley Limited, 2004
3. Ellingham, Mark; and Hamish Brown, Daniel Jacobs, Shaugh McVeigh. The Rough Guide To Morocco. (seventh edition) New York : Rough Guides, 2004
4. Sijelmassi, Mohamed. The Casablanca I Love. OUM Editions. Casablanca : Erraha III. 2003
5. Editorial Escudo de Oro, S.A. The Hassan II Mosque FISA-Escudo de Oro, S.A.
6. Sinaceur, Mohammed-Allal; and Mustapha Kasir, Ali Amahane, Houceine Kasir. The Hassan II Mosque. Daniel Briand Publisher.
7. "From Sea to Sahara in French Morocco" by Jean and Franc Shor. National Geographic Magazine. Vol. CVII, No. 2; February 1955 (CD-ROM)
8. "Morocco : Land of the Farthest West" by Thomas J. Abercrombie. National Geographic Magazine. Vol. 139, No. 6; June 1971 (CD-ROM)
9. "World Heritage Sites" National Geographic Magazine. Vol. 202, No. 4; October 2002
10. เที่ยวรอบโลก คู่มือนักท่องเที่ยวฉบับพกพา: โมร็อกโก กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พอพิตตา. กรกฎาคม พ.ศ. 2546

ลัดฟ้ามาเมืองไทย

วนิดา พหลพลพยุหเสนา

เพราะความรู้สึกที่ไม่ได้กลับเมืองไทยเป็นเวลานาน ทำให้ฉันได้ตัดสินใจของตัวเอง เครื่องบินจากกรุงบรัสเซลส์กลับกรุงเทพไว้ล่วงหน้า การเดินทางจากกรุงบรัสเซลส์ไปกรุงเทพนั้น ต้องไปต่อเครื่องบินอีกครั้งหนึ่ง เพราะไม่มีสายการบินใดที่บินตรง ฉันเลือกต่อเครื่องการบินไทย เส้นทางแฟรงค์เฟิร์ต กำหนดเดินทางกลับไปเยี่ยมบ้านช่วงกลางเดือนธันวาคม 2548 ช่วงนั้นเป็น high season ทุกเที่ยวบินค่อนข้างเต็ม ต้องจองล่วงหน้าหลายเดือน ฉันและลูกๆ ทั้ง 2 จึงขอเดินทางล่วงหน้าไปก่อน หลังจากเด็กๆ สอบเสร็จ ส่วนคนข้างๆ จะตามมาในสัปดาห์ต่อมา วันที่ 16 ธันวาคม เป็นวันเดินทาง เช้าวันนี้อากาศไม่สู้ดีเลย มีลมแรง ทำจะมีพายุเข้า หลังจากปฏิบัติภารกิจประจำวันอย่างเร่งรีบแล้ว ก็ลองชงน้ำหนักระเป๋าดูเดินทางทั้งหมดอีกครั้งเพื่อไม่ให้เกินพิกัดที่สายการบินกำหนด สิริรวมแล้วมีกระเป๋าเดินทางใบใหญ่ 2 ใบ และใบเล็กลากขึ้นเครื่อง 2 ใบ ไปถึงสนามบิน Zaventem ประมาณ 16.30 น. จัดการเช็คอินและผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองเรียบร้อย มีเวลาเหลือก่อนขึ้นเครื่องเกือบ 2 ชั่วโมง เพราะโดยปกติเครื่อง Lufthansa เที่ยวบิน LH 4581 ออกเดินทางจากกรุงบรัสเซลส์เวลา 18.00น. ใช้เวลาประมาณ 45 นาทีก็ถึงนครแฟรงค์เฟิร์ต แล้วต้องไปรอต่อเครื่องการบินไทยเที่ยวบิน TG 923 ซึ่งออกเดินทางจากนครแฟรงค์เฟิร์ตเวลา 21.00 น.

ผู้โดยสารเข้าไปรอที่หน้าประตูทางเข้าเครื่องกันสักพัก ก็ชักเอะใจเพราะเห็นว่าหน้าจอโทรทัศน์แสดงตารางบินขึ้นตัวแดงว่าไฟลท์ของเรา delay โดยไม่มีกำหนด ณ วินาทีนั้น ฉันใจหายวูบ สิ่งแรกที่คิดคือ เราจะไปต่อเครื่องการบินไทยทันไหม สักครู่ผู้โดยสารเที่ยวบินนี้ก็แห่กันไปมุ่งพนักงานประจำเคาน์เตอร์ ถามไถ่เจ้าหน้าที่เป็นกาวใหญ่ เจ้าหน้าที่สาวของการท่าอากาศยานฯ ขอให้ผู้โดยสารรอดักพนักงานของสายการบิน Lufthansa จะมาให้คำตอบ เหลือบไปเห็นจอโทรทัศน์แสดงตารางบินแจ้งเปลี่ยนประตูทางเข้าเครื่องอีก ผู้โดยสารก็รีบวิ่งไปที่ประตูที่แจ้งใหม่ ซึ่งอยู่สุดปลายตึก ผู้โดยสารบนกันอุบ เห็นทีจะย้ายให้พวกเราไปมุงรอกันไกลๆ ละมัง

สักครู่เจ้าหน้าที่สาวของ Lufthansa ก็มาถึง ผู้โดยสารระดมสารพันคำถามทั้งภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน “ขอให้ใจเย็นๆ นะคะ ขณะนี้สภาพอากาศบนน่านฟ้านครแฟรงค์เฟิร์ตเลวร้ายมาก มีพายุฝนแรง เครื่องบินทุกลำที่แฟรงค์เฟิร์ต delay และไม่รู้ว่าจะเมื่อไหร่เครื่องบินของเราจะมาถึง” ทราบข้อมูลนี้ใจก็ไปอยู่ที่ตาตุ่มแล้วค่ะ เลยสอบถามไปว่า “หากจะขอกระเป๋าที่เช็คอินไปแล้วคืนมาและขอเลื่อนการเดินทางเป็นวันรุ่งขึ้นจะได้ไหม” เจ้าหน้าที่สาวยิ้มตอบอย่างใจเย็นว่า “ไม่ได้ค่ะ กระเป๋าที่เช็คอินไปแล้วไม่สามารถนำออกมา หรือเปลี่ยนเที่ยวบินได้” หน้าซีดลงไปอีกเรา หันซ้ายแลขวามองดูเพื่อนร่วมชะตากรรม ส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจชาวเบลเยียมหรือ

เยอรมันที่จะไปต่อเครื่องในประเทศเยอรมัน หรือภายในประเทศยุโรปใกล้ๆ มีผู้โดยสารชาวญี่ปุ่นสองสามมีภรรยามาสะกิดถามอย่างสุภาพ

“อาโน..ยูไปไหนเธอ ไอจะไปญี่ปุ่นละ ต้องไปต่อเครื่อง ANA ที่นครแฟรงค์เฟิร์ตเวลา 21.15 น. เรายืมออกนิตหนึ่ง มีเพื่อนแล้วเรา ต้องเดินทางอีกไกล ข้ามทวีปเหมือนกัน ปรับทุกข์กันอยู่พักหนึ่ง ผู้โดยสารคนหนึ่งก็ตะโกนมาว่า “เที่ยวบินของเรามาแล้ววๆ” สอบถามเจ้าหน้าที่สาวว่า เครื่องลำนี้ใช้ไหมยู จอดแล้วรับเราไปแฟรงค์เฟิร์ตเลยใช้ไหม (ทำอย่างกับว่าเป็นรถเมล์เลยนะ) “ไม่ค่ะ ต้องรอพักเครื่อง 45 นาที คิดในใจว่าถ้าเครื่องออกประมาณ 20.00 น. เรายังจะไปถึงแฟรงค์เฟิร์ตประมาณ 20.45 น.พอจะมีเวลาวิ่งไปต่อเครื่องการบินไทยได้ทัน รอได้สักพักหนึ่ง ประมาณ 20.05 น. เจ้าหน้าที่เรียกผู้โดยสารขึ้นเครื่อง โลงใจแล้วเราคงพอไปทันการบินไทย ผู้มาส่งได้ให้เบอร์โทรศัพท์การบินไทย แฟรงค์เฟิร์ตเอาไว้ด้วย “ถึงเมืองไทยแล้วโทรมานะ” เราถามอวยพรให้อีก “ไม่ต้องห่วง ขอให้สนุกกับงานเลี้ยงคืนนี้นะจ๊ะ”

พอผู้โดยสารขึ้นเครื่องกันครบแล้ว คุณกัปตันก็ประกาศขอโทษในความล่าช้าของเที่ยวบินนี้ พร้อมอธิบายว่า เป็นเหตุสุดวิสัยจริงๆ แต่ขณะนี้เครื่องยังขึ้นไม่ได้ต้องรอขอคิวเครื่องลงจากทางสนามบินแฟรงค์เฟิร์ตก่อน ตอนนี้อาจจะจรรยาภายในสนามบินแฟรงค์เฟิร์ตติดขัดมาก ขอให้ผู้โดยสารใจเย็นๆ อีกสักครู่พนักงานต้อนรับจะมาบริการน้ำดื่มและอาหารว่างแก่ทุกท่าน สรุปว่า เรายังรออยู่ในเครื่องเฉยๆ ใจก็ภาวนาขอให้ออกซะทีเถอะ จนเวลาประมาณ 20.20 น. เครื่องถึงได้ออกเหินฟ้าสู่นครแฟรงค์เฟิร์ต ถึงเวลานี้ต้องทำใจไว้อีกทางหนึ่งว่า นี่เครื่องบินนะจ๊ะ ไม่ใช่แท็กซี่หรือมอเตอร์ไซด์จะได้ “ชิง” ได้ทันใจ จับพลัดจับผลูหล่นตุ๊บลงไปจะยิ่งไม่ได้กลับบ้าน

เที่ยวบินของเราถึงสนามบินแฟรงค์เฟิร์ตเวลา 21.00 น. เวลาเดียวกับเครื่องการบินไทย ออกพอดี พัดเสียงโทรศัพท์ของเราดังขึ้น “นี่อยู่บนเครื่องการบินไทยแล้วใช้ไหม” เสียงมาจากสายจากเบลเยียม เราตอบไปว่า “เปล่าหรือกนี่เครื่องเพิ่งถึงแฟรงค์เฟิร์ต เดี๋ยวนี้เอง” “งั้นเดี๋ยวจะรีบโทรไปการบินไทยนะ ขอเบอร์ประตูขึ้นเครื่อง แล้วรีบวิ่งไปเลยนะ” สักพักก็โทร.มาอีกว่า “ประตูเบอร์ 7 นะ รีบวิ่งไปเลยนะ เค้าจะรออีกนิต” ได้..ได้ รอหน่อยนะคะ จะวิ่งสุดชีวิตเลย ลูกน้อยรับคำ “สู้.. สู้”

ระหว่างยืนกระสับกระส่ายรอประตูเครื่องบินเปิดก็มีแม่สาวชาวเบลเยียม 3 คนมาสะกิดถามว่า “ยูเป็นคนไทยใช้ไหม พวกเรากำลังจะไปเที่ยวเมืองไทยเหมือนกัน ไปการบินไทยเที่ยวบินนี้ละ ยูติดต่อกับเค้าว่าไง ” มีเพื่อนร่วมทางเพิ่มละ ต้องรีบวิ่งไปประตูเบอร์ 7 นะยู เครื่องจะรอเราอีก 10 นาที เครื่องไม่ได้เข้าวง ดังนั้น พอได้ลงจากเครื่อง ผู้ใหญ่ 4 กับเด็ก 2 ก็ของเครื่องไปก่อนเพื่อต่อรถบัสเข้าตัวตึก พอรถบัสจอด ที่นี้ละ 6 ชีวิต วิ่งกันกระเจิงเขี้ยวคะ วิ่งได้เร็ว อย่างที่ไม่เคยวิ่งได้มาก่อน ลูกน้อยทั้ง 2 ก็ไม่เบา วิ่งได้เร็วกว่าแม่เสียอีก หอบกันตัวโยนเมื่อถึงประตูหมายเลข 7

ผลปรากฏว่า ประตูปิดแล้ว เครื่องการบินไทยออกไปแล้ว เรามาเข้าไปเพียง 5 นาที เท่านั้น ทุกคนหน้าเสีย เจ้าหน้าที่การบินไทยชี้แจงว่า กัปตันรอไม่ได้แล้วเพราะผู้โดยสารอื่นๆ ใน เครื่องการบินไทยก็ต้องไปต่อเครื่องที่กรุงเทพฯ ไปที่อื่นอีกเช่นกัน หากช้ากว่านี้อีกจะทำให้ตารางบิน เคลื่อนไปหมด พวกเราสอบถามเจ้าหน้าที่การบินไทยว่าเราสามารถไปเที่ยวบินของการบินไทย วันรุ่งขึ้นได้ไหม เจ้าหน้าที่บอกเสียใจจริงๆ เที่ยวบินเต็มหมด แต่ลองมาดูพุงนี้เที่ยงอีกครั้งที่ เคาน์เตอร์เช็คคิน เพื่อมีผู้โดยสารยกเลิกเที่ยวบิน ตอนนี้ให้ไปติดต่อกับเคาน์เตอร์ Lufthansa ดูว่า เขาพอมีที่ว่างสำหรับเที่ยวบินที่จะไปเมืองไทยอีกครั้งช่วงโมงนี้ไหม แล้วเจ้าหน้าที่การบินไทยก็พา เราไปที่เคาน์เตอร์ Transit ของ Lufthansa ได้เห็นคิวของผู้โดยสารตกเครื่องทั้งหมดแล้วเข้าอ้อน ค่ะ ผู้โดยสารประมาณ 40-50 คน เข้าแถวอยู่ก่อนหน้าเรา เนื่องจากตารางการบินขึ้น-ลง ที่แฟรงก์เฟิร์ตในวันนี้ล่าช้าไปหมด ทำให้ผู้โดยสารต่อเครื่องไม่ทัน ทั้งเที่ยวบินภายในประเทศและ ต่างประเทศ ผู้โดยสารกลุ่มนี้ต้องรอคิวนานมากๆ มีเจ้าหน้าที่ให้บริการเพียง 3 คนเท่านั้น กว่าจะ ถึงคิวของเราเครื่อง Lufthansa เที่ยวบินที่จะออกเดินทางไปเมืองไทยเวลาประมาณ 4 ทุ่มคงไป แล้วแน่ๆ ช่วงนี้โทรศัพท์ของเราก็เรียกมาทุก 15 นาที ถามไถ่อย่างร้อนรนว่า “เป็นยังไง หาเที่ยวบิน ได้หรือยัง ต้องพักโรงแรมไหน อย่าลืมบอกนะว่าเรามีวีซ่าเข้าออกได้จะได้ออกไปพักที่โรงแรมได้ ฯลฯ” ยืนรอคิวได้สักพักก็สังเกตเห็นว่ามีน้องนักเรียนไทยจากเมือง Lyon เข้ามาคุยภาษาฝรั่งเศสกับ กลุ่มแหม่มเบลเยี่ยมที่มากับเรา แล้วหันมาทักเราว่า “พี่เป็นคนไทยใช่ไหมครับ ผมมาจากเมือง Lyon ผมอยู่ที่ฝรั่งเศสมา 20 ปีแล้ว กลับเมืองไทยทุกปี ไม่เคยเจอเหตุการณ์แบบนี้เลย ไม่รู้ว่าจะได้ ขึ้นเครื่องเมื่อไหร่ เวลาอยู่เมืองไทย 1 วันมีค่ามาก พี่ว่าไหม” “เห็นด้วยอย่างยิ่งจะ พี่ก็รู้สึกอย่างนั้น เหมือนกัน”

รอคิวจนเวลาประมาณ 5 ทุ่ม โทรทัศน์แสดงตารางเที่ยวบิน Lufthansa ที่จะไปกรุงเทพฯ ออกไปแล้ว ถึงตอนนี้ลูกน้อยหน้าจอย น่านสงสาร ให้ทานนมกันไปก่อน เดี่ยวคงได้ที่พัก สังเกตดู ผู้โดยสารแต่ละคนที่เข้าไปติดต่อดีแต่ละรายใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง เพราะเจ้าหน้าที่ต้องกด คอมพิวเตอร์อยู่นาน เหลือประมาณ 3 คิวจะถึงเรา ก็มีหนุ่มชาวเช็กใจดีให้เราลัดคิวไปก่อน คงเห็น มีเด็ก ๆ มาด้วยเลยสงสาร คำถามแรกที่เจ้าหน้าที่สาวเมืองเบียร์ถามคือ “ยูมีวีซ่าไหม จะได้หา โรงแรมให้เพราะเที่ยวบินไปกรุงเทพฯ ที่หาให้ได้เร็วที่สุดต้องเป็นพุงนี้ที่มีมินิก ยูต้องค้างที่นี่ยินหนึ่ง นะ “Oh la la ต้องไปถึงมินิกอีกเหวอ ขอรอเที่ยวบินที่แฟรงก์เฟิร์ตได้ไหม มีทั้งการบินไทยและ Lufthansa ออกไม่ใช่เหวอ” เจ้าหน้าที่เริ่มหน้าเข้ม “นี่คือสิ่งที่ดีที่สุดที่เราหาให้ได้แล้วละ ยูดูสิยังมี ผู้โดยสารอีกแถวยาวรออยู่นะ ” (แปลว่าอย่าเรื่องมากนะยู) เขาก็เอาริบบิ้นคำโดยดี ว่าแล้ว เจ้าหน้าที่สาวที่ประจำอยู่เคาน์เตอร์ข้างๆ ก็เก็บของแล้วสะพายกระเป๋าออกไปเฉยเลย คงเป็น เวลาออกเวรของเธอพอดี ผู้โดยสารที่เข้าแถวคอยอยู่ก็ตาค้าง เพราะเหลือเจ้าหน้าที่ให้บริการเพียง 2 คน ผู้โดยสารยังเข้าแถวรอกันอีกประมาณ 30 คน สักครู่เธอก็ยื่นเอกสารให้เรา 2 ชุด เป็นเอกสาร

สำคัญเพื่อต่อเครื่องในวันพรุ่งนี้ซึ่งใช้แทนตัวเดิมที่เรามี และเอกสารโรงแรมสำหรับคืนนี้ เรายังไม่
วายเป็นห่วงกระเป๋าเดินทางใบใหญ่ที่เข้าห้องเครื่อง ตั้งแต่เช็คอินที่บรัสเซลส์แล้วยังไม่ได้เห็นกัน
อีกเลย เธอบอกไม่ต้องห่วงกระเป๋าจะไปอีก 2 เทียบบินพร้อมกับยูนิอันแหละ ก่อนจากมา เราไม่ลืมที่
จะหันไปขอบคุณหนุ่มชาวเช็คอีกครั้ง และรำล้าเหม่มสาวเบลเยียมทั้ง 3 เดี่ยวคงได้ไปพบกันที่
โรงแรมนะยู

บอกลูกๆ ว่ายังไง คืนนี้เรามีที่พักแล้วนะ ไม่ต้องนอนเก้ายาวๆ ที่สนามบินแล้ว
ตอนนี้ต้องไปหาจุดจอดรถ Shuttle bus ของโรงแรมให้เจอก่อน เดินทางไปเรื่อย เข้าตึกในตึก
นี้ ลงชั้นล่างออกนอกตึกจนเจอจุดจอดรถบัสของโรงแรม ซึ่งจะมีรถของโรงแรมต่างๆ หมุนเวียนกัน
มาให้บริการทุก 15 นาที ต้องดูป้ายโรงแรมที่หน้ารถบัสแต่ละคัน ขึ้นผิดคันล่ะแยเลย ขณะนี้
เที่ยงคืนกว่าแล้ว อากาศเย็นเยียบทีเดียว เหลือบไปเห็นชายหนุ่ม 2 คนห่มผ้าแมคโดนัลด์ก้อนโต
ระหว่างรถบัส นั้นสินะ เรายังไม่ได้ทานข้าวเย็นกันเลย มัวแต่เครียดกังวลจนลืมหิว ได้แต่หวังน้ำ
บ่อหน้า ไม่รู้ว่าคอฟฟี่ชอปในโรงแรมจะยังเปิดอยู่หรือเปล่า ชะเง้อกันจนเวลาผ่านไป 10 นาที รถ
บัสของโรงแรมเราก็มาถึง ขับพานรอบสนามบินแล้วออกถนนใหญ่ได้สักพักหนึ่งก็ถึงโรงแรม
Steigenberger Airport Hotel ตึกว่าที่คาดไว้มาก เป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว ดูใหม่ หุหุหุ เด็กๆ
กระซุ่มกระซิบขึ้นมาทันที ไปติดต่อกับเคาน์เตอร์ สาวรีเซพชั่นยิ้มหวาน ของยูเอาให้ห้องชุดสวีทเลย
เพราะมากัน 3 คน มีคูปองอาหารเย็น (เด็ก) และอาหารเช้าให้ด้วยค่ะ ค่อยโล่งใจหน่อยเรา นึกว่า
ต้องค้นผลไม้และขนมที่เตรียมมาในกระเป๋าใบเล็กออกมาทานกันซะแล้ว พอขึ้นไปเห็นห้องแล้ว
เด็กๆ ตื่นเต้นกันใหญ่ มีห้องนอนใหญ่ 1 ห้อง ห้องรับแขกพร้อมโทรทัศน์และโต๊ะเขียนหนังสือ
ห้องน้ำและห้องอาบน้ำอีก 2 ห้อง ห้องชุดกว้างขวางมากทีเดียว ต้องรีบบอกเด็กๆ ให้วางข้าวของ
แล้วลงไปทานข้าวกัน นี่ก็ปาเข้าไปเกือบตีหนึ่งแล้ว พรุ่งนี้ต้องไปใช้ชีวิตที่มิวนิคกันอีก ลงไปทาน
อาหารที่คอฟฟี่ชอป คนแน่นมากเลย เป็นพวกตกเครื่องอย่างเราแน่ๆ อาหารชุดที่นี่รสชาติใช้ได้
ทีเดียว รับประทานอาหารเสร็จ กว่าจะอาบน้ำเข้านอนก็ประมาณตี 2 โชคดีที่เตรียมชุดนอนและ
กระเป๋าห้องน้ำใส่กระเป๋าลากมาด้วย แมสเสจส่งข่าวไปเบลเยียมซะหน่อยว่าโอเคแล้ว พรุ่งนี้จะ
เป็นอย่างไรต่อไปไม่รู้

คืนนั้นนอนหลับๆ ตื่นๆ ด้วยความกังวล รุ่งเช้าออกจากโรงแรมประมาณ 10 โมงกว่า นั่งรถ
บัสของโรงแรมกลับไปสนามบิน ก่อนอื่นต้องไปหาเคาน์เตอร์การบินไทยก่อน ติดต่อกับพอมมี่ที่ว่าง
สำหรับเราไหม ปรากฏว่าสิ้นหวังเที่ยวบินวันนี้เต็มหมด ต้องทำตามแผนเดิมที่ Lufthansa จัดให้
เครื่องออกจากสนามบินแฟรงค์เฟิร์ตเวลา 14.00 น. ใช้เวลาเดินทางไปมิวนิคประมาณ 45 นาที
มองไปรอบๆ หาเพื่อนร่วมทางกลุ่มที่มาจากบรัสเซลส์ไม่เจอสักคน มีแค่เรา 3 แม่ลูก คว้าไปไหน
กันเนี่ย ได้เครื่องหรือเปล่าไม่รู้ หรือไม่ต้องมาต่อเครื่องที่มิวนิคอย่างเรา นึกขอให้พวกเธอโชคดี
เที่ยวเมืองไทยให้สนุกแล้วกัน

เดินทางมาถึงสนามบิรมินนิคเวลาประมาณบ่าย 3 โมง ก็รู้สึกประทับใจสนามบิรมินนิคที่สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ ผู้คนไม่พลุกพล่านเท่าที่แฟรงค์เฟิร์ต มีเวลาแวะชมร้านขายของที่ระลึก 2-3 ร้านก็เห็นมีผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกงานฟุตบอลโลก 2006 ออกวางจำหน่ายบ้างแล้ว ทั้งไปสการ์ด ผ้าพันคอ หมวก พวงกุญแจ เสื้อยืด จีพาดะ ในเดือนมิถุนายนปีนี้ เมืองมิวนิคเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันฟุตบอลโลก (FIFA World Cup 2006) ที่สนาม WM Stadion Munchen ซึ่ง มีขนาด 258 ม. x 227 ม. x 50 ม. มีพื้นที่ใช้สอย 171,000 ตารางเมตร จุผู้ชมได้ 66,000 ที่นั่ง

วันนี้เดินชมร้านค้าอย่างสบายใจ ไม่รีบร้อนเพราะต้องรอขึ้นเครื่องไปกรุงเทพถึง 6 ชั่วโมง พอผ่านด่านเอ็กซ์เรย์ เสียงเครื่องร่ำงดังลั่นที่กระเป๋าสะพายของเรา เจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกตัวเราไปถาม “ยูมี Swiss card ไช้ใหม่” ตอบอย่างมั่นใจ “เยส อันเล็กนิตเดียวเอง” พลังนึกในใจว่าถ้าหากถูกยึดไปจะเสียดายที่สุดเพราะพกติดกระเป๋ามา 7 ปีแล้ว ผ่านด่านมาหลายประเทศ คุณตำรวจคงเดาสีหน้าออก ยิ้มปลอบใจ “ไม่เป็นไรรออยู่ ไอเอามีด 3 ซม. ไปอันเดียว ยูเหลือไว้ใช้ได้ อีก 9 ฟังก์ชัน” นั่นแหละยู ฟังก์ชันนี้แหละใช้บ่อยที่สุด สุดท้ายก็ต้องตาละห้อยมองคุณตำรวจทั้งลงชยะไปต่อหน้าต่อตา ยังเหลืออีกตั้ง 9 ฟังก์ชันนี่นะ

จากด่านเอ็กซ์เรย์ก็ต้องเข้าแถวรอด่านตรวจคนเข้าเมือง คุณดม. ร่างใหญ่คนนี่เห็นพาสปอร์ตแล้วมองเด็ก ๆ ยิ้มให้อย่างใจดี ยูดกเครื่องมาจากแฟรงค์เฟิร์ตหะรอ มีวีซ่าไช้ใหม่ ยังมีเวลาเหลืออีกตั้งเยะ ยูพาลูกๆ ไปเดินเที่ยวตลาดคริสตมาส (Christmas Market) สิ อยู่หน้าสนามบิรมินนี่แหละ เดินไปนิดเดียวก็ถึง เราหันไปขอความเห็นจากเพื่อนร่วมทาง “อย่าเลยแม่ เดียวตักเครื่องอีก” ไมก็ไมเราไปหาอะไรทานกันก่อนดีกว่า อยากทานไส้กรอกและชาวเคราท์ ท้องถิ่นเพราะเคยได้ยินมาว่าที่เยอรมันมีไส้กรอกนั้บร้อยๆ ชนิด แต่ละท้องถื่นก็มีเอกลักษณ์พิเศษต่างกัน ไป ลองชิมไส้กรอกมิวนิคดูที่ ได้ร้านที่มีโฆษณาหน้าร้านว่า Weisswurst – Nurnburg - Sauerkraut ราคาพอประมาณ เดว่าน่าจะใช้ สอบถามพนักงานเสิร์ฟ แนะนำเสร็จสรรพ เรามี มัสตาร์ดรสเลิศและขนมปัง pretzel ด้วย จริงดังว่าไส้กรอกอร่อยทีเดียวเป็นท่อนไม่ใหญ่นัก สีขาวชุ่น ทานกับกล้วยปลัดอง (Sauerkraut) รสกลมกล่อม และมัสตาร์ดสีเหลืองอ่อนๆ อร่อยมากๆ เห็นทีจะต้องออกไปซื้อฝากญาติผู้ใหญ่ที่เมืองไทยบ้างซะแล้ว

เพราะติดใจเจ้าไส้กรอกจึงชวนลูกน้อยไปตลาดคริสตมาส เดินขึ้นๆ ลงๆ ผ่านตึก 2 ตึก ออกไปก็เจอลานกว้าง มีต้นคริสตมาสขนาดยักษ์ตั้งตระหง่านอยู่ตรงกลางประดับไฟสวยงาม และรายล้อมด้วยซุ้มไม้เล็ๆ ลักษณะเหมือนกระท่อมวางขายของพื้นเมือง และของตกแต่งต้นคริสตมาสน่ารักๆ บางซุ้มขายอาหารพื้นเมืองจำพวกไส้กรอก ซาลามี เบียร์สด อีกด้านเป็นลานสเก็ตน้ำแข็ง แต่เราไม่มีเสื้อโค้ตจึงเดินชมซุ้มต่างๆ ที่ลานนี้ได้ไม่นาน หิมะเริ่มตกโปรยปราย จึงต้องรีบวิ่งผ่านลานไปยังตึกตรงข้าม เห็นซูเปอร์มาร์เกตขนาดย่อม มีของขายสารพันซึ่งถูกกว่าในสนามบิรมินเน่นอน ได้ไส้กรอก Weisswurst และ Nurnburg สมใจ เลยติดมือซ็อกโกแลตและคุกกี้พื้นเมือง

มิวนิคมาชิมอีกอย่างละกล่อง ออกจากซูเปอร์มาร์เกตด้านซ้ายเป็นที่ทำการไปรษณีย์ เลยได้แวะซื้อแสตมป์และโปสการ์ดไว้เป็นที่ระลึกอีกด้วย

วันนี้รู้สึกปลอดภัยไม่รีบเร่ง ต่างจากเมื่อวานโดยสิ้นเชิง ถือว่าพลิกวิกฤตเป็นโอกาส ได้เดินเที่ยวสวนามบินมิวนิคแล้วกัน เป็นครั้งแรกที่มีอารมณ์อยากเก็บภาพบรรยากาศตลาดคริสต์มาสที่มีหิมะโปรยปรายงดงามเหมือนภาพในโปสการ์ด แต่เสียดายที่ไม่ได้นำกล้องถ่ายภาพมา และมีมือถือของเราก็รุ่มเก่าไม่มีกล้อง ได้แต่บันทึกภาพเก็บไว้ในความทรงจำ

มีเวลาพอได้เดินหาตู้โทรศัพท์สาธารณะส่งข่าวไปบรัสเซลส์ด้วย เพราะบัตรเติมเงินที่เติมมาเต็มจากเบลเยียมหมดแล้ว โทร.ออกก็ไม่ได้โทร.เข้าก็ไม่ได้ เพราะพอใช้นอกเขตประเทศเบลเยียมจะต้องเสียเงินทั้งผู้รับและผู้ส่ง บัตรจึงหมดเร็ว เด็กๆ เห็นร้าน Burger King มีของเล่นขนาดใหญ่ น่าเล่นก็ซื้อมากๆ ขอเล่นสักครู่ แต่พอจะให้เลิกเล่นนี่ละยากที่สุด ต้องขู่ว่า “เดี๋ยวตกเครื่องบินอีกนะ” ได้ผล ใส่รองเท้าวิ่งมาทันที สักประมาณ 20.00 ก็เดินไปถึงหน้าประตูขึ้นเครื่อง เช็คดูกับเจ้าหน้าที่ให้แน่ใจอีกครั้งว่าประตูนี้แน่นอน กระเป๋าเดินทางของเรามาเครื่องลำนี้แน่ ไม่ต้องห่วงใจ ป้ายขึ้นแล้วว่า Bangkok /Saigon เครื่อง Lufthansa ลำนี้บินไปกรุงเทพและต่อไปโฮจิมินห์ มองไปรอบๆ ผู้โดยสารเที่ยวบินนี้ เป็นชาวเวียดนามส่วนใหญ มีสาวญวนหน้าสวยผอมยาวเข้ามาทักเรา Chà Bã และพูดอะไรอีกยาวเหยียด แหะ แหะ “ I’m Thai ka ” เธอเลยหน้าเจื่อนขอโทษขอโพยเล็กน้อย พอได้เวลา 21.00 น. พนักงานประกาศเรียกผู้โดยสารขึ้นเครื่อง สักพักก็ปัดันชาวเยอรมันประกาศว่า เนื่องจากหิมะตกหนัก เครื่องบินจึงต้องทำการละลายหิมะ 15 นาที แล้วจึงออกเดินทางได้ใจไม่ดีอีกแล้วเรา จะช้ารอยไหมนี้ ค่อยโล่งใจเมื่อเครื่องออกตามเวลาที่คุณกับตันว่าไว้

เครื่อง Lufthansa ตะเ่พื้นสนามบินดอนเมืองเวลา 14.15 น. โดยสวัสดิภาพ ในใจนี้ขอบคุณผู้ให้กำลังใจและความห่วงใยทั้งจากกรุงเทพและบรัสเซลส์ ตลอด 36 ชั่วโมงที่ผ่านมาแสนยาวนานในความรู้สึก พอได้กลับมาเมืองไทยคราวนี้รู้สึกขอบคุณอย่างบอกไม่ถูก นับเป็นประสบการณ์อีกเลี้ยวหนึ่งของชีวิตที่ไม่อาจลืม

วันแม่...วันที่แสนยิ่งใหญ่กับทุกชาติทั่วโลก

นางอุไรวรรณ คุหะเปรมะ, นางสาว พรพัชร์ ทิศทองคำ

ในโอกาสที่หนังสือวิทยุสราญรมย์ฉบับนี้ตรงกับเดือนสิงหาคม เดือนที่ประเทศไทยเฉลิมฉลองวันแม่แห่งชาติในวันที่ 12 สิงหาคมของทุกปีซึ่งตรงกับวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ บทความนี้ จึงขอนำเรื่องความเป็นมาและการฉลองเนื่องในโอกาสวันแม่ของประเทศต่างๆ รวมทั้งแนะนำเพลงและคำขวัญที่เกี่ยวกับแม่มาเล่าสู่กันฟัง

“แม่” เป็นคำที่ยิ่งใหญ่สำหรับมนุษย์ทุกคน คำว่าแม่ในแต่ละภาษาอาจจะแตกต่างกันเช่นภาษาอังกฤษเรียก “มัม” ภาษามาเลเซียเรียก “อึบู่” ภาษาญี่ปุ่นเรียก “โอะคาซัง” หรือภาษาฮังกาเรียน เรียก “อันยา” แต่ไม่ว่าจะออกเสียงแตกต่างอย่างไร ความหมายของคำว่าแม่นั้นมีอานุภาพยิ่งใหญ่ในใจลูกทุกคน แม่คือผู้ที่ให้ความรักกับลูกโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ และนี่ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้คนทั่วโลกได้สถาปนาวันแม่(แห่งชาติ)ขึ้นเพื่อระลึกถึงความรักของแม่ การฉลองวันแม่ของแต่ละประเทศมีหลากหลายรูปแบบ แตกต่างกันไปเพื่อให้สอดคล้องกับศาสนา ความเชื่อ หรือวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ เรามาดูกันว่าแต่ละประเทศกำหนดวันแม่และมีการฉลองกันอย่างไร

สหรัฐอเมริกา

ชาวอเมริกันริเริ่มกำหนดวันแม่ขึ้นเป็นวันแห่งชาติเมื่อกว่า 100 ปีมาแล้ว โดยสตรีท่านหนึ่งชื่อ Anna Jarvis (แอนนา จาวิส) ลูกของ Ann Marie Reeves Jarvis (แอน มารี รีฟส์ จาวิส) แม่บ้านผู้ซึ่งอุทิศตนเพื่อชุมชนของเธอที่ประสบกับปัญหาสุขภาพที่ย่ำแย่ ซึ่งเธอพยายามผลักดันให้ชุมชนของเธอเอาใจใส่ดูแลสุขภาพให้ดีขึ้น โดยเล็งเห็นว่าเป็นสิ่งที่แม่ของแต่ละครอบครัวจะช่วยสนับสนุนในเรื่องนี้ได้ เธอจึงจัดให้มีวันที่เรียกว่า “Mother’s Work Day” หรือวันทำงานของแม่ กิจกรรมของวันนี้คือการรณรงค์เพื่อสุขภาพ

เมื่อคุณแม่แอนได้เสียชีวิตไปในปี 1905 แอนนาได้ริเริ่มโครงการเพื่อรำลึกถึงคุณแม่ของเธอที่ได้ทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคม แอนนา จำคำพูดของแม่ได้อย่างขึ้นใจว่า “I hope and pray that someone, sometime, will found a memorial mother’s day. There are many days for men, but none for mothers.” หมายถึงว่า “ฉันหวังและสวดมนต์มาตลอด ขอให้ไม่มีใครคนหนึ่งกำหนดวันขึ้นมาวันหนึ่งเพื่อรำลึกถึงแม่ มีวันสำหรับผู้ชายมากแล้ว แต่ยังไม่เคยมีวันสำหรับแม่เลย”

แอนนา ได้แรงบันดาลใจจากแม่ของเธอ เธอจึงเข้าหานักธุรกิจสำคัญๆและนักการเมือง รวมถึงประธานาธิบดี Taft (ทาฟ) และ Roosevelt (รูสเวลท์) ให้สนับสนุนโครงการวันแม่ของเธอ และในงานแรกที่แอนนาได้จัดขึ้นเพื่อระลึกถึงแม่ของเธอที่โบสถ์แห่งหนึ่งใน West Virginia เมื่อปี 1908 แอนนาได้แจกดอกคาร์เนชั่นสีขาวในงาน ซึ่งเป็นดอกไม้ที่แม่ของเธอชอบที่สุด

ในที่สุดความตั้งใจของแอนนาก็ประสบผลสำเร็จในปี 1914 เมื่อประธานาธิบดีวูดโรว์ วิลสันออกกฎหมายให้วันอาทิตย์ที่สองของเดือนพฤษภาคมเป็นวันแม่และวันหยุดแห่งชาติ หลังจากนั้นก็มีการจัดงานฉลองมาอย่างต่อเนื่องทุกปี

ในช่วงแรกๆ การฉลองก็เป็นไปอย่างเรียบง่าย บางครอบครัวจะไปโบสถ์ มีการเขียนจดหมายแสดงความรักต่อแม่ แต่หลังๆ มาเริ่มนิยมมอบการ์ด ของขวัญ และดอกไม้ แอนนา รู้สึกโกรธมากที่เห็นการมอบสิ่งของเริ่มเป็นประเพณีหลักของวันแม่ เพราะเธอเห็นว่าวันที่มีคุณค่าทางความรู้สึกนี้ถูกบั่นทอนจากการแสวงหากำไรและกลายเป็นธุรกิจ ในปี 1923 เธอจึงยื่นฟ้องให้มีการระงับการฉลองวันแม่ เธอเคยโดนจับในข้อหาก่อความสงบในบางงานหนึ่งซึ่งมีการขายดอกคาร์เนชั่นด้วย และเมื่อแอนนาเสียชีวิตในปี 1948 เธอยอมรับว่าเธอเสียตายที่เธอเป็นผู้ริเริ่มให้มีประเพณีวันแม่ขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม ประเพณีการฉลองวันแม่ก็ได้มีต่อเนื่องในสหรัฐฯ เป็นวันที่ครอบครัวออกไปทานอาหารร่วมกันมากที่สุดและมีการใช้โทรศัพท์มากที่สุด ซึ่งเป็นโอกาสที่ลูกๆ ทั้งหลายสามารถแสดงความรักความห่วงใยต่อแม่ของตน มีการมอบดอกไม้ที่เป็น สัญลักษณ์ของวันแม่คือ ดอกคาร์เนชั่น หากแม่ยังมีชีวิตอยู่ชาวอเมริกันจะประดับตกแต่งบ้านหรือประดับด้วยดอกคาร์เนชั่นสีชมพู แต่หากแม่ถึงแก่กรรมแล้วจะใช้ดอกคาร์เนชั่นสีขาวแทน

สำหรับความนิยมมอบคาร์เนชั่นนั้นก็มีเกร็ดเล่าว่า ดอกคาร์เนชั่นเป็นดอกไม้ที่เกิดจากน้ำตาของพระแม่มารีที่ไหลหยดลงพื้นตอนที่พระแม่มารีไปส่งพระเยซูคริสต์ที่ถูกตรึงอยู่บนไม้กางเขน นอกจากนี้ยังเชื่อกันว่า ส่วนที่เป็นสีแดงที่อยู่ตรงกลางของดอกคาร์เนชั่นเป็นสีของเลือดที่ไหลออกจากร่างของพระเยซู เล่ากันว่าชาวกรีกโบราณ มักนิยมถวายดอกไม้นี้ให้กับเทพเจ้าเซอุส ซึ่งเป็นเจ้าแห่งเทพทั้งหลายที่อาศัยอยู่บนเขาโอลิมปัส ดอกไม้นี้ ในสมัยโบราณจะนำมาใช้ทำมงกุฎดอกไม้เพื่อประดับบนศีรษะ จึงตั้งชื่อดอกไม้นี้ว่า Carnation ซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำว่า Corona ในภาษาละติน ที่แปลว่ามงกุฎดอกไม้หรือมาลัยดอกไม้ครอบศีรษะ

ปัจจุบันประเทศเดนมาร์ก ฟินแลนด์ อิตาลี ตุรกี ญี่ปุ่น ออสเตรเลียและเบลเยียมก็ฉลองวันแม่ในวันอาทิตย์ที่สองของเดือนพฤษภาคมเช่นกัน

อังกฤษ

ในช่วงคริสต์ศักราช 1600 ประเทศอังกฤษได้เริ่มเฉลิมฉลองวันแม่ที่เรียกว่า “Mothering Sunday” ในวันอาทิตย์ที่ 4 ของฤดูถือบวชในศาสนาคริสต์เพื่อรำลึกถึงพระแม่มาเรีย มารดาของพระเยซูและให้ตระหนักถึงพระคุณของแม่ในครอบครัวด้วย แต่เมื่อคริสตศาสนาแผ่ขยายไปในหลายพื้นที่ในทวีปยุโรป การเฉลิมฉลองวันแม่ก็ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบในการเฉลิมฉลองเป็นวัน “the Mother Church” ซึ่งหมายถึงพลังจิตวิญญาณที่ให้ชีวิตและปกป้องประชาชนให้รอดพ้นภัยอันตราย

การปรับเปลี่ยนดังกล่าวทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างประเพณีค่านิยมท้องถิ่นและค่านิยมของคริสตศาสนาไปโดยปริยายทำให้ชาวอังกฤษให้ความสำคัญกับทั้งมารดาของตนและโบสถ์ควบคู่กันไป ซึ่งในเวลานั้นอาชีพของชนชั้นล่างของชาวอังกฤษคืองานรับใช้ ประชาชนยากจนจำนวนมากต้องออกไปทำงานในที่ห่างไกลจากบ้าน จำต้องอาศัยอยู่ในบ้านของเจ้านาย ดังนั้นในวัน Mothering Sunday ชนชั้นล่างจะได้รับวันหยุดเพื่อเป็นเวลาให้กลับบ้านเพื่อใช้เวลากับมารดาของตน ในด้านของสีสันในการเฉลิมฉลองวันแม่นั้น ชาวอังกฤษมักจะทำเค้กพิเศษที่เรียกว่า “Mothering Cake” มามอบให้แม่ของตนซึ่งสามารถใช้เป็นการแสดงความรักและความอบอุ่นภายในครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

ฝรั่งเศส

นอกจากการเฉลิมฉลองวันแม่ในรูปแบบของการให้ความสำคัญทางศาสนาและความเชื่อแล้ว ยังให้ความสำคัญกับวันแม่ให้เสมือนกับเป็นวันครอบครัวอีกวันหนึ่งด้วย ในประเทศฝรั่งเศสเด็กๆ ใช้เวลาในการวาดภาพลงบนการ์ดและแต่งกลอนเพื่อเป็นของขวัญพิเศษสำหรับคุณแม่ เทศกาลฉลองวันแม่ของฝรั่งเศสมีขึ้นในช่วงเวลาฤดูใบไม้ผลิ ที่มีชื่อว่า “Fete des Meres” เป็นช่วงเวลาความสุขของครอบครัวชาวฝรั่งเศสเพื่อให้ของขวัญและมอบความรักให้กับแม่ของตน วันแม่แห่งชาติคือวันอาทิตย์สุดท้ายของเดือน พฤษภาคมและได้มีการปฏิบัติสืบเนื่องมาเป็นเสมือนวันครอบครัวของชาวฝรั่งเศส ซึ่งสมาชิกในครอบครัวจะรวมตัวกันเพื่อรับประทานอาหารมื้อพิเศษทั้งในและนอกบ้านและจะจบลงด้วยความประทับใจโดยมอบเค้กวันแม่เป็นสื่อความรักอยู่เสมอ

สวีเดน

วันแม่แห่งชาติของชาวสวีเดนมีความคล้ายคลึงกับประเทศฝรั่งเศสคือจัดขึ้นในวันอาทิตย์สุดท้ายของเดือนพฤษภาคม แต่ที่สวีเดนมีการฉลองวันแม่แห่งชาติที่แตกต่างไปอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจสภาพอากาศของสวีเดนจะจัดทำดอกไม้พลาสติกเล็กๆ ออกขายก่อนวันแม่แห่งชาติ เพื่อนำเงินไปบริจาคให้แม่และลูกที่ยากจนในประเทศสวีเดนนั่นเอง

ญี่ปุ่น

เทศกาลวันแม่ของญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลจากสหรัฐอเมริกา และมีพิธีฉลองวันแม่ที่โบสถ์คริสต์ในญี่ปุ่นเป็นครั้งแรกเมื่อปี 1915 จากนั้นจึงเริ่มขยายความนิยมไปทั่ว แต่ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทั่วประเทศญี่ปุ่นเริ่มมาจากการที่บริษัทโมรินางะ บริษัทผู้ผลิตขนมขบเคี้ยวของญี่ปุ่นเป็นผู้รณรงค์ให้ผู้คนสนใจฉลองเทศกาลวันแม่เมื่อปี 1937

เมื่อเข้าสู่สมัยโชวะ (เริ่มเมื่อปี 1925) ได้มีการกำหนดให้วันที่ 6 มีนาคม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของจักรพรรดินี (ฮะนะโกะ) เป็นวันแม่ การเปลี่ยนแปลงวันฉลองเนื่องในวันแม่มาดำเนินตามแบบตะวันตกเริ่มเมื่อช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นี้เอง

มูลค่าตลาดของขวัญวันแม่ในญี่ปุ่นเมื่อปี 2002 มีประมาณ 500,000 ล้านเยน (175,000 ล้านบาทคิดที่อัตราแลกเปลี่ยน 100 เยน=35 บาท) สูงกว่ามูลค่าตลาดของขวัญช่วงเทศกาลคริสต์มาสซึ่งเป็นเทศกาลที่คึกคักและมีการแข่งขันกันอย่างดุเดือดที่สุดในปีเดียวกันซึ่งมีมูลค่าประมาณ 400,000 ล้านเยน (หรือประมาณ 140,000 ล้านบาท) กว่า 1.25 เท่า หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือตลาดของขวัญเนื่องในเทศกาลวันแม่ของญี่ปุ่นถือเป็นเทศกาลที่มีการซื้อขายของขวัญมากที่สุดคือมีมูลค่าตลาดใหญ่กว่าเทศกาลวันวาเลนไทน์และคริสต์มาส

ของขวัญที่ชาวญี่ปุ่นบอกว่าอยากจะทำมอบให้กับแม่ในเทศกาลวันแม่ในช่วงที่ผ่านมา โดยแสดงความเห็นผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่

- คิดว่าอยากจะทำแม่ไปเที่ยว แม่คงจะมีความสุขมาก
- อยากดึงแม่ออกจากงานประจำของแม่ ด้วยการพาแม่ไปนอนพักโรงแรมดีๆ ให้แม่ได้ใช้ชีวิตและพักผ่อนอย่างมีความสุข
- อยากจะทำอะไรที่จะให้คุณแม่หายเหนื่อย ได้refresh ทั้งกายและใจ
- อยากให้แม่ได้ทำอะไรที่ท้าทายและสนุกสนาน
- อยากฝากคำขอบคุณที่ไม่อาจจะกล่าวได้หมดไปพร้อมๆ กับดอกไม้ที่จะนำไปมอบให้
- อยากให้ของขวัญที่อร่อยๆ ที่ทำให้ใบหน้าของแม่เปื้อนรอยยิ้ม
- อยากส่งของขวัญที่มีค่าและของสวยๆ งามๆ ไปให้แม่มากๆ
- อยากมอบของขวัญที่แม่เอาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตำนานเกี่ยวกับการบูชาพระคุณของแม่

อินเดีย

ประเทศอินเดียมีการเคารพพระคุณแม่ในรูปแบบของความเชื่อทางศาสนาฮินดูมานานนับพันปี เป็นพิธีเพื่อเคารพบูชาเจ้าแม่กาลีหรือปางหนึ่งของอูมาเทวีมีเหยื่อของพระศิวะ ซึ่งเทศกาลนี้

เรียกกันว่า พิธีทศกัณฐา มีการประกอบพิธีกันที่เทวาลัยมหากาลีในกัลกัตตาและเทวาลัยอื่นๆ อีกหลายแห่ง ในงานทศกัณฐาจะมีการสวดสรรเสริญพระเทวีและมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมอีกหลายอย่าง ซึ่งงานจะเริ่มขึ้นในช่วงต้นเดือนตุลาคมของทุกปี และใช้เวลา 10 วันในการประกอบพิธีกรรม

นอกจากการบูชาพระคุณแม่ในรูปแบบของความเชื่อทางศาสนาแล้ว ในสังคมปัจจุบัน ชาวอินเดียยังมีวันแม่ในรูปแบบสากลอีกด้วยเพื่อให้ระลึกถึงพระคุณของแม่ที่ให้ชีวิตและอยู่เคียงข้างลูกในวันที่สุขและทุกข์ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วชาวอินเดียที่เฉลิมฉลองวันแม่ในรูปแบบนี้คือชาวเมืองที่สามารถรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมสากลได้

อียิปต์

ขณะเดียวกันชาวอียิปต์ก็มีความเชื่อในลักษณะของตัวเอง ชาวอียิปต์ในยุคโบราณเชื่อว่าแมวเป็นสัตว์ที่ศักดิ์สิทธิ์ จึงบูชาเทพธิดาแมว “Bast” ซึ่งมีรูปลักษณะลำตัวเป็นผู้หญิงและหัวเป็นแมว ชาวอียิปต์เชื่อว่าเทพธิดา Bast นี้ เป็นแม่ผู้ปกป้องแมวทั้งหลายรวมถึงผู้หญิงและเด็ก ดังนั้นชาวอียิปต์จึงให้ความสำคัญกับ “Bast” ในการรำลึกถึงแม่เป็นอย่างมาก

กรีก

ประเทศกรีกมีการเฉลิมฉลองวันแม่แห่งชาติในช่วงฤดูใบไม้ผลิ เพื่อรำลึกถึง “Rhea” หรือพระมารดาของพระเจ้า โดยการเฉลิมฉลองนั้นจะมีขึ้นในช่วงเวลาเช้าตรู่ของวันโดยใช้เค้กน้ำผึ้ง เครื่องดื่ม และดอกไม้ในการทำความเคารพ

นี่เป็นเพียงตัวอย่างบางส่วนของ การเฉลิมฉลองวันแม่แห่งชาติในประเทศต่างๆทั่วโลก ที่มีรูปแบบและวัตถุประสงค์ของการรำลึกถึงพระคุณแม่ที่แตกต่างกัน ท่านผู้อ่านได้ทราบความเป็นมาของวันแม่มาหลายชาติแล้ว แต่เคยทราบหรือไม่ว่า วันแม่แห่งชาติของไทยเราเองนั้นมีความเป็นมาอย่างไร

ไทย

ประเทศไทย มีการจัดงานวันแม่ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2486 ณ สวนอัมพร โดยมีกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้จัดงาน แต่เนื่องจากช่วงนั้นเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 งานวันแม่ในปีต่อมาก็ต้องงดไปโดยปริยาย หลังจากผ่านพ้นวิกฤตสงครามไปแล้ว หลายหน่วยงานได้พยายามรื้อฟื้นให้มีวันแม่ขึ้นมาอีก แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และมีการเปลี่ยนแปลงกำหนดวันแม่ไปหลายครั้ง อย่างไรก็ตาม กำหนดวันแม่ที่ประชาชนนิยมและเป็นที่ยอมรับของรัฐบาล คือวันที่ 15 เมษายน โดยเริ่มจัดมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2493 ซึ่งได้ดำเนินต่อมาอีกหลายปี

และมาหยุดชะงักด้วยเหตุผลที่สภาวัฒนธรรมแห่งชาติซึ่งเป็นผู้จัดงานวันแม่ชาติผู้สนับสนุนซึ่งก็คือกระทรวงวัฒนธรรมที่ถูกยุบไปนั่นเอง

ต่อมาสมาคมครูคาทอลิกแห่งประเทศไทยเห็นว่าควรมีการจัดงานวันแม่ต่อไป จึงได้รื้อฟื้นงานวันแม่ขึ้นมาอีก และได้กำหนดให้จัดงานวันแม่ ในวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2515 แต่จัดได้เพียงปีเดียวก็หยุดไป จนกระทั่งในปี พ.ศ.2519 คณะกรรมการอำนวยการสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์เห็นว่าควรกำหนดวันแม่ให้แน่นอนเสียที จึงได้กำหนดวันแม่ใหม่โดยให้ถือเอาวันที่ 12 สิงหาคมซึ่งเป็นวันเสด็จพระราชสมภพของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นวันแม่แห่งชาติ และ กำหนดให้ดอกมะลิเป็นดอกไม้สัญลักษณ์ของวันแม่ตั้งแต่นั้นมา

เหตุที่ใช้ดอกมะลิเป็นดอกไม้สัญลักษณ์ของวันแม่ ก็เนื่องจาก ดอกมะลิเป็นดอกไม้ที่มีสีขาวบริสุทธิ์ ส่งกลิ่นหอมไปไกลและหอมได้นาน อีกทั้งยังออกดอกได้ตลอดทั้งปี เปรียบได้กับความรักอันบริสุทธิ์ของแม่ที่มีต่อลูกไม่มีวันเสื่อมคลายนั่นเอง และนั่นก็เป็นที่มาของวันแม่ การเลือกวันที่ 12 สิงหาคมของทุกปีเป็นวันแม่ สะท้อนให้เห็นว่าชาวไทยมีความรักอันยิ่งใหญ่ต่อแม่หลงเป็นอย่างมาก

วันแม่แห่งชาติของไทยนั้นมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้โอกาสลูกๆ แสดงความรักต่อคุณแม่ โดยการมอบพวงมาลัยหรือมีการประกวดคำขวัญวันแม่ การประกวดแม่ของชาติ เพื่อให้เกียรติและตระหนักในความสำคัญของแม่ และยังเป็นโอกาสที่ประชาชนคนไทยสามารถถวายเป็นจรรยภักดีและเทิดพระเกียรติแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งเป็นแม่ของแผ่นดินอันเป็นที่รักของชาวไทยทั้งปวง

ดังนั้นลูกๆ ทุกคนควรจะแสดงความรักต่อคุณแม่ในทุกๆ วัน ไม่ใช่แต่เฉพาะในวันๆ เดียวเท่านั้น การแสดงความรักไม่จำเป็นต้องผ่านวัตถุสิ่งของ เพราะความรักสามารถแสดงออกด้วยพฤติกรรม คำพูด ความจริงใจ เราควรพูดคำว่ารักกับแม่ทุกวันให้คุณแม่ชื่นใจ ก่อนที่เราจะไม่มีแม่ให้กอดและดูแล

เพลงที่เกี่ยวข้องแม่

ความรักและความผูกพันระหว่างแม่กับลูกมีความลึกซึ้ง เราจึงมักได้ฟังเพลงที่กล่าวถึงแม่ โดยเฉพาะความรักที่แม่มีต่อลูก ตัวอย่างเช่น เพลงไทยที่พวกเราคุ้นเคยกันดีคือเพลงคำน้ามนม ไครหนอ อิมมูน ซึ่งเป็นเพลงที่สะท้อนอารมณ์ของคนไทยได้เป็นอย่างดี สำหรับเพลงต่างประเทศเช่น ญี่ปุ่นที่รู้จักกันดีเช่น เพลงโอะคาซัง โนะฮุตะ (เพลงเกี่ยวกับแม่ซึ่งเป็นเพลงโบราณ) และเพลงโอะพุกุโรซัง (เพลงแม่) ส่วนเพลงจีนที่มีการขับร้องกันมากได้แก่เพลงชื่อซางจื่อหย๋วมามาเห่า (โลกนี้มีแม่จึงดี) จะขอแปลเนื้อร้องเพลงที่กล่าวถึงดังนี้

เพลงโอะคาซังโนะอุตะ

หวนคิดถึงภาพแม่อยู่ทำงานดึกดื่น กำลังถักถุงมือไหมพรมให้ฉันอยู่ ลมพัดใบไม้แห้งยามหนาวคงจะหนาวเย็นมากจนทำให้แม่ต้องเร่งถักถุงมือละซิณะ จดหมายจากบ้านมาถึงลูกแล้ว ยังได้กลิ่นควันของเตาผิงไฟที่อยู่ไกลแสนไกลลอยตามมาด้วย

เพลงโอะฟูกุโระซัง

แม่ แม่ มอชิงขึ้นไปบนท้องฟ้า ก็เห็นแม่บนท้องฟ้า วันที่ฝนตก แม่ก็เป็นร่มกันฝนให้ แม่สอนว่าสักวันหนึ่งเจ้าก็ต้องเป็นร่มให้กับคนอื่น ความจริงที่แม่สอนสั่ง ความจริงที่แม่สอนสั่ง จะไม่มีวันลืม

เพลงชื่อข้างจื่อโหยวมามาเห่า*

โลกนี้มีแม่จึงดี เด็กที่มีแม่เหมือนได้ของขวัญพิเศษ อยู่ในอ้อมอกแม่ สุขสันต์พรรณนา โลกนี้มีแม่จึงดี เด็กไร้แม่เหมือนอยู่กับพื้นหญ้า ห่างไกลอ้อมอกแม่ หาความสุขมิได้ โลกนี้มีแม่จึงดี เด็กที่มีแม่ไม่รู้หรือ หากเขาทำได้ แม่ในฝันยังยิ้มได้เลย

คำขวัญวันแม่ต่างๆที่น่าสนใจ

"God could not be everywhere and therefore he made mothers." พระเจ้าไม่สามารถอยู่ทุกที่ได้ ดังนั้น พระองค์จึงสร้างแม่ขึ้นมา —สุภาชิตยิว

"A mother is a person who seeing there are only four pieces of pie for five people, promptly announces she never did care for pie." แม่ คือคนที่เห็นว่ามีพายเพียงสี่ชิ้นสำหรับคนห้าคน และประกาศว่า เธอไม่เคยสนใจที่จะกินพายเลยแม้แต่ชิ้นเดียว -Tenneva Jordan

"The mother's heart is the child's schoolroom." หัวใจของแม่คือห้องเรียนของลูก— Henry Ward Beecher

A little girl, asked where her home was, replied, "where mother is". เมื่อมีเด็กน้อยถูกถามว่าแม่ของเธออยู่ที่ไหน เด็กคนนั้นตอบว่า ที่ๆ คุณแม่อยู่นั่นเอง-- Keith L. Brooks

"The most important thing a father can do for his children is to love their mother." สิ่งที่สำคัญที่สุดที่พ่อทำได้สำหรับลูกๆ คือ การให้ความรักกับแม่นั่นเอง - Author Unknown

"Of all the rights of women, the greatest is to be a mother." จากสิทธิของผู้หญิงทั้งหมด สิทธิที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของเธอคือการได้เป็นแม่ -Lin Yutang

สรุปจาก รายการรู้รอบโลก "เรื่องวันแม่" โดยคุณอุไรวรรณ คูหะเปรมะและคุณพรพัชร์ ทิศทองคำ ออกอากาศ
เมื่อวันพุธที่ 9 สิงหาคม 2549

ข้อมูลอ้างอิง

1. <http://www.mothersdaycelebration.com>
<http://www.mothers.net/aroundtheworld.htm>
<http://www.panmai.com>
<http://spirituality.indiatimes.com/articleshow/9169259.cms>
<http://www.hahanohi.info>
Book: Windows of the world "India" นवलจันทร์ คำปึงส์
2. ขอขอบคุณ คุณสุธานันท์ พึ่งธรรมสาร ที่เอื้อเพื่อแปลบทเพลงจีนเป็นภาษาไทย
3. เรื่องวันแม่ได้นำออกอากาศในรายการรู้รอบโลก ดำเนินรายการโดยคุณอุไรวรรณ คูหะเปรมะ และคุณพรพัชร์ ทิศทองคำเมื่อวันพุธที่ 9 สิงหาคม 2549

มะเร็งต่อมลูกหมาก ... ภัยร้ายสำหรับผู้ชาย

สิ่งที่คุณผู้ชายอายุ 40 ปีขึ้นไปควรสนใจพิเศษ

มะเร็งต่อมลูกหมากเป็นมะเร็งที่พบบ่อยที่สุดและเป็นสาเหตุการตายอันดับสองของมะเร็งที่คร่าชีวิตของผู้ชาย รองจากมะเร็งปอด พบว่าผู้ชาย 1 คน ในทุก 10 คน จะเป็นมะเร็งต่อมลูกหมาก มีการยืนยันว่าอาหารที่มีไขมันสูงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดมะเร็งต่อมลูกหมาก เป็นที่น่าเสียดายว่า มะเร็งต่อมลูกหมากมักไม่ค่อยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ทั่ว ๆ ไป เนื่องจากการศึกษาในศพของผู้ชายในอายุต่าง ๆ กันที่เสียชีวิตด้วยสาเหตุต่าง ๆ กัน และไม่เคยเป็นโรคของต่อมลูกหมากเลย พบว่าไม่ต่ำกว่า 15% ของผู้ชายที่มีอายุ 50 ปี 30% ของผู้ชายอายุ 60 ปี และ 40% ของผู้ชายอายุ 70 ปี มีมะเร็งต่อมลูกหมากโดยที่มิได้คาดคิด โดยประเทศที่มีประชากรบริโภคอาหารที่มีไขมันและโปรตีนจากเนื้อสัตว์สูงมักมีโรคนี้เกิดขึ้นมาก เช่น ประเทศอเมริกา และยุโรป เป็นต้น อุบัติการณ์ของมะเร็งต่อมลูกหมากในประเทศเหล่านี้จะสูงมาก รวมทั้งเป็นสาเหตุการตายอันดับต้นๆ เช่นกัน

สำหรับในประเทศไทย มะเร็งต่อมลูกหมากพบเป็นอันดับที่ 10 ผู้ป่วยส่วนใหญ่มักมีอายุระหว่าง 60-79 ปี และมาพบแพทย์ในระยะที่เลขาธิการรักษาให้หายขาดได้เป็นส่วนมาก

โดยทั่วไป คุณผู้ชายจะไม่มีอาการของต่อมลูกหมากจนกระทั่งอายุย่างเข้า 40 ปี โดยเฉพาะเมื่ออายุ 60 ปี จะเริ่มมีปัญหาด้านต่อมลูกหมาก เช่น มะเร็งต่อมลูกหมาก ต่อมลูกหมากโต ต่อมลูกหมากอักเสบ การตรวจต่อมลูกหมากประจำปีจะช่วยให้การวินิจฉัยโรคได้เร็วขึ้น

ต่อมลูกหมากคืออะไร อยู่ตรงไหน มีหน้าที่อย่างไร

ต่อมลูกหมากเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของอวัยวะในระบบสืบพันธุ์ของเพศชาย อยู่ตรงคอกระเพาะปัสสาวะหุ้มอยู่รอบท่อปัสสาวะส่วนต้นทางด้านหน้าของท่อทวารหนัก ต่อมลูกหมากมีลักษณะคล้ายลูกเกาลัด มีฐานกว้าง 4 เซนติเมตร หนา 2 เซนติเมตร และสูง 3 เซนติเมตร น้ำหนักในสภาวะปกติจะหนักประมาณ 20 กรัม มีหน้าที่สำคัญในการผลิตน้ำหล่อลื่น และหล่อเลี้ยงตัวอสุจิขณะที่มีการหลั่งอสุจิ

ความสำคัญของต่อมลูกหมาก

- ต่อมลูกหมากเป็นอวัยวะหนึ่งของระบบสืบพันธุ์ของผู้ชาย อยู่บริเวณใต้ต่อกระเพาะปัสสาวะหน้าต่อลำไส้ใหญ่
- ต่อมลูกหมากจะอยู่รอบท่อปัสสาวะ ขนาดของต่อมลูกหมากเท่ากับ walnut
- ต่อมลูกหมากประกอบด้วยกล้ามเนื้อและต่อมผลิตน้ำหล่อเลี้ยงเชื้ออสุจิที่เรียก semen
- ต่อมลูกหมากจะต้องได้รับการหล่อเลี้ยงจากฮอร์โมนเพศชายที่เรียกว่า testosterone ซึ่งสร้างมาจากอัณฑะ

อาการของผู้ป่วยที่มีโรคต่อมลูกหมาก

- ปัสสาวะไม่พุ่ง
- ปัสสาวะกระปริดกระปอย
- ปัสสาวะบ่อย
- กลั้นปัสสาวะไม่ได้
- ต้องตื่นกลางคืนขึ้นมาปัสสาวะบ่อย
- ปัสสาวะหยุดเป็นพักๆ
- ปัสสาวะมีเลือด
- ปวดเวลาปัสสาวะ

อาการของมะเร็งต่อมลูกหมาก

มะเร็งต่อมลูกหมาก เกิดจากการแบ่งตัวของเซลล์ต่อมลูกหมากที่ผิดปกติ ทำให้ต่อมลูกหมากโตขึ้น อาจพบได้ในชายที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป แต่พบมากขึ้นในคนที่อายุเลย 60 ปี สาเหตุของมะเร็งต่อมลูกหมากที่แท้จริง ยังไม่มีใครทราบ แต่ก็คาดว่า อาหารอาจมีส่วนให้เกิดมะเร็งต่อมลูกหมาก โดยเฉพาะอาหารพวกที่มีไขมันสัตว์ นอกจากนั้น ยังอาจเกี่ยวข้องกับกรรมพันธุ์อีกด้วย

ในระยะแรก ๆ ผู้ป่วยมักจะไม่มีอาการแต่อย่างใดจนเมื่อก่อนมะเร็งโตลุกลามไปอุดท่อปัสสาวะ ซึ่งจะทำให้เกิดอาการปัสสาวะบ่อย เจ็บปวดเวลาถ่ายปัสสาวะ บางครั้งมีเลือดปน ออกมากับปัสสาวะ ในระยะท้าย ๆ เมื่อมะเร็งกระจายลุกลามไปทั่วร่างกายแล้ว ผู้ป่วยจะมีอาการปวดกระดูก ปวดตามข้อ ปวดหลัง น้ำหนักลด อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร อาการปัสสาวะขัด ปวดเวลาปัสสาวะ ปัสสาวะถี่ขึ้น และมีเลือดปนออกมากับปัสสาวะ อาการดังกล่าวนี้จะเป็นมากขึ้นเรื่อย ๆ

มะเร็งต่อมลูกหมากเป็นมะเร็งที่แพทย์สามารถพอจะช่วยท่านได้ แม้ว่าในระยะท้าย ๆ แต่การตรวจพบแต่เนิ่น ๆ จะทำให้การรักษาได้ผลดี และมีโอกาสหายได้ จะเห็นได้ว่า มะเร็งต่อมลูกหมากในระยะแรก ๆ มักจะไม่มีอาการอันใดที่บ่งให้ท่านรู้ตัวเลย นี่จึงเป็นเหตุผลว่าทำไมคุณ

ผู้ชายที่อายุเกิน 40 ปี จึงจำเป็นที่จะต้องรับการตรวจต่อมลูกหมากกับศัลยแพทย์ระบบทางเดินปัสสาวะอย่างสม่ำเสมอปีละครั้ง และเนื่องจากมะเร็งต่อมลูกหมากในระยะแรก ๆ ง่ายต่อการรักษา คุณผู้หญิงก็ควรจะกระตุ้นเตือนให้คุณผู้ชาย ไม่ว่าจะป็นสามี ญาติผู้ใหญ่ หรือเพื่อนใกล้ชิด ที่อายุเกิน 40 ปี ได้ขอรับการตรวจต่อมลูกหมากปีละครั้งด้วย

ระยะของ มะเร็ง ต่อมลูกหมาก	คำนิยาม	อาการที่อาจพบได้
ระยะที่ 1 (A)	มะเร็งมีขนาดเล็ก อยู่ในต่อมลูกหมาก การตรวจทางทวารหนักมักไม่ค่อยพบ	ไม่มีอาการในระยะนี้
ระยะที่ 2 (B)	มะเร็งมีขนาดใหญ่ขึ้น แต่ยังคงอยู่ในต่อมลูกหมาก สามารถคลำพบโดย การตรวจทางทวารหนัก	ปกติไม่พบอาการในระยะนี้
ระยะที่ 3 (C)	มะเร็งมีขนาดใหญ่ขึ้น จนลุกลามทางเดินปัสสาวะ และกระจายออกนอกต่อม สามารถคลำพบโดย การตรวจทางทวารหนัก	ปวดปัสสาวะบ่อย, ปัสสาวะเป็นเลือด, ปัสสาวะลำบาก, ต้องเบ่ง, บางครั้งปัสสาวะไม่ออก
ระยะที่ 4 (D)	ระยะที่ 4.1 (D1) มะเร็งลุกลามไปสู่ต่อมน้ำเหลือง ระยะที่ 4.2 (D2) มะเร็งลุกลามไปกระดูก, อวัยวะอื่นๆ	ปวดปัสสาวะบ่อย, ปัสสาวะลำบาก, ปัสสาวะไม่ออก, ปัสสาวะเป็นเลือด, ปวดหลัง, ปวดกระดูก, น้ำหนักลด, อ่อนเพลีย, เป็นอัมพาต

ลักษณะอาการของโรค

ในระยะแรกที่มีมะเร็งเริ่มเกิด มักไม่ก่อให้เกิดอาการใดๆ ต่อเมื่อมะเร็งเจริญเติบโตขึ้น ใหญ่ขึ้น ก็ทำให้เกิดการกดและเบียดท่อปัสสาวะส่วนต้น ทำให้เกิดการอุดตันของทางเดินปัสสาวะ ในระยะนี้ ผู้ป่วยเริ่มมีอาการปัสสาวะบ่อยกว่าปกติ ต่อมา เริ่มปัสสาวะลำบากมากขึ้น ต้องเบ่งมากขึ้น บางคนปัสสาวะไม่ออก ปัสสาวะเป็นเลือด หรืออาจมีการติดเชื้อในทางเดินปัสสาวะ บางคนอาจมีอาการเจ็บปวดเมื่อมีการหลั่งน้ำอสุจิในขณะร่วมเพศ

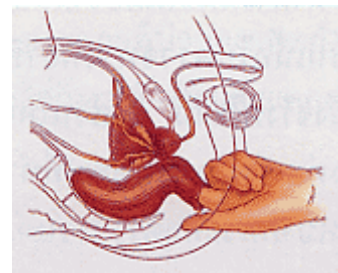
ในระยะหลังของโรค มะเร็งจะแพร่กระจายไปยังต่อมน้ำเหลืองใกล้เคียง กระดูก อวัยวะใกล้เคียง ทำให้เกิดอาการปวดกระดูกสันหลัง กระดูกเชิงกราน ปวดหลัง และข้อสะโพก อ่อนเพลีย ซีด เบื่ออาหาร น้ำหนักลด และบางรายอาจเดินไม่ได้ เป็นอัมพาต

แนวทางในการตรวจวินิจฉัยโรค

โดยทั่วไปแล้ว ผู้ชายที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป ถึงแม้ไม่มีอาการผิดปกติของทางเดินปัสสาวะใดๆ ก็ควรจะไปรับการตรวจเช็คต่อมลูกหมากจากแพทย์ อย่างน้อยปีละครั้ง เนื่องจากมะเร็งต่อมลูกหมากในระยะแรกๆ สามารถรักษาให้หายขาดได้ โดยทั่วไป แพทย์จะทำการตรวจต่อมลูกหมากดังต่อไปนี้

1. ตรวจทางทวารหนัก (Digital Rectal Examination)

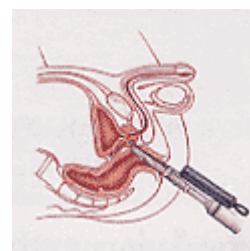
แพทย์จะทำการตรวจต่อมลูกหมากโดยใช้นิ้วสอดเข้าไปทางรูทวารหนัก เพื่อตรวจคลำขนาดรูปร่าง และความยืดหยุ่นของต่อมลูกหมาก มักใช้เวลาประมาณ 1-2 นาที หากเป็นมะเร็งมักคลำได้ก้อนแข็ง

รูปแสดงการตรวจ
ทางทวารหนัก

2. การเจาะเลือดเพื่อหาสารบ่งชี้มะเร็ง (Tumor marker)

สารบ่งชี้มะเร็งต่อมลูกหมากในเลือดที่สำคัญคือ พี เอส เอ (Prostate Specific Antigen, PSA) สารชนิดนี้จะถูกผลิตออกมามากกว่าปกติในผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งต่อมลูกหมาก จึงสามารถวัดค่าได้โดยการเจาะเลือด

รูปแสดงการตัดชิ้นเนื้อ
จากต่อมลูกหมาก

3. การตรวจอัลตราซาวด์ของต่อมลูกหมากผ่านทางทวารหนัก (Transrectal Prostatic Ultrasound)

เป็นการตรวจโดยใช้คลื่นเสียง โดยแพทย์จะใช้เครื่องมือสอดเข้าทางทวารหนัก เพื่อตรวจหาต่อมลูกหมาก หากเป็นมะเร็งสามารถเห็นได้

4. การตัดชิ้นเนื้อ (Biopsy)

เมื่อแพทย์ตรวจพบก้อนเนื้อที่สงสัย แพทย์จะทำการตัดชิ้นเนื้อจากต่อมลูกหมาก เพื่อนำชิ้นเนื้อไปตรวจทางพยาธิวิทยาเพื่อดูว่า เป็นมะเร็งจริงหรือไม่ ซึ่งส่วนใหญ่จะตัดชิ้นเนื้อของต่อมลูกหมาก ขณะที่ทำการตรวจต่อมลูกหมากด้วยอัลตราซาวด์

การรักษามะเร็งต่อมลูกหมาก

เนื่องจากมะเร็งต่อมลูกหมากเป็นมะเร็งที่เกี่ยวข้องกับฮอร์โมนเพศชาย ซึ่งได้แก่ เทสโตสเตอโรน (Testosterone) ซึ่งสร้างจากลูกอัณฑะ (Testis) และต่อมหมวกไต (Adrenal Gland) โดยฮอร์โมนเทสโตสเตอโรนจะไปกระตุ้นให้เกิดการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง ดังนั้น การรักษา มะเร็งต่อมลูกหมากจึงทำได้โดยการกำจัดและป้องกันไม่ให้เทสโตสเตอโรนไปกระตุ้นเซลล์มะเร็ง ให้เจริญเติบโตได้ ซึ่งการจะเลือกวิธีในการรักษาขึ้นอยู่กับระยะของโรค อายุผู้ป่วย และดุลยพินิจของ แพทย์ โดยการรักษาแต่ละวิธีก็จะมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป

การรักษา มะเร็งต่อมลูกหมากระยะแรก

ในกรณีผู้ป่วยมะเร็งต่อมลูกหมากระยะแรกคือการที่มะเร็งยังไม่กระจายไปนอกต่อมลูกหมาก อาจทำการรักษาได้ 2 วิธีคือ

1. การผ่าตัดเอาต่อมลูกหมากออกทั้งหมด (Radical Prostatectomy)

ผู้ป่วยมะเร็งต่อมลูกหมากในระยะแรกๆ สามารถรักษาหายขาดได้โดย การผ่าตัดวิธีนี้ แต่อย่างไรก็ตาม การผ่าตัดก็ต้องคำนึงถึงอายุของผู้ป่วยด้วย โดยปกติ แพทย์จะทำการผ่าตัดโดยวิธีนี้ ในผู้ป่วยที่มีอายุไม่เกิน 65 ปี ซึ่งจะให้ผลการรักษาที่ดีมาก ถ้าผู้ป่วยอายุมากกว่า 65 ปี แพทย์ก็จะใช้ดุลยพินิจในการเลือกวิธีการรักษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้ป่วย

ผลเสียของการผ่าตัดต่อมลูกหมากคือ ผู้ป่วยกว่าร้อยละ 80 จะสูญเสียความสามารถในการแข็งตัวของอวัยวะเพศ (Impotence) หลังผ่าตัด และบางรายการควบคุมการปัสสาวะจะเสียไป (Urinary Incontinence)

2. การฉายรังสี (Radiation Therapy)

ทำโดยการฉายแสงเข้าไปยังตำแหน่งที่เกิดมะเร็ง แต่อาจทำให้เกิดผลเสียคือ จะสูญเสียความสามารถในการแข็งตัวของอวัยวะเพศ อสุจิละเอียด เกิดอาการกระดูกแข็งที่ทวารหนัก และปัสสาวะลำบาก

การรักษามะเร็งต่อมลูกหมากในระยะลุกลาม

สำหรับมะเร็งต่อมลูกหมากที่อยู่ในระยะ 3 - 4 หรือมีการกระจายไปแล้วนั้น ก็มีวิธีการรักษาได้หลายวิธี ที่นิยมกันก็คือ การตัดเอาลูกอัณฑะออกทั้งสองข้าง (Bilateral Orchiectomy) ซึ่งสามารถกำจัดเทสโตสเตอโรนส่วนที่สร้างจากลูกอัณฑะ ในคนไข้บางราย แพทย์อาจจะให้ยาต้านแอนโดรเจน (Antiandrogen) ร่วมด้วย เพื่อยับยั้งเทสโตสเตอโรนส่วนที่สร้างจากต่อมหมวกไต ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งได้

การปฏิบัติตนหลังจากที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง

โดยทั่วไป หลังจากที่แพทย์ได้ทำการรักษาผู้ป่วยมะเร็งต่อมลูกหมาก ด้วยวิธีไหนก็ตาม จะนัดผู้ป่วยมาตรวจเป็นระยะๆ เพื่อติดตามผลการรักษาของผู้ป่วย โดยการนัดตรวจแต่ละครั้ง แพทย์จะทำการซักถามอาการต่างๆของผู้ป่วย และทำการเจาะเลือดหาระดับ PSA เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของระดับ PSA ถ้าระดับ PSA ลดลงจนกลับสู่ค่าปกติ ก็แสดงว่า การรักษาได้ผลดี แต่ถ้าระดับ PSA เพิ่มขึ้น ก็แสดงว่าอาจมีการกำเริบของโรคอีกได้ ดังนั้นผู้ป่วยจึงควรมารับการตรวจทุกครั้งแพทย์นัด

นอกจากนี้ ผู้ป่วยควรรับประทานยา และปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด เมื่อมีข้อสงสัย หรือเกิดอาการข้างเคียงจากการรับประทานยาใดๆ ควรปรึกษาแพทย์ที่ทำการรักษาโดยทันที อย่าพยายามเปลี่ยนแพทย์ เพราะจะทำให้ผลการรักษาไม่ต่อเนื่อง

ผลข้างเคียงของการรักษา

1. การเฝ้าระวังสังเกตอาการผลเสียคือทำให้เสียโอกาสในการรักษามะเร็งในระยะเริ่มแรก
2. การผ่าตัด จะทำให้เจ็บปวดในระยะแรก และผู้ป่วยต้องคาสายสวนปัสสาวะ 10 วัน-3 สัปดาห์ การผ่าตัดอาจจะทำให้กลิ่นปัสสาวะและอสุจิละเอียด และอาจเกิดกามตายด้าน นอกจากนี้จะไม่มีน้ำเชื้อเมื่อถึงจุดสุดยอด
3. การฉายรังสีจะทำให้ผู้ป่วยมีอาการอ่อนเพลียการพักผ่อนเป็นเรื่องที่สำคัญแต่ก็ควรออกกำลังกายเท่าที่จะทำได้ การฉายรังสีอาจทำให้ผมร่วง และอาจทำให้เกิดกามตายด้าน
4. การให้ฮอร์โมนจะทำให้ผู้ป่วยเกิดอาการเหมือนชายวัยทองคือมีอาการกามตายด้าน ร้อนตามตัว

การป้องกัน

- อาหารป้องกันมะเร็งต่อมลูกหมาก
- มีการศึกษาว่า วิตามินอี selenium และน้ำมะเขือเทศสามารถลดการเกิดมะเร็งต่อมลูกหมากได้
- การลดอาหารไขมันและเพิ่มถั่ว ผัก ผลไม้สามารถป้องกันมะเร็งได้

เป็นทราบกันดีว่ามะเร็งต่อมลูกหมากเป็นเฉพาะผู้ชายและพบได้บ่อยพอควร ในบทความนี้จะทำให้ท่านทราบความสัมพันธ์ระหว่างอาหารและมะเร็งต่อมลูกหมากซึ่งจะช่วยให้ท่านลดความเสี่ยงต่อมะเร็งต่อมลูกหมาก นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่าการป้องกันมะเร็งสามารถทำได้โดยการรับประทานอาหารผักและผลไม้ การออกกำลังกาย การควบคุมน้ำหนัก การเลือกอาหารไขมันต่ำ

ผักและผลไม้

จากศึกษาส่วนใหญ่พบว่าผักและผลไม้มีสารต้านอนุมูลอิสระ ใยอาหาร และมีไขมันต่ำซึ่งจะลดการเกิดโรคมะเร็งและป้องกันโรคอื่น ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่าในแต่ละวันควรจะได้รับผักและผลไม้อย่างน้อยวันละ 5 หน่วย โดยเฉพาะผักและผลไม้ที่มีสีเข้มเช่นเขียว (คะน้า ผักบุ้ง กวางตุ้ง) ส้ม แดง

ธัญพืช

ได้แก่ข้าวกล้อง ข้าวโอ๊ต ข้าวสาลี การรับประทานอาหารเหล่านี้จะทำให้ระบบขับถ่ายทำงานดีขึ้นและยังลดการเกิดมะเร็งลำไส้ใหญ่

ถั่วต่างๆ

ถั่วต่างๆจะให้สารอาหารโปรตีนสำหรับทดแทนเนื้อสัตว์และใยอาหาร นอกจากนั้นยังมีสารต้านอนุมูลอิสระซึ่งต่อต้านมะเร็ง

Lycopene

เป็นสารต้านอนุมูลอิสระป้องกันมะเร็งพบได้มากในมะเขือเทศ มีการศึกษาว่าการรับประทานมะเขือเทศเป็นประจำสามารถลดขนาดของเนื้องอก แต่ต้องศึกษาเพิ่มเติม

Selenium

เป็นสารต้านอนุมูลอิสระพบได้มากในพวก ปลา อาหารทะเล ไข่ ธัญพืช ถั่วต่างๆ มีการวิจัยว่าสารนี้ลดอัตราการตายจากมะเร็งต่อมลูกหมาก

ถั่วเหลือง

การวิจัยพบว่าการรับประทานอาหารที่ทำจากถั่วเหลืองจะลดอัตราการเกิดมะเร็งต่อมลูกหมาก

Vitamin E

จากการวิจัยพบว่าการรับประทานวิตามิน อีเป็นประจำจะลดอัตราการเกิดมะเร็งต่อมลูกหมากและลดอัตราการตายจากโรคนี้

ข้อแนะนำ

ชายที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป ควรเข้ารับการตรวจต่อมลูกหมากจากแพทย์ทุกปี เพราะถ้าสามารถตรวจพบมะเร็งได้ในระยะแรกๆ สามารถรักษาให้หายขาดได้ และป้องกันโดยทานผักและผลไม้ในสัดส่วนที่มากกว่าเนื้อสัตว์รวมทั้งหมั่นออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งต่อมลูกหมาก

เอกสารอ้างอิง

www.siamhealth.net

www.bangkokhealth.com

www.thaiuro.or.th สมาคมศัลยแพทย์ระบบปัสสาวะ(ประเทศไทย)

เรื่อนำรู้

ลำดับการครองราชย์ของพระมหากษัตริย์ ๒๙ พระองค์

ท	ปีที่เสด็จขึ้น ครองราชย์	
๑.	พ.ศ. ๒๔๘๙ (๖๐ ปี)	พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลวชิราลงกรณ แห่งราชอาณาจักรไทย เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙
๒.	พ.ศ. ๒๔๙๕ (๕๔ ปี)	สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒ แห่งสหราชอาณาจักร เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๕
๓.	พ.ศ. ๒๕๐๕ (๔๔ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีมาลีเอโทยา ทานูมาฟิสิที่ ๒ แห่งรัฐเอกราชามัว เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕
๔.	พ.ศ. ๒๕๐๘ (๔๑ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีเทาฟาเฮา ทูโฟ ที่ ๔ แห่งตองกา เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๘
๕.	พ.ศ. ๒๕๑๐ (๓๙ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีฮัสฎิยัล อิสซานัล โบลเกียห์ มูอิซซัดดิน วัดเดาละห์ แห่งบรูไนดารุสซาลาม เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๐
๖.	พ.ศ. ๒๕๑๓ (๓๖ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีกอซุส บิน ซาอิสแห่งโอมาน เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๓
๗.	พ.ศ. ๒๕๑๓ (๓๖ ปี)	สมเด็จพระราชินีนาถมาร์เกรเธอที่ ๒ แห่งเดนมาร์ก เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๓
๘.	พ.ศ. ๒๕๑๕ (๓๔ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี ซิงเย วังชุก แห่งภูฏาน เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕
๙.	พ.ศ. ๒๕๑๖ (๓๓ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีคาร์ลที่ ๑๖ กุสตาฟ แห่งสวีเดน เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๖
๑๐.	พ.ศ. ๒๕๑๘ (๓๑ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีฆวน คาร์ลอสที่ ๑ แห่งสเปน เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘
๑๑.	พ.ศ. ๒๕๒๓ (๒๖ ปี)	สมเด็จพระราชินีนาถเบียทริกซ์ แห่งเนเธอร์แลนด์ เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๓
๑๒.	พ.ศ. ๒๕๒๙ (๒๐ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีสวาตีที่ ๓ แห่งสวาซิแลนด์ เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๙
๑๓.	พ.ศ. ๒๕๓๒ (๑๗ ปี)	สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ แห่งญี่ปุ่น เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๒
๑๔.	พ.ศ. ๒๕๓๒ (๑๗ ปี)	เจ้าชายฮันส์-แอดัมที่ ๒ แห่งราชรัฐลิกเตนสไตน์ เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒
๑๕.	พ.ศ. ๒๕๓๔ (๑๕ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีฮาราลด์ที่ ๕ แห่งนอร์เวย์ เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๔

๑๖.	พ.ศ. ๒๕๓๖ (๑๓ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีอัลแบร์ที่ ๒ แห่งเบลเยียม เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖
๑๗.	พ.ศ. ๒๕๓๘ (๑๑ ปี)	เชคฮามัด บิน คอลิฟะห์ อัลซานี แห่งรัฐกาตาร์ เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๘
๑๘.	พ.ศ. ๒๕๓๙ (๑๐ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีเลตซีที่ ๓ แห่งเลโซโท เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๙
๑๙.	พ.ศ. ๒๕๔๒ (๗ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีอับดุลละห์ที่ ๒ บิน อัลฮุสเซน แห่งราชอาณาจักรฮัชไมต์ จอร์แดน เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
๒๐.	พ.ศ. ๒๕๔๒ (๗ ปี)	เชคซัลมาน บิน อีซา อัลคอลิฟะห์ แห่งบาห์เรน เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒
๒๑.	พ.ศ. ๒๕๔๒ (๗ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีไมฮัมเหม็ดที่ ๖ แห่งโมร็อกโก เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๒
๒๒.	พ.ศ. ๒๕๔๓ (๖ ปี)	แกรนด์ ดยุก อองรี แห่งราชรัฐลักเซมเบิร์ก เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๓
๒๓.	พ.ศ. ๒๕๔๔ (๕ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีคยาเนนทระ วีระ วิกรม ศาหเทวะ เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔
๒๔.	พ.ศ. ๒๕๔๔ (๕ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีตวนกู ไชฮิด ชีร์จูดดิน อิบน์ อัลมาร์ฮูม ตวนกูไชฮิด ปุตรา จา มาลูลุไลล์ ยงดีเปอร์ตวน อากง แห่งมาเลเซีย เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๔
๒๕.	พ.ศ. ๒๕๔๗ (๒ ปี)	พระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหมุนี แห่งกัมพูชา เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗
๒๖.	พ.ศ. ๒๕๔๗ (๒ ปี)	เชคคอลลิฟะห์ บิน ไชฮิด อัลนะห์ยัน แห่งสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗
๒๗.	พ.ศ. ๒๕๔๘ (๑ ปี)	เจ้าชายอัลแบร์ที่ ๒ แห่งราชรัฐโมนาโก เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘
๒๘.	พ.ศ. ๒๕๔๘ (๑ ปี)	สมเด็จพระราชาธิบดีอับดุลลาห์ บิน อับดุล อาซิซ อัลซาอูด แห่งราชอาณาจักร ซาอุดีอาระเบีย เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
๒๙.	พ.ศ. ๒๕๔๙ (๘ เดือน)	เชคชอบะห์ อัลอะห์มัด อัลจาบีร์ อัลชอบะห์ แห่งรัฐคูเวต เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙

หมายเหตุ - ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงระยะเวลาในการครองราชย์ ณ พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อมูลจาก หนังสือ ๒๙ ราชันย์ (๒๕๔๙)

เด็กเอ๋ย...เด็กดี

เด็กเอ๋ย.....เด็กดี ต้องมีหน้าที่ 10 อย่างด้วยกัน

หนึ่ง	นับถือศาสนา
สอง	รักษาธรรมเนียมมัน
สาม	เชื่อพ่อแม่ครูอาจารย์
สี่	วาจาต้องสุภาพอ่อนหวาน
ห้า	ยึดมั่นกตัญญู
หก	เป็นผู้รู้จักการงาน
เจ็ด	ต้องศึกษาให้เชี่ยวชาญ ต้องมานะบากบั่น ไม่เกียจไม่คร้าน
แปด	รู้จักออมประหยัด
เก้า	ต้องซื่อสัตย์ตลอดกาล น้ำใจนักกีฬากล้าหาญ ให้เหมาะกับกาลสมัยชาติพัฒนา
สิบ	ทำตนให้เป็นประโยชน์ รู้บาปบุญคุณโทษ สมบัติชาติต้องรักษา

เด็กสมัยชาติพัฒนาจะเป็นเด็กที่พาชาติไทยเจริญ.....

(เพลง "หน้าที่เด็ก" คำร้อง - ชอุ่ม ปัญจพรรค์ ทำนอง - เอื้อ สุนทรสนาน)

คุณรู้หรือไม่

คุณรู้หรือไม่

คุณรู้หรือไม่ฉบับนี้ขอเฉลยคำถามภาษาอังกฤษจากฉบับที่ 30 คุณค่าเฉลยแล้ว ลองดูว่าตอบกันได้มากน้อยเพียงไร เสร็จแล้ว มาลองตอบคำถามชุดใหม่กันนะคะ

คำเฉลย “คุณรู้หรือไม่” หนังสือวิทยุสราญรมย์ ฉบับที่ 30 (มกราคม – มีนาคม 2549)

1. b	2. b	3. d	4. a	5. c
6. d	7. d	8. b	9. c	10. a

คุณรู้หรือไม่ ประจำฉบับที่ 32 (กรกฎาคม – กันยายน 2549)

1. ประเทศใดไม่ใช่สมาชิกอาเซียน
ก. พม่า ข. สิงคโปร์ ค. ฟิลิปปินส์ ง. ศรีลังกา
2. พระประมุขหรือพระราชวงศ์ประเทศใดที่เสด็จมาร่วมงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อเดือนมิถุนายน 2549
ก. เนปาล ข. ซามัว ค. ตองกา ง. ซาอุดีอาระเบีย
3. ACMECS (แอก-แมคส์) มาจากการนำชื่อของแม่น้ำสายใดมาตั้งเป็นชื่อกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศ
ก. เจ้าพระยา--อิรวดี--คงคา ข. อิรวดี--แม่โขง--ยมนา
ค. แม่โขง--อิรวดี--เจ้าพระยา ง. ล้านช้าง--เจ้าพระยา--อิรวดี
4. ณ เดือนพฤษภาคม 2549 ประเทศไทยจัดการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรมาแล้วกี่ครั้ง
ก. 3 ครั้ง ข. 4 ครั้ง ค. 5 ครั้ง ง. 6 ครั้ง
5. สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ตั้งอยู่ที่จังหวัดใดของประเทศไทย
ก. นครพนม ข. หนองคาย ค. อุบลราชธานี ง. มุกดาหาร

นิทานสำหรับเด็ก

นิทานอีสป

กาบ้ายอ

สุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่ง เห็นกาคาบเนื้อชิ้นโตอยู่ในปาก เกิดอยากได้ชิ้นเนื้อนั้น จึงเอ่ยว่า “ เพื่อนกาเอ๋ย ตาของเพื่อนช่างงามเหมือนกับตาของเหยี่ยว ปีกก็เงางามดังปีกนกอินทรี ข้าอยากทราบว่าถ้าเพื่อนร้องเพลง เสียงของเพื่อนจะไพเราะเพียงใด ”

เมื่อกาได้ยินคำบ้ายอ ก็เกิดกระหิ้มลำพองใจ อ้าปากหมายจะร้องเพลงอวดสุนัขจิ้งจอก ทันใด ชิ้นเนื้อที่กาคาบไว้ก็ตกลงพื้น สุนัขจิ้งจอกเห็นได้ที่ ก็รีบวิ่งเข้าไปคาบชิ้นเนื้อแล้ววิ่งจากไปโดยทันที

คติเตือนใจ

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนที่เข้ามายกยอปอปั้นนั้น ย่อมหวังผลประโยชน์จากเรา

ชายโง่กับต้นไม้

ชายผู้หนึ่งเป็นคนโง่เขลาเบาปัญญา เมื่อพ่อได้ตายจากไป ก็เอาแต่นั่งมองสวนผลไม้ที่พ่อได้ปลูกไว้ พลังมองไปที่ต้นไม้ซึ่งพ่อปลูกไว้รอบๆ สวน และคิดในใจว่า “ ต้นไม้เหล่านี้ช่างเกะกะหนัก ไม่เห็นมีประโยชน์อันใดเลย ดอกผลก็ไม่มีให้เก็บไปขายได้ ” เมื่อคิดดังนั้น ก็สั่งให้คนงานตัดต้นไม้ทิ้งจนหมด

เมื่อไม่มีต้นไม้ เหล่าสัตว์ต่างๆ อีกทั้งคนพเนจรต่างพากันเข้าออกในสวนอย่างสะดวกสบาย สวนผลไม้จึงถูกสัตว์เข้ามาเหยียบย่ำเสียหาย อีกทั้งถูกคนลักขโมยผลไม้ไปจนหมด ในที่สุด ต้นไม้ก็ตายหมดทั้งสวน เพราะไม่มีต้นไม้ที่เป็นเสมือนรั้วป้องกันภัยอย่างแต่ก่อน

คติเตือนใจ

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ของทุกสิ่งย่อมมีประโยชน์ในตัวของมันเอง ไม่ควรที่เราจะมองข้ามไป

เด็กโลก

เด็กชายคนหนึ่งเห็นลูกเกาลัดอยู่ในขวดแก้ว เกิดอยากกินมาก จึงปีนขึ้นไปหยิบโตแก้วลงมาจากชั้น ล้วงมือลงไปในโถ กอบลูกเกาลัดไว้จนเต็มกำมือจนไม่สามารถนำมือออกจากปากโถแคบๆ ได้

แต่ด้วยใจที่อยากกินลูกเกาลัด จึงยังคงกำลูกเกาลัดเอาไว้เต็มมือ เมื่อไม่รู้จะทำอย่างไร จึงได้แต่นั่งร้องไห้

เมื่อมารดาของเด็กมาเห็นเข้า จึงพูดกับเด็กชายว่า " ลูกเอ๋ย ทำไมเจ้าไม่หยิบเกาลัดออกมาทีละลูกกันเล่า ถึงอย่างไร เจ้าก็กินเกาลัดได้ครั้งละหนึ่งลูกเท่านั้น เจ้าจะหยิบกินกี่ครั้งก็ได้จนกว่าจะอิ่ม มือก็ไม่ต้องติดที่ปากโถแล้ว "

คติเตือนใจ

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า แม้จะได้ทีละน้อยๆ แต่ยังดีกว่าไม่ได้เลย

มารู้จักสุภาษิตไทย

สุภาษิตและคำพังเพยของไทยข้างล่างนี้วางคำสลับกันอยู่ ลองเรียบเรียงให้เป็นคำที่ถูกต้องตามความหมายที่บอกไปไว้ให้หน่อยนะคะ

แสวงหาผลประโยชน์โดยไม่ต้องลงทุน.....มือ / เสือ / เปล่า / จับ

ยุให้แตกแยกกันหรือให้ผิดใจกัน.....ตำ / ให้ / รำ / ยุ / ให้ / รั่ว

ทำความดีเพียงผิวเผิน.....รอย / หน้า / ผัก / ที่

ซ้ำเติมเมื่อผู้อื่นเพลี่ยงพล้ำ.....ชี้ / แพะ / ไหล่ / ได้ / ที่

ได้อะไรมาบ้างก็ยิ่งดีกว่าไม่ได้อะไรเลย.....กำ / ชี้ / ดี / กว่า / กำ / ตด
